

Valmieras novada tūrisma attīstības stratēģija 2024.-2028.gadam

**VISIT
VALMIERA.**

HESPI
VIDZEMES
AUGSTSKOLA

Saturs

levads	7
1. Esošās situācijas raksturojums	8
1.1. Teritorijas definējums un piekļuve	8
1.2. Tūrisma plānošanas dokumentu analīze	10
1.3. Tūrisma pārvaldība, iesaistītas puses un sadarbība.....	14
1.4. Tūrisma piedāvājums	18
1.4.1. Viesu izmitināšanas un ēdināšanas piedāvājums	19
1.4.2. Rekreācijas piedāvājumi dabā	27
1.4.3. Kultūras piedāvājums, pasākumi	35
1.4.4. Sporta tūrisma iespējas	38
1.4.5. Darījumu tūrisma piedāvājums	39
1.4.6. Labjūtes un spa piedāvājums.....	41
1.5. Tūrisma attīstības teritorijas	41
1.6. Tūrisma pieprasījums, pētījumos iegūto datu analīze	47
1.6.1. Pētījums par tūrisma attīstību vietējo iedzīvotāju skatījumā Valmieras novadā	47
1.6.2. Pētījums par Valmieras iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem atpūtas paradumiem Valmieras novadā	57
1.7. Uzņēmēju interviju analīze	60
1.8. Valmieras novada tūrisma un atpūtas pakalpojumu lietotāju - tūristu un viesu raksturojums .	64
1.9. Tūrisma stratēģiskās attīstības rezumējums: Stipro un vājo pušu, iespēju un izaicinājumu analīze	70
2. Stratēģiskā daļa.....	73
3. Snieguma rādītāji un tūrisma attīstības uzraudzība	81
Izmantoto avotu saraksts	84
Pielikums	87

Attēlu un tabulu saraksts

Attēls nr. 1 Valmieras novada telpiskās attīstības perspektīva	8.lpp
Attēls nr. 2 Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (Latvija 2030) noteiktās attīstības prioritātes.	10.lpp
Attēls nr. 3 Konkurētspējīgākie Latvijas tūrisma produkti	12.lpp
Attēls nr. 4 VNTP struktūra uz 2023.gadu	16.lpp
Attēls nr.5 Valmieras novada atpūtas un tūrisma pakalpojumu tematiskais profils (atbilstoši pakalpojumu skaitam)	19.lpp
Attēls nr. 6 Kājāmgājēju (pa kreisi – attēlā) un velo (pa labi attēlā) aktivitāšu intensitāte Valmieras novada teritorijā.	29.lpp
Attēls nr. 7 Valmieras pilsētas āra vides aktīvās rekreācijas iespējas	30.lpp
Attēls nr. 8 Ziemas aktivitātes Valmieras un Mazsalacas apkārtnē	31.lpp
Attēls nr. 9 Valmieras novada peldvietas vasaras peld sezonā (<i>Google Maps</i> kartes pamatne).	34.lpp
Attēls nr. 10 Tūrisma pakalpojumu tirgus mērogs Valmieras novadā (2022)	42.lpp
Attēls nr. 11 Populārākās tūristu piesaistes un apmeklētība Valmieras novadā (2022)	43.lpp
Attēls nr. 12 Tūrisma un rekreācijas resursi Valmieras novadā (2023)	45.lpp
Attēls nr. 13 Vietēju iedzīvotāju asociācijas ar Valmieras novadu	48.lpp
Attēls nr. 14 Valmieras novada tūrisma objektu apmeklējuma biežums	49.lpp
Attēls nr. 15 Valmieras novada iedzīvotāju apmeklētie objekti	49.lpp
Attēls nr. 16 Valmieras iedzīvotāju iecienītākās ēdināšanas iestādes Valmieras novadā	50.lpp
Attēls nr. 17 Valmieras novada iedzīvotāju apmeklētie pasākumi	50.lpp
Attēls nr. 18 Valmieras novada iedzīvotāju ieteikumi novada viesiem	51.lpp
Attēls nr. 19 Valmieras novada iedzīvotāju izmantotie avoti meklējot informāciju par atpūtas un ceļošanas iespējām Valmieras novadā.	52.lpp
Attēls nr. 20 Valmieras novada iedzīvotāju vērtējums par tūrisma situāciju novadā	52.lpp
Attēls nr. 21 Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas galamērķa tūrisma pārvaldības uzlabošanas.	54.lpp
Attēls nr. 22 Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas galamērķa tēla, pievilcības uzlabošanas kontekstā.	54.lpp
Attēls nr. 23 Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas galamērķa infrastruktūras uzlabošanas kontekstā.	55.lpp
Attēls nr. 24 Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas dabas tūrisma, aktivitāšu dabā piedāvājuma uzlabošanai.	56.lpp
Attēls nr. 25 Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas izklaides piedāvājuma uzlabošanai.	56.lpp
Attēls nr. 26 Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas sabiedrības mantojuma piedāvājuma uzlabošanai.	57.lpp
Attēls nr. 27 Valmieras novada iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem brīvā laika apjoms.	58.lpp
Attēls nr. 28 Valmieras novada iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem brīvā laika tematiskās izvēles pēc biežuma.	58.lpp
Attēls nr. 29 Valmieras novads kā novada iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem brīvā laika galamērķis.	59.lpp
Attēls nr. 30 Segmenta ģimenes ar bērniem tēriņi atpūtas vajadzībām uz vienu personu.	60.lpp

1.tabula. VNTP pārvaldīto digitālo informācijas kanālu statistika	17.lpp
2.tabula. Valmieras novada ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji, kas bija iekļauti visit.valmiera.lv piedāvājumā 2023. gada vasarā (alfabēta secībā)	24.lpp
3.tabula. Valmieras novada ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji, kas nebija iekļauti visit.valmiera.lv piedāvājumā 2023. gada vasarā (alfabēta secībā)	25.lpp
4.tabula. Degustācijas Valmieras novadā 2023. gada vasarā (alfabēta secībā)	26.lpp
5. tabula. Aktīvās atpūtas un sporta pieprasījuma statistika	34.lpp
6. tabula. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits Valmieras novadā pēc nozīmības pakāpes un tematiskās grupas	35.lpp
7.tabula. Muzeji un izstādes, to apmeklētība	36.lpp
8. tabula Valmieras novada tūrisma teritoriju profilējums	46.lpp
9.tabula Valmieras novada viesi nozīmības secībā uzņēmēju skatījumā	61.lpp
10. tabula. Valmieras novada viesi nozīmības secībā uzņēmēju skatījumā	67.lpp
11. tabula. Ceļotāju segmentu raksturojums produktu grupu kontekstā	68.lpp

Pielikuma saraksts

- pielikums** Valmieras novada Rīcības plāna Valmieras novada attīstības programmā 2022. - 2028. gadam ar tūrismu un atpūtu tieši saistītās rīcības, plānotie pasākumi, sagaidāmie rezultāti, īstenošanas termiņi, atbildīgie par darbību īstenošanu, indikatīvie finansēšanas avoti.
- pielikums** Valmieras novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam Investīciju plānā paredzētas investīcijas izmantojot dažādus finanšu avotus (pašvaldības, valsts, ES fondu un u.c. avotus) ar tūrismu un atpūtu saistītā infrastruktūrā un pasākumos.
- pielikums** Valmieras novada tūrisma mītņu TOP pēc atsauksmju skaita vietnēs *Booking.com*, *Airbnb.com* un *Google.com* , pakalpojumu kvalitātes vērtējumi
- pielikums** Valmieras novada ēdināšanas uzņēmumu TOP pēc atsauksmju skaita vietnēs *Google.com* un *Facebook* , pakalpojumu kvalitātes vērtējumi
- pielikums** Valmieras novada publisko kultūras iestāžu telpu pieejamība un kapacitāte.

Galvenie izmantotie datu avoti

Datu veids	Datu ieguves laiks	Apjoms	Datu ieguves veids	Avots
PRIMĀRIE DATI				
Tūrisma uzņēmēju viedoklis par tūrisma attīstību	marts, 2022; , aprīlis - jūnijs, 2023	n=29	Individuālas strukturētas intervijas	HESPI, ViA studējošie, HESPI
Iesaistīto pušu viedoklis par tūrisma attīstību	28. februāris, 2023	n=22	Seminārs (attālināti ZOOM) uzņēmēju diskusija	VNTP, HESPI
Iesaistīto pušu viedoklis par tūrisma attīstību	septembris - oktobris, 2023	n=83	6 darbsemināri apvienībās, uzņēmēju individuāla rakstiska atgriezeniskā saite	VNTP, HESPI
Valmieras novada iedzīvotāju viedoklis par tūrisma un atpūtas esošo situāciju un attīstības iespējām (t.sk. Segmenta Ģimenes ar bērniem aptauja)	marts - jūnijs, 2023	n=460	Klātienē anketēšana	HESPI, VNTP, ViA studējošo individuālie pētījumi, ViA studējošie
Atsevišķu teritoriju apsekojumi dabā	februāris - jūnijs, 2023		Tiešie novērojumi	ViA studējošie, HESPI
SEKUNDĀRIE DATI				
Tūrisma situācijas raksturojums kvalitatīvi un kvantitatīvi	februāris – jūnijs, 2023		Kabineta pētījums	VNTP datu bāze, ziņojumi, plānošanas dokumenti, tieša saziņa ar pakalpojumu sniedzējiem, CSP, Airbnb, Booking.com u.c. datu bāzes
Ārvalstu tūrisma prioritāros tirgu lgaunija, Lietuva, Somija) un Latvijas vietējo ceļotāju raksturojums	jūnijs – oktobris, 2023		Kabineta pētījums	LIAA, u.c.
Latvijas iedzīvotāju - ceļotāju segmentēšana pēc dažādiem principiem	jūnijs, 2023		Kabineta pētījums, Google analītikas rīki, citu atbilstošu kvalitatīvu datu analīze	HESPI, VNTP

Dokumentā izmantotie saīsinājumi

CSP - Centrāla statistikas pārvalde

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

FB - sociālais medijs *Facebook*

IG – sociālais medijs *Instagram*

EM – Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija

LIAA – Latvijas investīciju un attīstības aģentūra

VNTP – Valmieras novada tūrisma pārvalde

VOC - Valmieras olimpiskais centrs

t/c – tirdzniecības centrs

UNESCO - Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija

ZUSAN – Valmieras novada pašvaldības Zīmolveidības un sabiedrisko attiecību nodaļa

ZVBR – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

Levads

Valmieras novada tūrisma attīstības stratēģija 2024. - 2028. **veidota ar mērķi noteikt vienotus tūrisma jomas stratēģiskās attīstības virzienus, mērķus un rīcības to sasniegšanai, fokusējoties uz galamērķa pārvaldības stiprināšanu un efektīvizāciju.**

Līdzīgi kā daudzviet, Valmieras novada administratīvās robežas pēc administratīvi teritoriālās reformas (2021.gads) ir mainījušās, rezultātā novada teritorijā iekļaujot vairākus pietiekami spēcīgus un atpazīstamus galamērķus. Tādēļ viens no izaicinājumiem ir vienota galamērķa redzējums no dažādām iesaistītajām pusēm.

Tūrisma attīstības stratēģija Valmieras novadam izstrādāta, ņemot vērā ilgtermiņa teritoriju attīstības plānošanas dokumentos (nacionālā, reģionālā un vietējā mērogā), kā arī tieši tūrisma jomas stratēģijās, attīstības programmās u.c. plānošanas dokumentos noteiktos mērķus, prioritātes, attīstības virzienus un rīcības.

Valmieras novads kā tūrisma galamērķis ir fiziska telpa, kurā tūrists (t.sk. daļa no kopskaita ārvalstu tūristi) pavada brīvdienas, kuru ceļotāji vai apmeklētāji no blakus esošajiem novadiem, Latvijas galvaspilsētas Rīgas un pārējās valsts teritorijas, izmanto brīvā laika un atpūtas vajadzībām. Vienlaikus, nozīmīga galamērķī piedāvāto pakalpojumu un infrastruktūras izmantotāji atpūtas un tūrisma nolūkos ir vietējie Valmieras novada iedzīvotāji. Jāizceļ, ka kā ārvalstu, tā vietējo ceļotāju motīvi var būt saistīti ar darījumiem, sportu vai veselības uzlabošanu, tas saistīts gan ar specifiskas (piem., sporta gadījumā) infrastruktūras pieejamību, gan novada uzņēmējdarbības situāciju un ekonomisko aktivitāti (starptautiski uzņēmumi, eksportējoši uzņēmumi, augstskola).

Valmieras novads kā tūrisma galamērķis ietver pilnu pakalpojumu, produktu un pieredzējumu nodrošinājumu: 1) tūristu piesaistes, kur gūt pieredzējumu (apmeklējumu vietas un pasākumi); 2) tūristu mītnes; 3) ēdināšanas vietas; 4) transporta tīklojumu un mobilitātes iespējas; 5) mazumtirdzniecības vietas, iepirkšanās iespējas; 6) plašāks atpūtas konteksts (piemēram, ainavas, pilsētas, ciemus vai mājas, kurās dzīvo vietējie iedzīvotāji).

Plānojot tūrisma galamērķa attīstību, jāņem vērā, ka tūristu un apmeklētāju skatījumā pašvaldību administratīvās robežas ir maznozīmīgas, taču tās jārespektē galamērķa pārvaldībā.

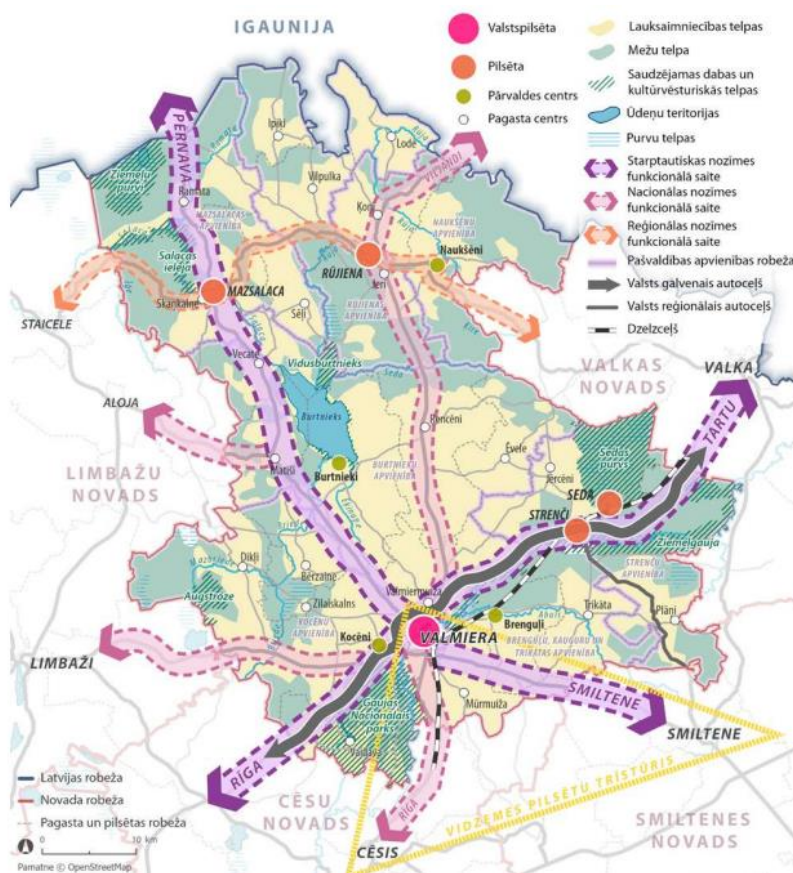
Valmieras novads kā tūrisma galamērķis drīzāk ir funkcionāls, jo administratīvas robežas un galamērķa uztvere tūristu un apmeklētāju uztverē ir skaidra. Galamērķis ir neviendabīgs, kas dod priekšroku funkcionālām izmaiņām un pielāgošanai dažādiem tirgiem. Būtiska nozīmē ir tam, ka novadam ir tieša robeža ar Igauniju. **Blakus esošie galamērķi, tai skaitā pārrobežu, un Valmieras novads var būt savstarpēji papildinoši.**

Valmieras novada tūrisma attīstības stratēģiju izstrādājusi Valmieras novada tūrisma pārvalde un Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta pētnieki: Mg.soc.sc. Ilze Grīnfelde, Mg. geogr. Iveta Druva-Druvaskalne, Dr.geogr. Andris Klepers, Mg. man. Zane Kudure, Dr.oec. Agita Līviņa.

1. Esošās situācijas analīze

1.1. Teritorijas definējums un piekļuve

Valmieras novads atrodas Latvijas ZA daļā, tas robežojas ar Igaunijas republiku. Valmieras novada kopējā platība ir 2947.91 km² (4,6 % no Latvijas) (CSP, 2023). **Novada administratīvais centrs ir Valmiera**, tai ir valstspilsētas statuss, attīstības jomā tā tiecas uz **mikro-lielpilsētas modeli**. Teritorijā ietilpst **4 novada pilsētas** - Mazsalaca, Rūjiena, Seda un Strenči, kā arī 26 pagasti. Novada pārvalde strukturēta 7 pašvaldību apvienībās, to centri ir Brenguļos, Burtniekos, Kocēnos, Mazsalacā, Naukšēnos, Rūjienā un Strenčos (sk. attēlu nr. 1). 2023.gada sākumā Valmieras novadā dzīvoja 53962 iedzīvotāji (2,6 % no Latvijas). 24562 jeb 45,5 % novada iedzīvotāji dzīvoja Valmieras pilsētā (PMPL, 2023). Valmieras novads ir kā etnogrāfiskā Vidzemes novada, tā arī Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas daļa.

Attēls nr. 1. Valmieras novada telpiskās attīstības perspektīva

Avots: Valmieras novada pašvaldība, Grupa 93, 2022

Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā definēti novada attīstības centru līmeņi, tajos pieejamo pakalpojumu apjoms. **Nacionālās nozīmes centrs – Valmiera** ir Vidzemes pilsētu galvenais balsts, kas piedāvā pilna klāsta daudzveidīgus, tostarp specializētus publiskā sektora pakalpojumus, uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus, ir izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un sabiedriskā transporta mezgls ar daudzveidīgām mobilitātes iespējām. Kā nacionālās nozīmes attīstības centrs Valmiera mijiedarbojas Vidzemes pilsētu funkcionālajā tīklā «Vidzemes trijstūris» (Valmiera – Cēsis –

Smiltene). Paplašinoties Valmieras pilsētas infrastruktūrai un veidojot sasaisti ar pilsētas veloceļu, ielu tīklu, centralizētajām ūdenssaimniecības un siltumsaimniecības sistēmām), perspektīvā Valmieras pilsētas robežas paplašinās. **Reģionālas nozīmes centrā Rūjienā** ir pieejami daudzveidīgi, tostarp specializēti publiskā sektora pa kalpojumu objekti, kas apkalpo gan Rūjienu, gan novada pierobežas teritoriju, gan Ziemeļvidzemi. Kā Rūjienas apvienības centram tam ir administratīvās funkcijas. Rūjiena ir arī nozīmīgs Ziemeļvidzemes ekonomiskās attīstības centrs. **Novada nozīmes centri Brenguļi, Burtnieki, Kocēni, Mazsalaca, Naukšēni, Seda, Strenči** ir pakalpojumu saņemšanas vietas izglītības, kultūras, sporta, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu jomā, kas apkalpo vairākus pagastus. Tajos ir jābūt pieejamiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem un jānodrošina pašvaldības administratīvie pakalpojumi. Novada nozīmes centriem ir svarīga loma novada uzņēmējdarbības vides veidošanā. **Vietējās nozīmes centri ir pagastu centri un ciemi** kuros izvieto valsts un pašvaldības vienotos klientu apkalpošanas centrus, – Bērzaine, Dikļi, Eriņi, Ēvele, Ipiķi, Jaunklidzis, Jērcēni, Jeri, Lode, Matīši, Mūrmuiža, Plāņi, Ramata, Rencēni, Rubene, Sēļi, Skaņkalne, Trikāta, Vaidava, Valmiermuiža, Vecate, Vilpuka, Zilaiskalns (Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022 – 2038).

Valmieras novada teritorijā atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā – **NATURA 2000 iekļautas 13 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas** (11 dabas liegumi, 1 aizsargājamais ainavu apvidus “Ziemeļgauja” un 1 dabas parks “Salacas upes ieleja”). Neliela (7,7 % novada teritorijas) novada teritorija DR daļā atrodas Gaujas Nacionālajā parkā, kas ir Latvijas lielākais un vecākais nacionālais parks. Novada teritorijas lielā daļā (67 % no novada kopējās platības) atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, kas iekļaujas UNESCO programmā “Cilvēks un biosfēra”. Novadā ir 4 pašvaldību izveidoti dabas parki vietējās nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: Atpūtas parks, Kauguru vēris, Pauku priedes, Putriņu mežs (kopējā platība 185 ha). Novada teritorijā ir 5 vietējas nozīmes dabas pieminekļi – dendroloģiskie stādījumi (alejas) un 17 aizsargājami ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi (Valmieras novada pašvaldība, 2021b).

Ģeogrāfiski Valmieras novada **sasniedzamība** no galvaspilsētas Rīgas (attālumi: Rīga -Valmiera 107 km, Rīga - Rūjiena/Mazsalaca 151 km, Rīga - Strenči 127 km) ar auto aizņem aptuveni 1,5 - 2 stundas, bet ar sabiedrisko transportu var aizņemt vairāk kā 2 stundas, savukārt līdz Rūjienas vai Mazsalacas pilsētām - ar auto (vairāk kā 2 stundas) un ar sabiedrisko transportu (vairāk kā 3 stundas).

Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A3 (E264) (Inčukalns – Valmiera – Igaunijas robeža (Valka)), vairāki valsts reģionālie ceļi, tai skaitā P16 (Valmiera – Matīši – Mazsalaca), P17 (Valmiera – Rūjiena – Igaunijas robeža (Unguriņi), P18 (Valmiera – Smiltene), P20 (Valmiera – Cēsis – Drabeši). Valmieras novadu šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Valga, novadā atrodas 2 dzelzceļa stacijas – Valmiera un Strenči.

Valmieras novadā **elektrisko transporta līdzekļu** lietotājiem ir pieejamas (uz 15.06.2023) **4 ātrās uzlādes stacijas**: 2 stacijas Valmierā, 1 Strenčos un 1 Rūjienā (CSDD, 2023; Mobilly 2023).

Velosatiksmes tīkla attīstība lielākoties koncentrējas Valmieras pilsētas apkārtnē. Kopējais izbūvēto veloceļu garums Valmieras novadā 2021.gadā bija 29,21 km (A/S Latvijas Valsts ceļi, 2021). Velosatiksmes uzlabošanai 2023.gadā tiks izbūvēts gājēju un velosipēdu ceļš gar vietējo autoceļu V196

Valmiera - Brenguļi - Biksēja no Valmieras līdz Brenguļiem (A/S LVC, 2023). Ceļotājiem Valmieras novadā ir pieejami 13 velomaršruti (piešķirts numurs) vai garas distances maršrutu posmi, taču ir arī vairāki lokālas nozīmes tematiskie maršruti. No kopējā velomaršrutu skaita dabā marķēti ir 7. Novada teritoriju šķērso vairāki garas distances pārgājienu maršruti, kā piemēram Mežtaka, Sv.Jēkaba ceļš, maršruts "1836", kā arī vairākas lokālas pārgājienu takas.

Valmiera kopā ar Valmieras novadu vēlas kļūt par mikro–lielpilsētas paraugmodeli – pašvaldība ar industriālu vidi un lauku teritorijām, spējot veiksmīgi risināt līdzās pastāvošos izaicinājumus dažādās sabiedrības dzīves dimensijās (Valmieras novada pašvaldība, 2021b).

1.2. Tūrisma plānošanas dokumentu analīze

Šajā sadaļā analizētas dažāda līmeņa (nacionāls, reģionāls, vietējs) ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokumentu tūrisma sadaļas, kā arī tieši tūrisma nozares plānošanas dokumenti. Kontekstuālai precizitātei izmantoti arī Valmieras novadā pēc administratīvi teritoriālās reformas iekļauto teritoriju tūrisma plānošanas dokumenti, lai arī tie vairs nav spēkā esoši.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (Latvija 2030) noteiktas septiņas attīstības prioritātes (sk. attēlu nr. 2). Lai arī nav specifiski tūrisms minēts kā nozare, tomēr ikkatra minētā prioritāte bez izņēmumiem veido arī atpūtas un tūrisma nozares kontekstu.

Attēls nr. 2. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (Latvija 2030) noteiktās attīstības prioritātes.
Avots: LR Saeima, 2010

Latvijas Nacionālajā attīstības **plānā 2021-2027 (NAP)** tūrisma attīstība definēta kā viena no nacionāla mēroga prioritātēm tautsaimniecības un vides kontekstā. Dokumentā norādīts, ka tūristu plūsmas pieaugums veicinātu dažādu nozaru izaugsmi. Plānā identificēti priekšnoteikumi ceļotāju piesaistei un Latvijas popularizēšanai starptautiskā mērogā, viens no nozīmīgākajiem saistīts ar pievilcīgu tūrisma produktu izstrādi un to veiksmīgu pārdošanu. NAP akcentē tūrisma arī kā mijiedarbības pilsēta-lauki ekonomisko dimensiju, tai skaitā izceļot tūrisma lomu ekonomiski mazāk attīstītu reģionu izaugsmē, uzņēmēju iniciatīvas veicināšanā, ilgtspējīgā resursu apsaimniekošanā (Pārresoru koordinācijas centrs, 2020).

Stratēģiskajā ietvardokumentā “Stratēģija Latvijai covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai” laika posms no 2023. gada definēts kā izaugsmes fāze. Stratēģija ietver 5 rīcības virzienus – cilvēkkapitāls, inovācija, biznesa vide eksportspējai, finanšu pieejamība un infrastruktūra. Stratēģijas mērķis ir vispirms panākt pēc iespējas mazāku negatīvo ietekmi uz ekonomiku un uzņēmumu darbību, tad secīgi - produktivitātes pieaugumā balstītas ekonomikas strukturālās izmaiņas par labu zināšanu ietilpīga preču un pakalpojumu eksporta attīstībai. Vienlaikus stratēģija paredz tādus svarīgus nosacījumus, kā bezdarba un mazkvalificēto darbinieku īpatsvara mazināšana, inovāciju un pētniecības kapacitātes attīstība, digitalizācijas risinājumu veicināšana un finanšu instrumentu pieejamība uzņēmējiem. Rezultātā tiek plānots būtisks eksporta pieaugums. Atsevišķa sadaļa veltīta vienota valsts ekonomiskā tēla izstrādes nosacījumiem tā, lai sekmētu Latvijas atpazīstamību ārvalstīs, veicinātu Latvijā radīto produktu un pakalpojumu piedāvājuma palielināšanos ārvalstu tirgos, proaktīvi piesaistītu ārvalstu investīcijas un izmantotu inovāciju un tehnoloģiju pārneses iespējas, kā arī iepazīstinātu ar Latviju kā atpūtai un biznesa darījumiem pievilcīgu tūrisma galamērķi (LR Ekonomikas ministrija, 2020)

Latvijas Republikas Tūrisma Likumā noteikta pašvaldību kompetence galamērķa pārvaldības kontekstā. Likuma 8.pantā noteikts, ka pašvaldības:

- 1) teritorijas attīstības plānošanas dokumentos nosaka tūrisma, tai skaitā kūrortu, attīstības perspektīvas un kūrortu teritorijas;
- 2) saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem nodrošina pasākumus tūrisma, tai skaitā kūrortu attīstībai, kā arī vispusīgas un precīzas informācijas sniegšanu Latvijā un ārvalstīs par tūrisma iespējām, dabas dziednieciskajiem resursiem un kūrortu pakalpojumiem;
- 3) saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem nodrošina tūrisma objektu saglabāšanu, ilgtspējīgu attīstību un iespējas tos izmantot tūrisma vajadzībām;
- 4) piedalās tūrisma informācijas centru, punktu un stendu izveidošanā un finansēšanā;
- 5) veicina kultūrizglītojošo darbu tūrisma jomā un veselīga un aktīva dzīvesveida popularizēšanu;
- 6) veicina un attīsta labvēlīgu vidi privātai komercdarbībai (Likumi.lv, 2023).

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijas dokumentā “Latvijas tūrisma vīzija 2020+” noteikti nozares attīstības mērķi: “ilgtspējīga tūrisma attīstība, uzturot līdzšinējos sasniegumus un veicinot tādu tūrisma produktu jaunradi, kas balstīti vietējās vērtībās un dzīvesveidā, radot saturīgu un pievilcīgu pieredzējumu, stiprinot starptautisko konkurētspēju” (Lūka-Ruskulova, Kalniņa, 2020), vienlaikus nosakot sasniedzamos rādītājus, kā:

1. Obligāts tūristu ieņēmumu pieaugums;
2. Kvalitatīvi un inovatīvi produkti;
3. Vietējo tūristu ceļojumu un izdevumu pieaugums;
4. Investīciju atdeve;
5. Stiprināta Latvijas loma starptautiskajā tūrisma aprītē;
6. Darbspēka pieaugums tūrisma nozarē visos līmeņos.

Sasniedzamie rādītāji ir pietiekami universāli, lai tos izmantotu arī reģionāla un vietēja mēroga tūrisma nozares attīstības plānošanā, atbilstoši nosakot to mērāmības metodiku un sasniedzamos rādītājus (kvalitatīvos un kvantitatīvos).

Līdzīga situācija ir ar konkurētspējīgākajiem tūrisma produktiem, kas identificēti šajā pašā dokumentā, kā arī **Latvijas Tūrisma mārketinga stratēģijā 2018 – 2023**, kura mērķis ir veicināt Latvijas tūrisma produktu konkurētspēju ārvalstu un vietējos tirgos, veidojot pārdomātu, saskaņotu un spilgtu komunikāciju, kā arī veicinot valsts tēla atpazīstamību, ilgtspējīga tūrisma attīstību, efektīvi lietojot tam paredzētos līdzekļus. Konkurētspējīgākie produkti ir definēti šādi attēlā nr. 3.

Attēls nr. 3 Konkurētspējīgākie Latvijas tūrisma produkti

Avots: autoru veidots pēc LIAA, 2018, Lūka-Ruskulova, Kalniņa, 2020

Valmieras novadā šobrīd vairāk resursu un risinājumu, saistīti ar dabas un kultūras tūrisma, tāpat dinamiskā ekonomiskās vides, sporta infrastruktūras un tematiski saistīto resursu attīstība, kā arī vēsturiskā pieredze “saimniekošanas kultūrā” nosaka darījumu un pasākumu tūrisma būtiskumu. Relatīvi mazāk resursu un iestrāžu veselības tūrisma kontekstā. Tāpat, jārespektē tendences ārējā vidē - sistēmiskas ekonomiskās vides izmaiņas, kas ietekmē ceļotāju paradumus, darba spēka nepietiekamība (kā kvantitatīvi, tā kvalifikācijas līmeņa ziņā), globālā drošība u.c. Nacionālā līmenī joprojām izaicinājums ir valsts tēls (joprojām noturīgas asociācijas ar Austrumeiropu, post-padomju telpu), tomēr uzsveramas tādas galamērķa ģeogrāfiskas priekšrocības kā – drošs, kompakts, dabisks (vide, cilvēki, to prasmes), bagāta kultūra un vēsture, mentalitātes specifika – uz rīcību vērsts.

Valmieras novads ir Vidzemes plānošanas reģiona sastāvā, tāpēc analizēti arī reģionāla mēroga plānošanas dokumenti. Ilgtspējīgs tūrisms un rekreācija ir viena no **Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030** iezīmētajām viedajām specializācijām (Vidzemes plānošanas reģions, 2015), savukārt **Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2022 - 2027** izcelti, gan telpiskās attīstības jautājumi, gan uzņēmējdarbības un produktu attīstība tūrisma un rekreācijas kontekstā (Vidzemes plānošanas reģions, 2022).

Ņemot vērā, ka daļa Valmieras novada teritorijas atrodas Gaujas Nacionālajā parkā (10 148 ha; 11,1 % no kopējās nacionālā parka platības), tika analizēts **nacionālā parka dabas aizsardzības plāns** laika posmam no 2023.gada līdz 2035. gadam. Gaujas Nacionālais parks tūrisma kontekstā ir augsti eksportspējīga teritorija (tūrisma eksports pēdējo divu gadu laikā ir aptuveni 40,2 %), tāpat konkurētspēja tūrismā arī nacionālā līmenī ar izaugsmes potenciālu. GNP ir trešais eksportspējīgākais tūrisma galamērķis valstī pēc Rīgas un Jūrmalas. Tajā ir lielākā tūristu mītņu koncentrācija. Tūrisms no vides izglītības puses ir nozīmīgs instruments DAP, veicinot dabas daudzveidības saglabāšanu. Tūrisma veicināšanai sadarbībā ar iesaistītajām pusēm, Gaujas Nacionālajam parkam jādarbojas saskaņā ar Eiropas ilgtspējīgu tūrisma hartu, lai nodrošinātu GNP kā funkcionāla galamērķa pozicionējumu, kopā ar tuvākajām pilsētām (Sigulda, Cēsis, Valmiera) un plašāku apkārtni, kur koncentrējas nozīmīgi tūrisma un rekreācijas pakalpojumi. Gaujas Nacionāla parka ilgtermiņa mērķi ir:

1. Saglabāt GNP dabas, ainaviskās un kultūrvēsturiskās vērtības – sugu un biotopu daudzveidību, teritorijas unikālās ģeoloģiskās vērtības (iežu atsegumus un alas, reljefa formu un cilvēka mijiedarbības veidoto ainavu kompleksus), kultūrvēsturisko objektus, kā arī vēsturiski iecienītos teritorijas rekreācijas resursus.
2. Veicināt dabas tūrisma attīstību un teritorijas vispusīgu un sabalansētu pārvaldību, vienlaikus veicinot teritorijas ilgtspējīgu attīstību, līdzsvarojot dabas aizsardzības, kultūrvēsturisko vērtību aizsardzības un sociālekonomiskās intereses un dodot ieguldījumu kopējā Eiropas attīstības vīzijas īstenošanā (Dabas aizsardzības pārvalde, SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2023)

Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022 – 2038 noteikti 4 stratēģiskie mērķi - SM1 Personības izaugsme, SM2 Uzņēmējdarbības attīstība, SM3 Funkcionāla, zaļa un estētiska pilsētu un ciemu vide, SM4 Pilsētu un lauku sinerģija, aptverot gan sociālos, gan ekonomiskos, gan pilsētvides, gan teritoriālos aspektus. Tiešākā veidā tūrisma attīstība minēta pie ekonomiskās specializācijas (minēti tādi tūrisma veidi kā kultūras tūrisms, ūdens tūrisms, lauku tūrisms, ekotūrisms, nesteidzīgais tūrisms), tomēr minēti arī citi tūrisma attīstībai nozīmīgi elementi, kā tradīcijas, noteiktu resursu ilgtspēja, pieredze kas ir saskanīga ar nacionālā mērogā noteiktajām tūrisma produktu prioritātēm. Teritoriālās plānošanas vadlīnijās noteikta arī publisko atpūtas zonu attīstīšana. Stratēģijā noteiktas **prioritāri attīstāmās teritorijas**:

- 1) nacionāla mēroga centrs Valmiera;
- 2) novada mēroga centri: Kocēni, Burtnieki, Mazsalaca, Rūjiena, Naukšēni, Strenči, Seda, Brenguļi;
- 3) kompleksas teritorijas, kurā akcentēta tūrisma attīstība: Burtnieka ezers, Skaņākalna dabas parks, Zilākalna un Sedas teritorijas.

Sadaļā par kopējo interešu teritorijām, izcelta sadarbības nozīme ar kaimiņu novadiem, lielākoties, tūrisma kontekstā.

Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028. stratēģiskajā daļā ir ietvertas trīs horizontālās prioritātes, kas ir vadlīnijas visu vidēja termiņa (2022-2028) pasākumu un investīciju projektu plānošanā un ieviešanā. Šo prioritāšu gaismā ir jāvērtē visas plānotās investīcijas, atbildot uz jautājumu, kādu pienesumu investīciju projekts nodrošinās. Šīs **horizontālās prioritātes ir: 1) digitalizācija; 2) klimata pārmaiņu politika (zaļais kurss); 3) pilsētu un lauku sinerģija**. Šie nosacījumi ņemti vērā plānojot novada tūrisma stratēģiju.

Valmieras novada Rīcības plāns ir daļa no **Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028.** gadam, dokumentā noteikti plānotie pasākumi, sagaidāmie rezultāti, īstenošanas termiņi, atbildīgie par darbību īstenošanu, indikatīvie finansēšanas avoti. 1. pielikumā norādīti ar tūrismu un atpūtu tieši saistītās rīcības. Minētās rīcības paredzētas visās vidēja termiņa prioritātēs un rīcības virzienos (virziens nosaka kontekstu, līmenis - primāri vai sekundāri ar tūrismu un atpūtu saistīts), tomēr tieši vidēja termiņa prioritātē 3 ir visvairāk specifiski ar tūrismu saistītu rīcību.

Valmieras novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam **Investīciju plānā** paredzētas investīcijas, izmantojot dažādus finanšu avotus (pašvaldības, valsts, ES fondu un citus), tai skaitā ar tūrismu un atpūtu saistītā infrastruktūrā un pasākumos. Kopējais plānotais investīciju apjoms ir 269 513 837 EUR, no tām **tūrisma un atpūtas infrastruktūrā un pasākumos** 29 837 460 jeb aptuveni **11 %**. 2.pielikumā skatīt Investīciju plānā norādītos ar tūrismu un atpūtu tiešā veidā saistītos projektus.

Šajā pētījumā iekļauti arī Valmieras novadā pēc administratīvi teritoriālās reformas iekļauto teritoriju stratēģiskās plānošanas dokumenti, lai nodrošinātu ideju pēctecību un plašāku kontekstu. Visu bijušo novada pašvaldību prioritāro rīcības virzienu sarakstos ir tūrisms. Kopumā rīcības plānotas dabas un kultūras mantojuma saglabāšanai un iesaistei tūrismā, tūrisma uzņēmējdarbības atbalstam, daudzveidīgu, inovatīvu un pievilcīgu tūrisma pakalpojumu (t.sk. uz starpnovadu sadarbību balstītu) veidošanai un infrastruktūras uzlabošanai. Kā izaicinājumi minēti unikālu nišas pakalpojumu identificēšana un attīstīšana, taču tikai dažos dokumentos nosaukti piemēri (piem. Strenču novadā - medību tūrisms, netradicionālās medicīnas pakalpojumi). Visos dokumentos tūrisma kontekstā tiek izcelta tūrisma uzņēmēju sadarbības nozīme arī ārpus novadu administratīvajām robežām. Samērā reti tūrisma kontekstā minēta digitalizācijas nozīme un risinājumi. Lielākoties novadi pozicionēti kā reģionāla vai atsevišķos gadījumos nacionāla līmeņa galamērķis, maz akcentēta tūrisma pakalpojumu eksportspēja.

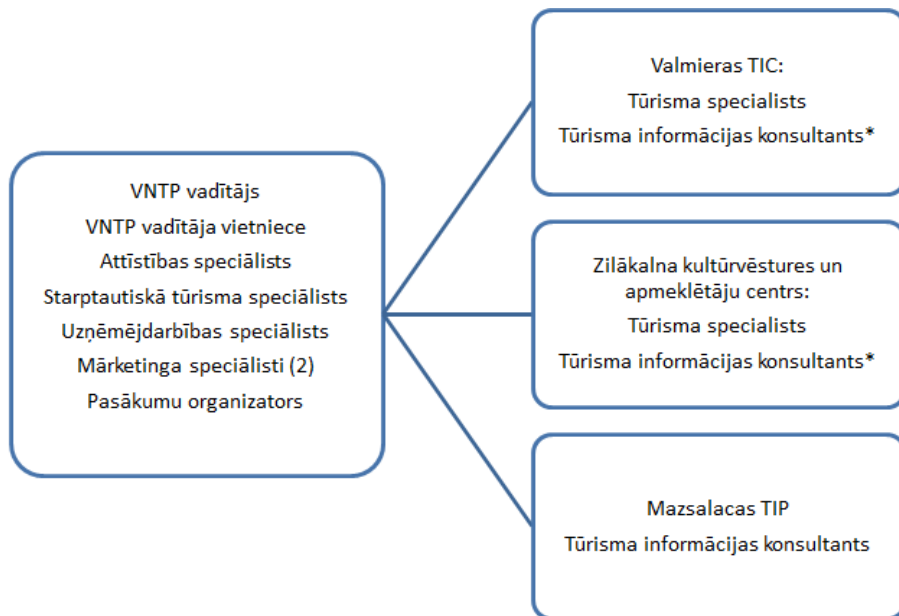
Kopējā kontekstā nozīme ir arī **vietējo rīcības grupu (partnerības) stratēģijās** noteiktajam. Piemēram, Biedrības no “Salacas līdz Rūjai” vietējās rīcības grupas teritorijā iekļaujas Valkas novada Kārķu pagasts un Valmieras novada 17 pagasti un divas pilsētas: Bērzaines, Burtnieku, Ipiķu, Jeru, Kocēnu, Ņoņu, Lodes, Matīšu, Mazsalacas, Naukšēnu, Ramatas, Rencēnu, Sēļu, Skaņkalnes, Valmieras, Vecates un Vīlpulkas pagasti un Rūjienas, Mazsalacas pilsētas. Biedrība "No Salacas līdz Rūjai" attīstības stratēģija par savas teritorijas attīstības mērķi ir izvirzījusi lauku iedzīvotāju dzīves kvalitātes līdzsvarotas attīstības veidošanu, inovatīvu ideju ģenerēšanu un realizēšanu, racionālu un ilgtspējīgu pieejamo dabas un kultūras resursu izmantošanu (Biedrība "No Salacas līdz Rūjai", 2023). Valmieras novada teritorijā darbojas arī lauku partnerības “Ziemeļgauja” un “Brasla”. Uz 2023.gada oktobri vēl nevienai no tām nav apstiprinātas jaunās darbības stratēģijas.

1.3. Tūrisma pārvaldība, iesaistītas puses un sadarbība

Galamērķa pārvaldības funkcijas Valmieras novadā pēc 2021.gada administratīvi teritoriālās reformas **veic Valmieras novada tūrisma pārvalde** (turpmāk tekstā - VNTP) saskaņā ar novada pašvaldībā apstiprinātu nolikumu. VNTP veic sekojošas funkcijas:

- 1) tūrisma, tūrisma infrastruktūras attīstības veicināšanu un ar to saistīto pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu Valmieras novadā;
- 2) kvalitatīvas, daudzveidīgas tūrisma informācijas pieejamības nodrošināšanu vietējiem, nacionāla vai starptautiska mēroga tūristiem un viendienas atpūtniekiem par Valmieras novadu, Vidzemi un Latviju;
- 3) novada atpazīstamības veicināšanu nacionālā un starptautiskā līmenī, popularizējot tūrisma galamērķi un tā piedāvājumu;
- 4) dabas un kultūras mantojuma ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanu un iesaisti tūrismā, īstenojot ar to saistīto sabiedrības izglītošanu;
- 5) kvalitatīva tūrisma piedāvājuma veidošanas sekmēšanu, atbalstot konkurētspējīgu tūrisma produktu izstrādi, pašvaldības īpašumā esošo tūristu piesaistes vietu apsaimniekošanu;
- 6) veselīga dzīvesveida un aktīvas atpūtas veicināšanu, vietējo iedzīvotāju piederības sajūtas novadam stiprināšanu, pašvaldības zīmolproduktu attīstību un atpazīstamības veicināšanu;
- 7) pārvaldes pārstāvniecību lielākajos novada publiskajos pasākumos, kā arī tūrismam nozīmīgu publisko pasākumu piesaistīšanu un organizēšanu;
- 8) sistēmiska atbalsta sekmēšana ar tūrismu saistītajai saimnieciskajai darbībai, uzņēmēju iesaistes veicināšanu tūrisma galamērķa pārvaldē un attīstībā, saistīto jomu uzņēmēju sadarbības sekmēšanu, tūrisma pakalpojumu eksporta veicināšanu;
- 9) resursu piesaiste tūrisma attīstībai un stratēģisko mērķu īstenošanai, dažāda mēroga, tostarp starptautisku tūrisma projektu iniciēšana;
- 10) galveno attīstības rādītāju mērīšana un uzraudzība, stratēģiju sasaistot ar sasniegtajiem rezultātiem un atdeves mērījumiem (Valmieras novada pašvaldība, 2021).

VNTP struktūru sk. attēlā nr. 4

* darbinieks vasaras sezonā

Attēls nr. 4 VNTP struktūra uz 2023.gadu

Avots: VNTP, 2023

2023.gadā VNTP strādāja 11 darbinieki (papildus vasaras sezonā - 2 darbinieki). VNTP darbība tiek finansēta no:

- 1) Pašvaldības budžeta līdzekļiem ikgadējā budžeta ietvaros;
- 2) Valsts budžeta līdzekļiem;
- 3) Eiropas Savienības fondu un citu ārvalstu finanšu avota līdzekļiem;
- 4) Juridisko un fizisko personu ziedojumiem;
- 5) Ieņēmumiem no sniegtajiem maksas pakalpojumiem (Valmierasnovads.lv, 2021).

VNTP 2023. gada budžets 418,12 tūkst. EUR (salīdzinoši - budžets 2022. gadā - 344,57 tūkst. EUR) (Treimanis, 2022).

VNTP **pārvalda vairākus digitālus informācijas kanālus**, kā interneta vietni Visit Valmiera <https://visit.valmiera.lv/>, sociālo mediju platformu kontus - *Facebook* kontu Visit Valmiera (<https://www.facebook.com/visitvalmiera>) un *Instagram* kontu Visit Valmiera (<https://www.instagram.com/visitvalmiera/>), kuru satura un tehnisko risinājumu nozīme nākotnē būs vēl būtiskāka, ceļotājiem izvēloties informāciju formātos un kanālos, kas ir pieejama neatkarīgi no atrašanās vietas un laika. Kanāli paredzēti dažādu mērķauditoriju sasniegšanai. 1. tabulā redzama VNTP pārvaldīto digitālo informācijas kanālu statistika.

1.tabula. VNTP pārvaldīto digitālo informācijas kanālu statistika

Kanāls	Sekotāju skaits 2023. gads, uz 18.10.2023.)	Sekotāju skaits/Apmeklēju skaits (2022. gads)	Sekotāju skaits/Apmeklēju skaits (2021. gads)	Vidējais ierakstu skaits mēnesī	Kopējais resursu sasniegušo skaits 2022. gadā (ne unikālie apmeklētāji)
Interneta vietne Visit Valmiera https://visit.valmiera.lv/	224 294	n/a	n/a	n/a	224 294
FB konts Visit Valmiera	16 000	15 861	13148	40-50 (kopā gadā ~ 500)	3 111 092
IG konts Visit Valmiera	5049	4844	4448	40-45 (kopā gadā ~480)	184 032

Avots: VNTP

Sociālo mediju kontu lietotāji, piemēram, Facebook kontā Visit Valmiera aktīvi reaģē (atzīme - patīk), dalās ar ierakstu (vidēji - 20 - 30 % pret reaģējušo skaitu), klikšķina uz hipersaitēm, mazāk - komentē. Instagram kontā Visit Valmiera reakciju skaits pret sekotāju skaitu ir augsts, tomēr cita veida darbībās - zems. VNTP pārvaldīto sociālo tīklu sekotājas, lielākoties ir sievietes vecumā no 25 - 44 gadiem. 80 % sekotāju ir no Latvijas. Sekotāju skaits no citām valstīm ir neliels, pamanāmākās - Lielbritānija un Igaunija. Lielākais skaits sekotāju ir no Rīgas (~22 %) un Valmieras (~20 %), citas pilsētas Latvijā un pasaulē - mazāk izteikti. Ik gadus VNTP veic detalizētu digitālo informācijas kanālu monitoringu, analizē datus.

Apzinoties, ka **viens no lielākajiem izaicinājumiem tūrisma pārvaldībā ir ticamu datu iegūšana**, VNTP ik gadus apkopo informāciju no uzņēmējiem par to apkalpoto klientu skaitu. Valsts centrālā statistikas pārvalde apkopo datus tikai noteiktos pakalpojumu sniedzēju segmentos, tie viennozīmīgi nav pilnīgi un tikai daļēji ataino situāciju. Diemžēl, ne visi tūrisma un atpūtas uzņēmumi veic klientu uzskaiti, nerunājot par plašākiem datiem, ne vienmēr izprot šādu datu nozīmi un nepieciešamību.

VNTP aktīvi sadarbojas ar Vidzemes plānošanas reģionu, Gaujas Nacionālā parka (GNP) tūrisma biedrību "Enter Gauja", Latvijas tūrisma informācijas organizāciju asociāciju LATTŪRINFO, kā arī Vidzemes Tūrisma asociāciju, Latvijas lauku tūrisma asociāciju "Lauku ceļotājs", Latvijas Zaļo ceļu asociāciju, Latvijas Piļu un muižu asociāciju, Vidzemes Augstskolu. Starptautiskā mērogā sadarbojas ar Hanzas pilsētu savienību, ViA Hanseatica tīklojumu, kā arī Vīlandes, Pērnavas un Tartu galamērķa pārvaldības organizācijām.

Dažādu **pasākumu koordinēšanā** savstarpēji Valmieras novada pašvaldības ietvaros VNTP sadarbojas ar Kultūras pārvaldi un Sporta pārvaldi. **Infrastruktūras uzturēšana un apsaimniekošana** tiek veikta,

sadarbojoties ar pašvaldības Nekustamo īpašumu pārvaldi un Attīstības pārvaldi, kā arī apvienību pārvaldēm.

1.4. Tūrisma piedāvājums

Lai noteiktu tūrisma piedāvājumu daudzveidību un spriestu par tūrisma potenciālu nākotnē, turpmākajās apakšnodalās veikts padziļināts tūrisma piedāvājumu izvērtējums pēc pielāgotas B. Makkerčera (*McKercher, 2016*) tūrisma produktu, pakalpojumu taksonomijas.

Tika izdalītas sekojošas tūrisma un atpūtas pakalpojumu kategorijas:

1. **Atpūta un izklaide, kas ietvēra:** sporta (aktīvā un pasīvā), atpūtu uz ūdens, ēdināšanas, svinību, tematisko parku un piedzīvojumu, mājražotāju produktu pakalpojumus;
2. **Dabas kategorija ietvēra:** aktīvās atpūtas - pastaigas, pārgājieni, atpūta pie/uz ūdens (tika ietvertas arī neoficiālās peldvietas, kurās Valmieras novada pašvaldība peldsezonā veic ūdens kvalitātes monitoringu), velotūrisma iespējas, zirgu izjādes, makšķerēšanas un medības, dabas izziņa un ainavas vērošana;
3. **Sabiedrības mantojums un mūsdienu kultūras kategorijā:** vēsturiski nozīmīgas vietas (arheoloģijas, arhitektūras, baznīcas un reliģisko rituālu vietas, industriālā mantojuma vietas, muzeji un dažāda veida kolekcijas, amatniecības pakalpojumi, kultūras pasākumi (uzskaitīti tikai nozīmīgākie un to norises vietas), radošās industrijas. Daļa no šiem resursiem ir grūti interpretējami, to uzturēšanai un atjaunošanai nepieciešami finanšu līdzekļi, līdzīga veida piesaistes ir arī citur Latvijā, daļa nav komercializēti;
4. **Personiskās izziņas kategorija ietvēra** labjūtes pakalpojumus (veselības uzlabošanas, skaistumkopšanas, spa un pirts pakalpojumus (ne vienmēr pirts pakalpojumu var nopirkt atsevišķi));
5. **Darījumu tūrisms**, kas ietvēra: darbsemināru, korporatīvo pasākumu un konferenču rīkošanas vietas, tajā skaitā viesnīcas un viesu namus, atsevišķu kultūras un tautas namu zāles u.tml.

No analizētā pakalpojumu klāsta **visvairāk piedāvājumu (visvairāk komercializēts) ir atpūtas un izklaides produktu kategorijā** (sk. attēlu nr. 5). Apkopotajā pakalpojumu piedāvājumā atsevišķi tika izdalīti tūristu mītnu pakalpojumi, lai gan vairākās pakalpojumu grupās tika iekļauti arī tūristu mītnēs piedāvātie papildpakalpojumi.

Attēls nr. 5. Valmieras novada atpūtas un tūrisma pakalpojumu tematiskais profils (atbilstoši pakalpojumu skaitam)
 Avots: Autori

1.4.1. Viesu izmitināšanas un ēdināšanas piedāvājums

Viesu izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu joma pēdējo gadu laikā piedzīvojusi daudz izmaiņu. Valmieras novada Tūrisma pārvaldes vietne visit.valmiera.lv **regulāri tiek papildināta ar jauniem piedāvājumiem**, tomēr ik gadu daži pakalpojumi tiek arī pārtraukti. Arī tūristu mītnu rezervēšanas platformās *Booking.com* un *Airbnb.com* piedāvājums pastāvīgi mainās. Šajā apakšnodalā fiksēta aktuālā situācija 2023. gada vasarā. Informācija par viesu izmitināšanas piedāvājumiem vietnēs visit.valmiera.lv, *Booking.com*, un *Airbnb.com* pārbaudīta 20.07.2023., vietnē *Google.com* 24.07.2023., bet vietnēs *Facebook.com* un *Instagram.com* 28.07.2023.. Informācija par ēdināšanas piedāvājumiem

vietnēs *visit.valmiera.lv* un *Google.com* pārbaudīta 27.07.2023., savukārt vietnēs *Facebook.com* un *Instagram.com* 28.07.2023.

Valmieras novada Tūrisma pārvaldes interneta vietnē *visit.valmiera.lv* 2023. gada vasarā tika piedāvātas 62 tūristu mītnes, no tām 5 pozicionētas kā viesnīcas, 29 kā viesu un brīvdienu mājas, 10 kā kempingi, 7 kā hosteļi, 11 kā apartamenti. No šīm tūristu mītnēm *Booking.com* tika piedāvātas 30 un no tām 9 tika piedāvātas arī *Airbnb.com*. Savukārt 32 mītnes no *visit.valmiera.lv* uzskaitītajām nebija ne *Booking.com*, ne *Airbnb.com* piedāvājumā. Var secināt, ka apmēram puse tūristu mītņu, kas sadarbojas ar Valmieras novada Tūrisma pārvaldi, ir ar pastāvīgu piedāvājumu, kas pieejams populārākajās rezervēšanas vietnēs, kamēr otra puse balsta darbību uz tiešajām rezervācijām, korporatīvajiem klientiem un pasākumu rīkotājiem.

Valmieras novada tūristu mītnes informācijas un rezervēšanas platformās:

32 – tūristu mītnes, kas ir tikai *visit.valmiera.lv*;

30 – tūristu mītnes, kas ir gan *visit.valmiera.lv*, gan *Booking.com*; no tām 9 ir arī *Airbnb.com*;

35 – tūristu mītnes, kas nav *visit.valmiera.lv*, bet ir *Booking.com*; no tām 8 ir arī *Airbnb.com*;

15 – tūristu mītnes, kas ir tikai *Airbnb.com*.

Tūrisma mītņu piedāvājumu kopskaits, kas 2023. gada vasarā bija ietvertas *visit.valmiera.lv* un/vai *Booking.com* un/vai *Airbnb.com* piedāvājumā bija **112**. No tām 5 bija viesnīcas, 33 – viesu un brīvdienu mājas, 10 kempingi, 7 hosteļi, 57 apartamenti jeb viesu dzīvokļi.

Ir dažas tūristu mītnes, kas nav ne Valmieras novada Tūrisma pārvaldes vietnē, ne *Booking.com*, ne *Airbnb.com*, bet piedāvā pakalpojumus pastāvīgajiem klientiem, korporatīvajiem klientiem un pasākumu rīkotājiem. Šādā veidā 2023. gadā darbojās, piemēram, Dikļu pils.

Tūristu mītņu rezervāciju vietnē *Booking.com* 2023. gada vasarā tika piedāvātas 66 tūristu mītnes Valmieras novadā. Valmieras novada tūristu mītnes *Booking.com* sadalījumā pēc mītnes veida: 5 – viesnīcas; 15 – viesu un brīvdienu mājas; 5 – kempingi; 1 – hostelis; 40 – apartamenti.

Booking.com iespējams rezervēt visas mītnes, kas *visit.valmiera.lv* pozicionētas kā viesnīcas – “Wolmar”, “O.K. Hotel”, “Sports Hotel”, “Stadium Hotel”, Valmieras tehnikuma studentu viesnīca.

Savukārt viesu un brīvdienu māju kategorijā vērojama liela atšķirība starp *Booking.com* un *visit.valmiera.lv* piedāvājumu: tikai 12 piedāvājumi pieejami abās vietnēs, 3 piedāvājumi pieejami tikai *Booking.com*, bet 18 – tikai *visit.valmiera.lv*.

Kempingu kategorijā no *visit.valmiera.lv* piedāvājumā iekļautajiem 10 kempingiem *Booking.com* iespējams rezervēt 5 (“Ezerpriedes”, “Gaujas Priedes”, Jēru kluba glempings, “Mežurgas” un pilsētas glempings “Šķūņaugša”).

Hosteļu kategorijā no *visit.valmiera.lv* piedāvājumā iekļautajiem 7 hosteļiem *Booking.com* iespējams rezervēt tikai vienu – “Hostel Hanza” Valmierā. Valmieras novadā hosteļu pastāvīgais piedāvājums visa gada garumā ir neliels. Lielākā daļa hosteļu darbojas pēc pieprasījuma vai sezonāli.

Booking.com vietnē 2023. gada vasarā tika piedāvāti 40 apartamenti jeb viesu dzīvokļi Valmieras novadā, lielākā daļa no tiem – Valmierā vai tās tuvumā (Valmiermuižā, Kocēnos, Kauguru pagastā), un tikai trīs piedāvājumi ārpus Valmieras un tuvākās apkārtnes (Oleru muiža Jeru pagastā, “Salisburg Rezidence” Mazsalacā un “Dzīvoklis 17” Rūjienā). Viesu dzīvokļu jeb apartamentu kategorijā 2023. gada vasarā no *visit.valmiera.lv* piedāvājumā iekļautajiem 11 apartamentiem *Booking.com* bija iespējams rezervēt 8; savukārt 3 apartamenti, kas bija *visit.valmiera.lv* piedāvājumā, nebija pieejami ne *Booking.com*, ne *Airbnb.com*. 2023. gada vasarā lielākā daļa (t.i. 32) no *Booking.com* pieejamajiem apartamentiem nebija *visit.valmiera.lv* piedāvājumā (te jāuzsver, ka viens no VNTP svarīgiem sadarbības principiem ar uzņēmumiem, ir faktors, ka tūristu mītne ir reģistrējusi darbību un sadarbojas ar CSP).

Pirmkārt, daļa apartamentu saimnieku dažādu iemeslu dēļ nevēlas sadarboties ar pašvaldības Tūrisma pārvaldi. Otrkārt, šajā kategorijā piedāvājums ir mainīgs: 9 piedāvājumi pievienoti *Booking.com* tikai 2023.gadā, 8 – 2022.gadā, 7 – 2021.gadā, 5 – 2020.gadā, 5 – 2019.gadā, 4 – 2018.gadā, 1 – 2017.gadā, 1 – 2016.gadā. Savukārt 15 apartamentu, kas saskaņā ar Vidzemes Augstskolas Telpiskās pētniecības laboratorijā uzkrātajiem datiem savulaik darbojās Valmieras novada teritorijā, šobrīd vairs nav ne *visit.valmiera.lv*, ne *Booking.com*, ne *Airbnb.com* piedāvājumā – tie vai nu pārtraukuši viesu izmitināšanu, turpina darboties pastāvīgo klientu lokā, publiski nepopularizējot savu darbību vai arī mainījuši pieeju uz ilgtermiņa īres pakalpojumu sniegšanu.

Valmieras novada tūristu mītnes, kas rezervāciju vietnei *Booking.com* pievienotas pēdējo 5 gadu laikā:

- 2019 – 6, t.sk. 1 viesnīca (Valmieras tehnikuma studentu viesnīca) un 5 apartamenti;
- 2020 – 7, t.sk. 1 viesu māja (“Miera osta”), 1 hostelis (“Hostel Hanza”) un 5 apartamenti;
- 2021 – 10, t.sk. 2 brīvdienu mājas (“Ausmas” un “Lauvas līcis”), 1 kempings (Jēru kluba glempings) un 7 apartamenti;
- 2022 – 15, t.sk. 1 viesnīca (“Stadium Hotel”), 4 viesu un brīvdienu mājas (“Lauviņas”, Līčupes brīvdienu māja, Lodes ielas Naktsmājas, “Rātes”), 2 kempingi (“Šķūņaugša” un “Mežurgas”) un 8 apartamenti ;
- 2023 – 10, t.sk. 1 viesu māja (“Zilaiskalns”) un 9 apartamenti.

Pēdējo piecu gadu laikā 2019. - 2023. gadā (līdz 20.07.2023.) *Booking.com* pievienotas 48 no kopumā 66 tūristu mītnēm, kas Valmieras novadā tika piedāvātas 2023. gada vasarā; 2014. - 2018. gadā pievienotas 13 mītnes; savukārt 5 mītnes tiek piedāvātas *Booking.com* jau vairāk nekā 10 gadus – “Mazais Ansis”, “Pilskalnis” un “Gaujas Priedes” kopš 2012.gada, “Sports Hotel” (agrākais nosaukums – “Naktsmājas”) kopš 2010.gada, bet viesnīca “Wolmar” jau kopš 2007.gada 16.decembra.

Likumsakarīgi, ka starp Valmieras novada tūristu mītnēm viesnīcai “Wolmar” *Booking.com* vietnē ir arī vislielākais viesu atsauksmju skaits – 2099 līdz 2023.gada 20.jūlijam. Viesnīcai “Wolmar” ir arī lielākais 2023. gadā saņemto atsauksmju skaits – 359. Top 30 Valmieras novada tūristu mītnes rezervāciju vietnē *Booking.com* pēc atsauksmju skaita apkopotas 2. tabulā. Starp tām ir visas piecas Valmieras viesnīcas, bet skaita ziņā dominē apartamenti – to šajā topā ir 17. Starp atsauksmju līderiem ir arī kempingi “Gaujas Priedes” un “Ezerpriedes” un hostelis “Hanza”. Piecas vietas topā ieņem viesu un brīvdienu mājas – “Mazais Ansis” Rubenē, “Lauvas līcis” Rūjienā, “Meldri” Vaidavas pagastā, “Miera osta” Kocēnu pagastā, “Ausmas” Jērcēnu pagastā. Ņemot vērā, ka tūristu mītnes ir daļa no galamērķa koptēla,

Booking.com vērtējumos vērojama pozitīva kopaina: starp *Booking.com* atsauksmju skaita ziņā vadošajām 30 Valmieras novada tūristu mītnēm, 10 ir ar kopējo vērtējumu 9,5 un augstāk, 15 ir ar kopējo vērtējumu no 9 līdz 9,4, bet tikai piecas mītnes ir ar vērtējumu 8,5 – 8,9 robežās (sk. 3.pielikumu).

Valmieras novada tūristu mītnes rezervāciju vietnē *Booking.com* pēc vērtējuma: 16 mītnes 9,5 – 10; 21 mītne 9 – 9,4; 7 mītnes 8,5 – 8,9; 2 mītnes 8 – 8,4; 20 mītnes – atsauksmju skaits ir mazāks par 30, tāpēc vērtējums nevar tikt uzskatīts par pietiekami objektīvu.

No 66 *Booking.com* piedāvājumā iekļautajām Valmieras novada tūristu mītnēm 46 ir ar kopējo atsauksmju skaitu virs 30, un turpmākajās rindkopās ietverts pārskats par šo mītņu vērtējumu septiņos *Booking.com* kritērijos: personāls, iespējas, tīrība, komforts, atbilstība cenai, atrašanās vieta un bezmaksas bezvadu internets.

Personāla kritērijā tikai 3 no 46 aplūkotajām mītnēm vērtējums ir mazāks par 9, robežās no 9 līdz 9,4 tas ir 17 mītnēm, bet vairāk nekā pusei, proti, 26 mītnēm tas ir 9,5 – 10 robežās. Iespēju kritērijā 8 mītnēm vērtējums ir 8 – 8,4 robežās, 7 mītnēm 8,5 – 8,9 robežās, 19 mītnēm 9 – 9,4 robežās, bet 12 mītnēm 9,5 – 10 robežās. **Tīrības kritērijā** tikai 6 no aplūkotajām mītnēm vērtējums ir mazāks par 9, robežās no 9 līdz 9,4 tas ir 10 mītnēm, bet gandrīz divām trešdaļām, proti, 30 mītnēm tas ir 9,5 – 10 robežās. **Komforta kritērijā** 4 mītnēm vērtējums ir 8 – 8,4 robežās, 6 mītnēm 8,5 – 8,9 robežās, 15 mītnēm 9 – 9,4 robežās, bet 21 mītnē tas ir 9,5 – 10 robežās. **Cenas atbilstības kritērijā** 3 mītnēm vērtējums ir 8 – 8,4 robežās, 9 mītnēm 8,5 – 8,9 robežās, 14 mītnēm 9 – 9,4 robežās, bet 20 mītnēm 9,5 – 10 robežās. **Atrašanās vietas kritērijā** 2 mītnēm vērtējums ir 8 – 8,4 robežās, 4 mītnēm 8,5 – 8,9 robežās, 23 mītnēm 9 – 9,4 robežās, bet 15 mītnēm 9,5 – 10 robežās. Divām mītnēm vērtējums ir mazāks par 8, turklāt vienā gadījumā tas ir pat zem 7, proti 6,9. Abos zemā vērtējuma gadījumos jāsecina, ka atrašanās vieta nav atbildusi gaidītajam – lai gan mītnes atrodas Valmierā, tomēr pilsētas centrs no tām ir tālu un nav ērti sasniedzams. **Bezmaksas bezvadu interneta kritērijā** vērtējums norādīts 41 mītnē: 2 mītnēm tas ir 7,5; 1 mītnē 8 – 8,4 robežās; 7 mītnēm 8,5 – 8,9 robežās; 15 mītnēm 9 – 9,4 robežās; bet 16 mītnēm 9,5 – 10 robežās. Turklāt 9 mītnēs šī kritērija vidējais vērtējums sasniedz maksimālo punktu skaitu – 10.

Valmieras novada tūristu mītnēs kopumā tiek uzturēts **kvalitatīvs piedāvājums**. Domājot par attīstību, varētu pievērsties **iespēju kritērijam**, kurā salīdzinoši vairāk mītnēm, proti, 15 gadījumos vērtējums ir zem 9. Šī kritērija uzlabošana, iespējams, ļautu uzlabot arī cenas atbilstības kritēriju, kur ir nākamais lielākais mītņu skaits ar vērtējumu zem 9, proti, tādas ir 12 mītnes no 46 aplūkotajām. Turklāt iespēju kritērijā uzlabojumi var tikt veikti dažādos radošos veidos un ne vienmēr saistāmi ar lielām investīcijām. Piemēram, papildu iespējas var tikt piedāvātas sadarbībā ar citiem uzņēmumiem vai pašvaldību.

Viesu dzīvokļu jeb apartamentu rezervāciju vietnē *Airbnb.com* 2023. gada vasarā tika piedāvātas 32 mītnes Valmieras novadā, no tām 17 bija iekļautas arī *Booking.com* piedāvājumā, bet *visit.valmiera.lv* bija pieejama informācija par 9. Savukārt 15 apartamenti bija tikai *Airbnb.com* piedāvājumā. Lielākā daļa *Airbnb.com* piedāvājumu ir Valmierā vai tās tuvumā (Kocēnos, Valmiermuižā), tomēr daži piedāvājumi ir arī ārpus Valmieras un tuvākās apkārtnes, piemēram, Oleru muiža Jeru pagastā. Starp *Airbnb.com* piedāvājumiem atrodami arī divi Valmieras novada glempingi - "Šķūņaugsša" Valmierā un "Mežurgas" Dikļu pagastā, kā arī viesu māja "Miera osta" Kocēnu pagastā.

Salīdzinot apartamentu piedāvājumu Valmieras novadā abās vadošajās šāda veida pakalpojumu rezervācijas vietnēs, var secināt, ka piedāvājumu skaits ir līdzīgs, tomēr gandrīz puse piedāvāto viesu dzīvokļu atšķiras. Viesu atsauksmju skaita ziņā *Airbnb.com* krietni atpaliek no *Booking.com* – tikai 6 viesu dzīvokļiem ir vairāk par 30 atsauksmēm. Top 15 Valmieras novada apartamenti rezervāciju vietnē *Airbnb.com* pēc atsauksmju skaita skatāmi 3.pielikumā; starp tiem tikai vienam vērtējums ir zemāks par 4,8 no 5.

Meklēšanas vietnē *Google.com* līdz 2023. gada 20. jūlijam atsauksmes bija pievienotas 65 Valmieras novada tūristu mītnēm, tomēr vairāk nekā pusei bija mazāk par 30 atsauksmēm: 25 mītnēm 1-10; 7 mītnēm 11-20; 4 mītnēm 21-29. Top 20 Valmieras novada tūristu mītnes meklēšanas vietnē *Google.com* pēc atsauksmju skaita apkopotas 3.pielikumā. Visas tabulā iekļautās mītnes saņēmušas jaunas atsauksmes šī gada laikā, turklāt 12 mītnes – pēdējā mēneša laikā, kas liecina par aktīvu darbošanos. No šīm mītnēm 6 ir ar vērtējumu intervālā no 4,0 līdz 4,4, bet 14 ar vērtējumu intervālā no 4,5 līdz 5. **Līdzīgi kā *Booking.com* un *Airbnb.com*, arī *Google.com* kopumā vērtējumi ir augsti**, tomēr ir nianse, kam pievērst uzmanību, lai tie nepasliktinātos, tiktu uzturēti un uzlaboti. Piemēram, dažas atsauksmes liek domāt par nepieciešamību mainīt rutīnu, **modernizēt pakalpojumus** vai veikt tehniskus uzlabojumus dažās ilgāku laiku pastāvējušās tūristu mītnēs, vai arī dažās jaunās tūristu mītnēs neapstāties pie esošā piedāvājuma un turpināt pielāgot pakalpojumus viesu vajadzībām.

Vairākām tūristu mītnēm, kas nodarbojas ne tikai ar viesu izmitināšanu, bet sniedz arī citus pakalpojumus, piemēram, ekskursijas, grūti nodalīt, cik atsauksmju ir par viesu izmitināšanu un cik – par citiem pakalpojumiem, tāpēc šīs mītnes nebūtu objektīvi iekļaut salīdzinošajā top 20 tabulā, tomēr tās noteikti jāpiemin: krodziņš un viesu māja “Mazais Ansis” – 2187 atsauksmes (*Google.com* pozicionēts kā krodziņš, tāpēc lielākā daļa atsauksmju ir par ēdināšanas pakalpojumiem); Ķoņu dzirnavas – 437 (daļa atsauksmju ir par dzirnavu apskates ekskursiju); Dikļu pils – 419 (daļa atsauksmju ir par pils apskates ekskursiju); kempings “Baiļi” – 337 (daļa atsauksmju ir par slēpošanas kalnu); atpūtas komplekss “Avoti” – 158 (atsauksmes ir par dažādiem aktīvās atpūtas piedāvājumiem kompleksā). Tabulā nav ietvertas dažas mītnes, kas savas darbības laikā uzkrājušas vērā ņemamu atsauksmju skaitu, bet saskaņā ar 2023. gadā pieejamo informāciju, aktīvu darbību viesu izmitināšanas jomā beigušas.

No kopumā 112 Valmieras novada tūristu mītnēm *Facebook.com* profili ir izveidoti 33 uzņēmumiem; no tiem 24 profili ir veikti jauni ieraksti šī gada laikā. Tikai nedaudzām tūristu mītnēm *Facebook.com* ir vairāk nekā 20 atsauksmes. Starp tām mītnēm, kuru profili šī gada laikā veikti jauni ieraksti, vairāk nekā 20 atsauksmes ir tikai četrām - viesnīcai “Wolmar” 244 atsauksmes, kempingam “Ezerpriedes” 150 atsauksmes, viesu mājai “Vakarvēji” 24 atsauksmes un viesu mājai “Meldri” 21 atsauksme. Jāpiemin viesu māja un krodziņš “Mazais Ansis”, kam ir 992 atsauksmes, bet nav iespējams nodalīt, cik no tām ir par viesu izmitināšanu un cik – par ēdināšanas pakalpojumiem, kā arī Ķoņu dzirnavas ar 198 atsauksmēm, bet nav iespējams nodalīt, cik no tām ir par viesu izmitināšanas pakalpojumiem un cik – par dzirnavu apskates ekskursiju. 31 atsauksme ir kempingam “Baiļi”, bet nav iespējams noteikt, vai par viesu izmitināšanu, vai citiem pakalpojumiem, piemēram, slēpošanas trasi. Nevienai mītnē ar *Facebook.com* atsauksmju skaitu virs 20, vērtējums nav mazāks par 4.

Instagram.com profili Valmieras novadā ir 15 viesu izmitināšanas un 24 ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem, bet ne visiem ir aktuāli ieraksti.

Vietnē *Tripadvisor.com* līdz šim vērtējumus saņēmuši salīdzinoši maz Valmieras novada viesu izmitināšanas un ēdināšanas uzņēmumu, tāpēc izvērstāk tā nav analizēta, tomēr var pieminēt dažus vadošos uzņēmumus (dati fiksēti 31.07.2023.): restorāns “Rātes Vārti” 155 atsauksmes, restorāns “Vecpūsis” 58 atsauksmes, “Hotel Wolmar” 50 atsauksmes; vērtējumi ir robežās no 4 līdz 4,5.

Kā populārākie papildpakalpojumi, kurus piedāvā tūristu mītnes, ir dažādu pirts un spa piedāvājumi - 34 tūristu mītnes, kā arī svinību telpas - 23 tūristu mītnes. Svinību telpu ietilpība variē no 20 - 100 viesiem.

Valmieras novada Tūrisma pārvaldes interneta vietnē *visit.valmiera.lv* 2023. gada vasarā bija 28 ēdināšanas piedāvājumi (sk. 5. tabulu): 5 restorāni, 17 kafejnīcas, 6 picērijas (sk. 2.tabulu). Visi restorāni atrodas Valmierā vai tās tuvumā: “Akustika”, “Rātes vārti”, “Vecpūsis”, viesnīcas “Wolmar” restorāns, Valmiermuižas alus virtuve. Valmierā atrodas arī visas 6 picērijas un puse kafejnīcu: 9 Valmierā, 1 Burtniekos (“Burtniekrasts”), 2 Kocēnu pagastā (“Mazais Ansis” Rubenē un “Promenāde” Kocēnos), 2 Mazsalacā (“Būda” un “Miks”), 2 Rūjienā (“E.D.A.” un “Trīs draugi”), 1 Plāņu pagastā (“Kauči” - 3 km attālumā no Strenčiem).

2.tabula. Valmieras novada ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji, kas bija iekļauti *visit.valmiera.lv* piedāvājumā 2023.gada vasarā (alfabēta secībā)

Nr.	Nosaukums	Veids	Atrašanās vieta
1.	Ahh-meat	Kafejnīca	Valmiera
2.	Akustika	Restorāns	Valmiera
3.	Alus bārs	Kafejnīca	Valmiera
4.	Bastions	Kafejnīca	Valmiera
5.	Burtniekrasts, kafejnīca	Kafejnīca	Burtnieku pag.
6.	Būda Cafe	Kafejnīca	Mazsalaca
7.	Čili Pizza	Picērija	Valmiera
8.	E.D.A.	Kafejnīca	Rūjiena
9.	Gulbīt's desertu darbnīca	Kafejnīca	Valmiera
10.	Jauna Saule	Kafejnīca	Valmiera
11.	Kauči	Kafejnīca	Plāņu pag.
12.	Kēkss	Kafejnīca	Valmiera
13.	La Pizza Veloce	Picērija	Valmiera
14.	La Pizza Veloce and Kebab	Picērija	Valmiera
15.	Lāči	Kafejnīca	Valmiera
16.	Lāde	Kafejnīca	Valmiera
17.	Mazais Ansis, krodziņš	Kafejnīca	Kocēnu pag.
18.	Miks	Kafejnīca	Mazsalaca
19.	Picu Fabrika OZO*	Kafejnīca	Valmiermuiža
20.	Promenāde	Vasaras kafejnīca	Kocēnu pag.

21.	Rātes Vārti	Restorāns	Valmiera
22.	Strops	Picērija	Valmiera
23.	Tērbata	Kafejnīca	Valmiera
24.	Trīs draugi	Kafejnīca	Rūjiena
25.	Valmiermuižas alus virtuve	Restorāns	Valmiermuiža
26.	Vecpūsis	Restorāns	Valmiera
27.	Vīnkalni Pils Māja	Picērija	Valmiera
28.	Wolmar viesnīcas restorāns	Restorāns	Valmiera
29.	1:1	Kafejnīca	Valmiera

*uz laiku pārtraukusi darbību

Avots: visit.valmiera

Tomēr *visit.valmiera.lv* nav ietverti visi Valmieras novadā pieejamie ēdināšanas pakalpojumi, jo ne visi uzņēmumi sadarbojas ar VNTP un sniedz nepieciešamo informāciju. VNTP pirms ēdināšanas uzņēmumu piedāvājuma publicēšanas pārbauda informācijas un faktiskās situācijas atbilstību, un būtisku neatbilstību gadījumā piedāvājums netiek ietverts *visit.valmiera.lv*. Daļa uzņēmumu strādā ar pastāvīgajiem klientiem un specifiskām mērķauditorijām un nesaskata nepieciešamību pozicionēt sevi Valmieras novada tūrisma piedāvājumā, tomēr arī šāds piedāvājums tūrisma piedāvājumā integrējas un var iespaidot kopējo galamērķa pieredzējumu. Papildus *visit.valmiera.lv* atspoguļotajiem, 2023.gada vasarā Valmieras novadā darbojās vēl vismaz 25 ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji (sk. 5.tabulu). Jāpatur prātā arī ātrās ēdināšanas un līdzņemšanas uzskodu popularitātes pieaugums un sortimenta paplašināšanās, piemēram, arvien vairāk attīstās “Narvesen” un degvielas uzpildes staciju “Circle-K”, “KOOL”, “Virši-A” ēdienu piedāvājums (sk. 6.tabulu).

3.tabula. Valmieras novada ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji, kas nebija iekļauti *visit.valmiera.lv* piedāvājumā 2023.gada vasarā (alfabēta secībā)

Nr.	Nosaukums	Veids	Atrašanās vieta
1.	Agroserviss	Kafejnīca	Kauguru pag.
2.	Bistro Abrakadabra	Kafejnīca - ātrā ēdināšana	Valmiera
3.	Gatve	Kafejnīca – ēdnīca	Kocēnu pag.
4.	Hesburger	Ātrā ēdināšana	Valmiera
5.	Hesburger Drive-In	Ātrā ēdināšana	Valmiera
6.	Izsalkušo pica	Picērija - ātrā ēdināšana	Valmiera
7.	Kāre Snack Bar	Kafejnīca	Valmiera
8.	KEBAB RIGAS 26	Kafejnīca - ātrā ēdināšana	Valmiera
9.	KK Food Kebabs	Kafejnīca - ātrā ēdināšana	Valmiera
10.	Liepkalni, maiznīca - veikals - kafejnīca	Kafejnīca	Valmiera
12.	Panda Sushi Valmiera	Kafejnīca - suši restorāns	Valmiera
13.	Pasēdnīca	Kafejnīca	Valmiera
14.	Pitstop	Kafejnīca	Valmiermuiža
15.	PIZZA BAR*	Picērija - ātrā ēdināšana	Valmiera
16.	PizzArt	Picērija - ātrā ēdināšana	Valmiera
17.	Rimants	Kafejnīca - bistro	Valmiera

18.	Sanvik	Kafejnīca	Strenči
19.	Tomiņš	Kafejnīca	Valmiera
20.	Valdeko	Kafejnīca - bistro	Valmiermuiža
21.	"Valmieras piens" ēdnīca	Kafejnīca - ēdnīca	Valmiera
22.	Gardu Muti vasarnīca	Vasaras kafejnīca	Vaidavas pag.
24.	Vidzemes slimnīcas kafejnīca	Kafejnīca - ēdnīca	Valmiera
25.	ZETiņš	Kafejnīca - ēdnīca	Valmiera

*drīzumā tiks iekļauts visit.valmiera.lv datu bāzē

Runājot par ēdināšanu, vērts pieminēt arī novadā piedāvātās degustācijas un meistarklases (sk. 7.tabulu). Lai gan lielākoties degustācijai tiek piedāvāti specifiski produkti, ko nevar uzskatīt par pilnvērtīgu maltīti, tomēr šādas degustācijas var plānot kā uzkodas pirms maltītes vai atraktīvu desertu. Dažu degustāciju piedāvājums pielīdzināms pilnvērtīgai maltītei, piemēram, "Jēru klubā" un "Latvijas steiku klubā", kā arī picu meistarklasē "Vīnkalnu" piemājas saimniecībā un "Satin savu vrapu" meistarklasē.

4.tabula. Degustācijas Valmieras novadā 2023. gada vasarā (alfabēta secībā)

Nr.	Nosaukums	Specializācija	Atrašanās vieta
1.	Abullāči	Mellenes	Brenguļu pag.
2.	Adzelveiši	kaņepju izstrādājumi	Burtnieku pag.
3.	Berga Vīns	Vīns	Kocēnu pag.
4.	Brenguļu alus darītava un alus sēta	Alus	Brenguļu pag.
5.	Dulbeņi	šitake sēnes, medus	Rencēnu pag.
6.	Granberry	Sukādes	Brenguļu pag.
7.	HI veltes vīna degustācija	Vīns	Skaņkalnes pag.
8.	Jēru klubs	jēra gaļa	Skaņkalnes pag.
9.	Latvijas steiku klubs	liellopa steiks	Kocēnu pag.
10.	Medus kāre, saimniecība	medus, biškopības produkti	Vaidavas pag.
11.	Naukšēnu vīna darītava	Vīns	Naukšēnu pag.
12.	Pilsgravas	kazas siers	Ķoņu pag.
13.	Puntiņi	smiltsērķšķu produkcija	Jērcēnu pag.
14.	R Chocolate, šokolādes ražotne	Šokolāde	Trikāta
15.	Rīvēni	Āboli	Dikļu pag.
16.	Rūjienas saldējums	Saldējums	Rūjiena
17.	Saldās mākslas studija Pērles	Šokolāde	Ķoņu pag.
18.	Satin savu vrapu	vrapš, meistarklase	Brenguļu pag.
19.	Stūri	zemenes; arī persiki, smiltsērķšķi	Ķoņu pag.
20.	Valmiermuižas alus darītava	Alus	Valmiermuiža
21.	Vīna darītava Matilde	Vīns	Kocēnu pag.
22.	Vīnkalni, piemājas saimniecība	pica, meistarklase	Kauguru pag.

Meklēšanas vietnē **Google.com** līdz 2023. gada 27. jūlijam atsauksmes bija pievienotas **66 Valmieras novada ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem** (sk. 4. pielikumu). Pielikumā esošajā tabulā nav iekļauti 26 uzņēmumi, kuru atsauksmju skaits bija mazāks par 40. Visi tabulā iekļautie ēdinātāji saņēmuši jaunas atsauksmes šī gada laikā, turklāt 35 – pēdējā mēneša laikā. Vērtējot ēdināšanas pakalpojumu kvalitāti, **Google.com** ir vērā ņemama platforma, ko klienti aktīvi izmanto. Starp aplūkotajiem Valmieras novada ēdinātājiem 15 ir ar vērtējumu intervālā no 4,0 līdz 4,4, bet 24 ar vērtējumu intervālā no 4,5 līdz 5. Viens uzņēmums ir ar vērtējumu zem 4.

Facebook.com profili ir izveidoti 53 Valmieras novada ēdināšanas uzņēmumiem; no tiem gandrīz visos, izņemot četrus, ir veikti jauni ieraksti šī gada laikā, turklāt 37 profilos ieraksti veikti pēdējā mēneša laikā. Var secināt, ka Facebook.com platformu ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji aktīvi izmanto komunikācijā ar savām mērķauditorijām. Arī klienti pietiekami aktīvi izmanto Facebook.com atgriezeniskajai saitei – 20 Valmieras novada ēdinātāju profilos ir vairāk nekā 20 atsauksmes, turklāt 11 no tiem ir vairāk nekā 100 atsauksmes (sk. 4.pielikumu) starp tiem 12 ir ar vērtējumu intervālā no 4,0 līdz 4,4, bet 6 ar vērtējumu intervālā no 4,5 līdz 5. Divi uzņēmumi ir ar vērtējumu zem 4. Vērts izcelt ēdinātājus ar maksimālo vērtējumu – “Būda Cafe” Mazsalacā un “PizzArt” pop-up stila picēriju Valmierā; augsts vērtējums ir arī kafejnīcai “Ahh-meat” Valmierā un vasaras kafejnīcai “Promenāde” Kocēnos.

2023.gada 21. novembrī tika paziņoti Latvijas restorāni, kas guvuši atzinību no **Michelin Guide** un iekļuvuši pasaulē novērtētākajā restorānu ceļvedī. Pēc rūpīga inspektoru izvērtējuma, sarakstā iekļauti 26 restorāni, kas izceļas ar īpašu spēju radīt mākslu kulinārijas un viesmīlības pasaulē – to starpā arī restorāns **Akustika Valmierā**.

Gastronomiskā piedāvājuma veicināšanas kontekstā jāpiemin **zīmols “Radīts Valmieras novadā”** (angļu val. versija: “*Origin – Valmiera Region*”). Preču zīmes mērķis ir veicināt vietējo Valmieras novada ražotāju, mājražotāju un amatnieku atpazīstamību, pārdošanas apjoma pieaugumu, kā arī stiprināt Valmieras novada vietas tēlu vietējā un ārvalstu tirgū (Valmieras novads, 2023b). Preču zīmes piešķiršanu pārvalda Valmieras novada pašvaldība. Ņemot vērā lielo novada mājražotāju, šī preču zīme vienlaikus ir norāde uz kvalitāti un var veicināt produkcijas noietu arī tūrisma kontekstā. Cits ar gastronomiju saistīts **zīmols ir “Burtnieka zandarts”**, šis preču zīmes ieviešanas process ir uzsākts, tomēr tā vēl jāattīsta, jāiedzīvina. Iesniegts arī pieteikums iekļaušanai Eiropas Aizsargāto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrā. Uzsākts process zīmola „**Vidzemes kulinārais mantojums**” ieviešanai un uzņēmēju tīkla izveidei, kas būs daļa no Eiropas kulinārā mantojuma. Tīklā piedalīsies pārtikas ražotāji un ēdienu gatavotāji, lai izveidotu autentisku ēdināšanas piedāvājumu, kurā tiktu ievērotas mūsu kulinārijas tradīcijas.

1.4.2. Rekreācijas piedāvājumi dabā

Šie ir piedzīvojumi āra vidē ar aktīvu līdziesaisti - pastaigas, pārgājieni, velomaršruti, zirgu izjādes, ainavas vērošana.

Valmieras novada **būtiskākie dabas tūrisma un atpūtas resursi ir koncentrēti Gaujas un Salacas upes, Burtnieka ezera baseina teritorijās**. Dabas resursu ziņā pusi (50 %) no novada platības aizņem meži, 4 % - purvi, lielākais no tiem ir Sedas purvs, kur vairāk kā 60 gadu ilgā periodā kūdras ieguves rezultātā

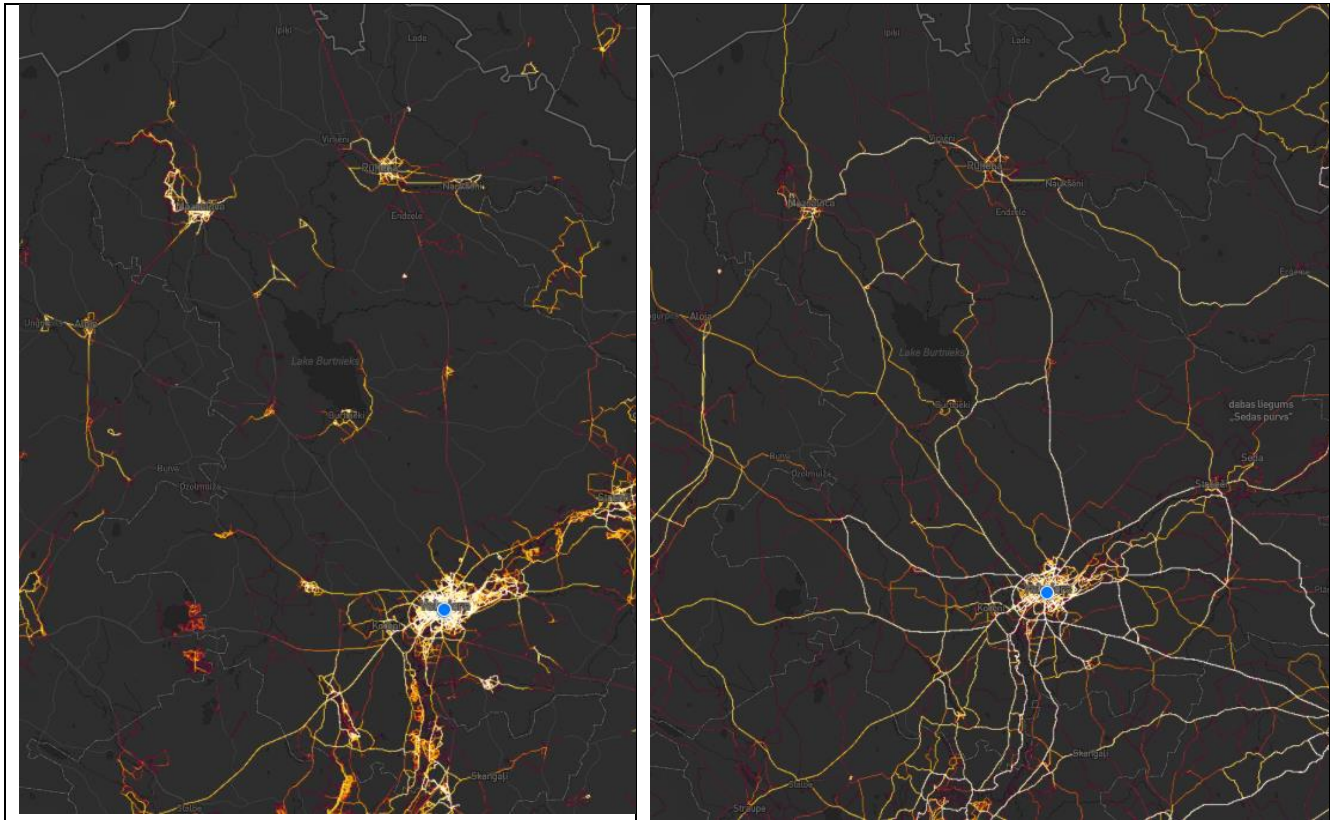
radusies savdabīga kultūrainava, ko veido kūdras ieguves lauki, purva dīķi un šaursliežu dzelzceļš. Reljefa ziņā Valmieras novada teritorija ir salīdzinoši lēzena, jo teritorijas lielākā daļa atrodas Ziemeļvidzemes zemienē Burtnieku, Sedas un Trikātas līdzenumos. Pauguraines ir novada Z daļā – Sakalas augstienes Ērgemes paugurainē, neliela daļa R atrodas Idumejas augstienē Augstrozes paugurvalnī. Augstākā novada virsotne ir Zilaiskalns (127 mvjl.) (Valmieras novada pašvaldība, 2021b, Kalniņa, 2023). No reljefa veidošanās un ainaviskā viedokļa interesants ir Burtnieku drumlinu lauks Burtnieka ezera A krastā un Ķoņu kalns, Gaujas Stāvie krasti pie Valmieras, Skaņākalna dabas parka smilšakmens atsegumi Salacas upes krastos, iekšzemes kāpas Strenču apkārtnē u.c. dabas objekti.

Mežs ir nozīmīgs atpūtas resurss, kurš sniedz iespēju aktīvās atpūtas un tūrisma attīstībai, veselīgam un videi draudzīgam dzīvesveidam (skriešanai, slēpošanai, orientēšanās sportam, suņu pastaigām, velo aktivitātēm, sēņošanai un ogošanai). Lielākie mežu masīvi Valmieras novadā atrodas ap Strenčiem (Plāņu un Trikātas pagastos Gaujas upes ielejā), Skaņkalnes un Ramatas pagastos.

Daudzveidīgie dabas resursi ļāvuši attīstīt pietiekami plašu dabas tūrisma piedāvājumu, kā garas distances un citi pārgājienu maršruti, ūdenstūrisma maršruti, velomaršruti, kas plašāk aplūkoti tālāk dokumentā.

Aktīvās atpūtas piedāvājumi

Lielākā daļa rekreācijas jeb atpūtas zonu, pateicoties minētajiem dabas resursiem Valmieras novadā atrodas pie blīvāk apdzīvotām teritorijām - pilsētām un ciemiem. Vietējo iedzīvotāju, arī viesu brīvā laika pavadīšanas intensitāti uzskatāmi raksturo mobilās lietotnes *Strava* dati t.s. siltumkarte (*heatmap*), kurā summētas kājāmgājēju, skrējēju un velo, kā arī ziemas aktivitātes pēdējā gada griezumā (2022.gada jūnijs - 2023.gada jūnijs), kā arī ziemas aktivitātes (skatīt attēlu nr.6)

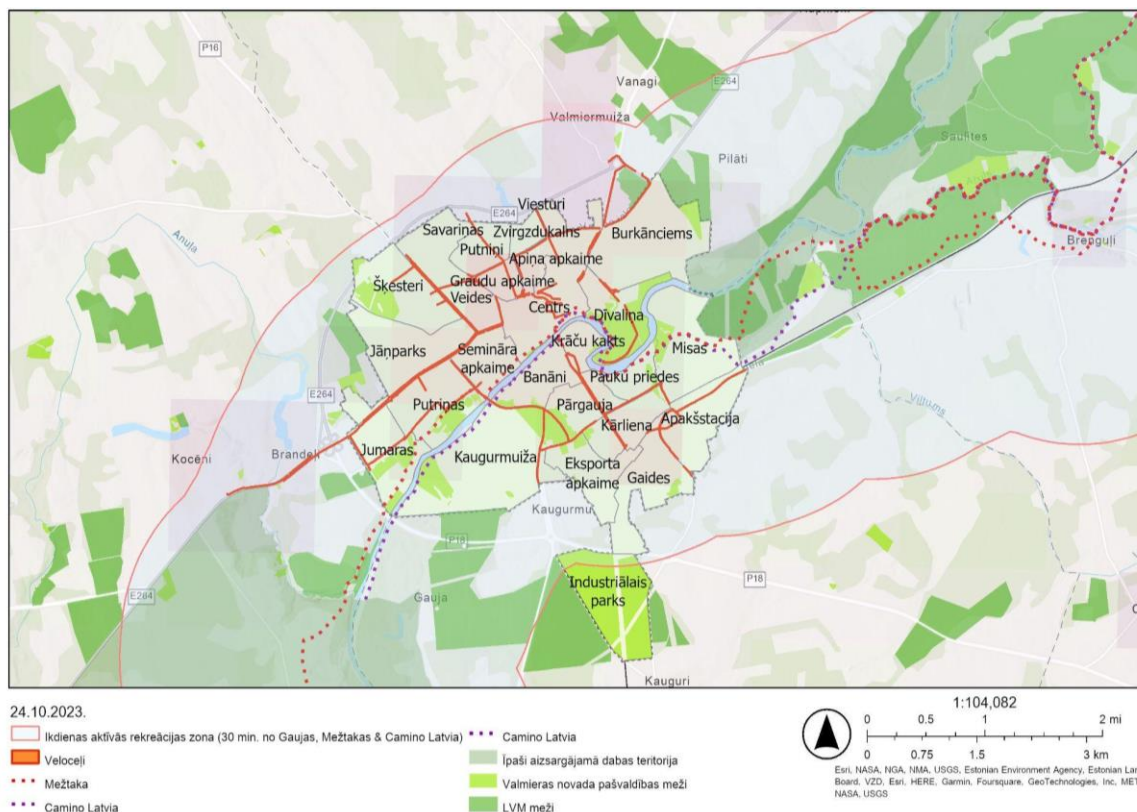

Attēls nr. 6. Kājāmgājēju (pa kreisi – attēlā) un velo (pa labi attēlā) aktivitāšu intensitāte Valmieras novada teritorijā.
 Avots: Strava heatmap, 2023 (jo gaiši spilgtāka krāsa, jo biežāk izmantots aktivitātēm)

Novadā pastaigām un pārgājieniem var izmantot **vairāk kā 20 dažāda garuma un labiekārtojuma pakāpes dabas takas**, kuru apsaimniekošanu veic, galvenokārt, Valmieras novada pašvaldība, kā arī Dabas aizsardzības pārvalde un a/s Latvijas Valsts Meži. Valmieras novada teritoriju šķērso marķēti Sv. Jēkaba jeb *Camino* gartakas 3 posmi (Turna-Strenči, Strenči-Valmiera, Valmiera–Liepa) un Mežtakas (arī E11 maršruta) 4 marķēti posmi (Cēsis-Caunītes, Caunītes-Valmiera, Valmiera-Strenči, Strenči-Spicu tilts), arī maršruts “1836”, kas ved pa robežu. Mierīgām īsām pastaigām piemēroti ir parki, piemēram, Valmierā (Vecpuišu parks, Dzirnāvu ezeriņa promenāde, Atpūtas parks Valmierā, Valmiermuižas parks), Vika pasaku parks Dikļos, Burtnieku muižas parks, Naukšēnu muižas parks, Jaunjērcēnu parks, Koka skulptūru parks Strenčos.

Vietēja līmeņa rekreācijas kontekstā izceļams fakts, ka Valmieras pilsētas **āra vides aktīvās rekreācijas iespējas veido vienu no stratēģiskajām priekšrocībām iedzīvotāju piesaistei**. Valmieras pilsētas apkaimes un tuvākā apkārtnē ar blīvi apdzīvotām vietām pilnībā iekļaujas aktīvās rekreācijas zonā ar daudzveidīgām āra vides atpūtas un sportošanas iespējām. Telpiski šo iespēju centrālo asi veido Gauja ar marķētu un izveidotu taku tīklojumu tās krastos (Mežtaka, Sv.Jēkaba Latvija, lokālie nūjošanas maršruti), kas veido savienojumu ar Gaujas Nacionālo parku, Ziemeļgaujas aizsargājamo ainavu apvidu un piepilsētas mežiem (Latvijas valsts mežu un pašvaldības valdījumā), tālāk iekļaujoties mikromobilitātes savienojumu ar šo taku tīklojumu veido veloceļu tīkls pilsētā, kas attīstīts ar visām

pilsētas apkaimēm un izvēršamas turpinājumā katras blīvi apdzīvotās vietas virzienā ap pilsētu (sk. attēlu nr.7)

Attēls nr.7. Valmieras pilsētas āra vides aktīvās rekreācijas iespējas

Avots: Klepers, 2023

Putnu vērošanai piemērotas ir Burtnieka ezera (lauki pie Rūdekām, balto stārķu kolonija pie Mīlītes muižas, Silzemnieku poldera skatu tornis, Vīsraga skatu tornis), Rūjas purva un Sedas purva apkārtnes skati torņi.

Ziemas aktivitātes, galvenokārt, distanču slēpošanas (skatīt attēlus nr. 8) novadā koncentrējas Valmieras apkārtnē (slēpošana atpūtas bāzē Baiļi (iespējama arī kalnu slēpošana un atpūtas parkā Avoti, Pauku priedēs, Kocēnos, Vaidavā), kā arī novadu pilsētu apkārtņēs (Mazsalacā Skaņākalna dabas parkā, Rūjienā un Naukšēnos, Strenču apkārtnē – Slāžu mežā, Dikļos - izmantojot Zaļo dzelzceļu). Tā kā Valmieras novada teritorijā ir daudz purvu, tad arī šis resurss tiek izmantots, piedāvājot ar purva/sniega karpēm iepazīt piemēram, Saklaura (Oļļas purvu) Igaunijas pierobežā.

Attēls nr. 8. Ziemas aktivitātes Valmieras un Mazsalacas apkārtnē

Avots: Strava heatmap, 2022 (jo gaiši spilgtāka krāsa, jo biežāk izmantots ziemas aktivitātēm).

Liela daļa pastaigu, pārgājienu, velo **takas izmanto vietējie iedzīvotāji**, kas no dzīves kvalitātes aspektiem, ir vērtējams pozitīvi. Aktīvas vietējās kopienas rada kustību un āra vides kultūru, kas piesaista viesus, rada interesi arī ārvalstu viesiem. Tāpēc attīstot kādu pakalpojumu, būtu jāstiprina mijiedarbība starp vietējo patēriņu un tūrismu. VNTP jau veic aktivitātes minētās mijiedarbības stiprināšanai, kā pasākumi (piemēram, pasākumu sērija “Ziemeļu stiga”), kuru adresāts ir arī vietējā kopiena.

Valmieras novadu šķērso 7 **marķēti dažāda garuma velomaršruti**, viens no tiem ir nacionālas nozīmes: Nr.6 Tour de LatEst, divi reģionālas nozīmes maršruti nr.14 un nr.17. Novada teritoriju šķērso t.s. “Zaļā dzelzeļa” maršruta vairāki posmi. Novadā ir 10 vietējas nozīmes maršruti (nr.112., 120., 121., 122., 123., 124., 125., 126., 148., 149.) un vairāki tematiskie velomaršruti. Kā savdabīgs piedāvājums izceļams sliežu velosipēdu jeb Z-Railbikes Zilajākalnā, kurš apvieno gan izklaides, gan aktīvas atpūtas un industriālā mantojuma baudīšanu; šeit pārvietošanās notiek pa šaursliežu dzelzeļa atzaru no Zilākalna ciema līdz kūdras purvam un atpakaļ (distance ~4km).

Nepieciešama būtu lielāka maršrutu integrācija mobilo lietotņu kartēs, kombinējot ar drukāta kartogrāfiska materiāla un gpx failu pieejamību, tā lai dažādās auditorijām būtu iespēja lietot tām atbilstošāko informācijas rīku. Esošie dabas resursi ļauj vēl kāpināt (radīt jaunus maršrutus) konkrētu piedāvājumu izveidi ārpus blīvi apdzīvotām Valmieras novada teritorijām. Kā kavējošie faktori šādu maršrutu izveidē minami: maršruta trašu saskaņošana ar zemju īpašniekiem, atbilstošas infrastruktūras izveides izmaksas (marķēšana, atpūtas vietu u.c. piesaistu labiekārtošana).

Zirgu izjādes Valmieras novadā piedāvā 5 staļļi. Piedāvājums ir ļoti dažāds - izjādes, vizināšanās pajūgā vai kamanās ziemā, ekskursijas pa zirgaudzētavu, pajūga īre svinībās, fotosesiju piedāvājums, skijorings uz slēpēm aiz rikšojša zirga u.c.

Kā nozīmīga izklaides pakalpojumu sastāvdaļa, ko izmanto **ģimenes ar bērniem**, kā arī cita segmenta ceļotāji, ir dažāda veida **tematisko un piedzīvojuma parku** (atrakcijas, piedzīvojumi, mini zoo u.tml.) apmeklējums. Valmieras novadā ir 3 dzīvnieku apskates vietas, 2 bērnu izklaides centri “Brīnumumežs”, “Jumping park”, “Beverīnas koka skulptūru labirints”, “Mika Pika bumbu istaba” Valmierā, kā arī 10 piedzīvojuma piedāvājumi (šķēršļu trases, virtuālās realitātes spēles, lāzertaga, paintbola spēles, izlaušanās u.c. tematiskās spēles). Valmierā nozīmīga atpūtas vieta ir arī kino “Gaisma”, kur filmas

demonstrē modernajā digitālajā 2D un 3D formātā ar *Dolby Digital* 7.1 skaņu, kā arī tas ir vecākais Latvijas kinoteātris, kurš nemainīgi visos politisko pārmaiņu laikos, kopš 1951.gada, ir darbojies ar vienu un to pašu nosaukumu vienā un tajā pašā ēkā.

Ūdenstūrisma iespējas

Ūdeņu teritorijas novadā aizņem 5% no kopējās novada teritorijas (Valmieras novada pašvaldība, Grupa93, 2022). Publiskie ūdeņi ir 6 publiskie ezeri (Burtnieks, Dauguļu Mazezers, Ķiruma ezers (Kreņa ezers), Ramatas Lielezers, Rāķis, Vaidavas ezers) un 2 publiskās upes - Gauja un Salaca (LR Ministru kabinets, 2021).

Ūdenstūrisma visa gada garumā izmantojamās upes ir **Gauja** (posmi Aņņi - Spicrāmis (22 km), Strenči-Valmiera (25 km), Spicrāmis - Strenči (37 km), Valmiera-Cēsis (44 km). Gaujas posms pēc Strenčiem ir iecienīts aptuveni 8 km garumā esošo Strenču krāču dēļ, kas laivošanu padara par piedzīvojumu. Interesantākie **Salacas** posmi ir Mazsalaca - Puņmutes 14 km, Mazsalaca - Daugēni 9 km (jāņem vērā, ka Daugēnos piekļuve loģistikas nodrošinātājiem var būt apgrūtināta ceļ kvalitātes dēļ), Vecate - Skaņaiskalns 16 km, kas piesaista ceļotājus ar smilšakmens atsegumiem upes krastos. Tāpat visu gadu laivojama ir **Rūja**, sākot no Naukšēniem, piemēram, posms Naukšēni - Rūjas skola (9 km). Upes vidustecē gan ir 2 aizsprosti pie Ķoņu un Imantas dzirnavām. Pie pietiekoši augsta ūdens līmeņa laivojama ir **Seda**, piemēram, posms no Dakstiem līdz Valmieras - Rūjienas autoceļa tiltam (17 km), kā arī Briede, posms no Valmieras - Dikļu ceļa tilta līdz Valmiera - Matīši ceļa tiltam (14 km). Pie augsta ūdens līmeņa laivojams ir **Abuls**, piemēram, posms Brenguļu dzirnavas – ieteka Gaujā 6 km, Kaģu -tilts -Brenguļu dzirnavas 20 km. Abuls pavasaros dažreiz tiek izmantots publiskiem izklaidējoša rakstura laivošanas pasākumiem - laivu karnevāliem. Kopumā novadā ūdenstūrisma infrastruktūra - ūdens tūrisma apmetnes, laivu iecelšanas - izcelšanas vietas, atpūtas vietas, ūdens ņemšanas vietas - ir apmierinoša (izņemot Valmieras pilsētu, kur kā loģiskā ūdenstūrisma maršrutu sākuma/beigu punktā nav pietiekamu iespēju un infrastruktūras ūdenstūrisma inventāra un ūdenstūristu loģistikas nodrošināšana, kas rada konfliktus un negatīvu fonu pakalpojumu sniedzēju kontekstā), problēmas vietām upju krastos ir apsaimniekošanas regularitātē. Pie Gaujas upes posmā no Spicu tilta līdz Valmierai ir 4 a/s Latvijas Valsts Meži apsaimniekotas ūdens tūrisma apmetnes.

Nozīmīga loma atpūtas **piedāvājumā pie ūdens ir Burtnieka ezeram**, kas ir 4.lielākais Latvijas ezers pēc platības. Ezera aktīvās un pasīvās atpūtas piedāvājums ir pietiekami plašs - peldvietas (lai gan peldvietu uzturēšana ezera morfoloģisko (sekls ezers) īpatnību dēļ prasa regulāru niedru pļaušanu un smilšu piebēršanu), apskates objekti, peldlīdzekļu nomas, kruīza kuģītis, makšķerēšana, velotūrisms, fototūrisms (saulrietu un ziemeļblāzmas vērošana, pavasaros – ledus torosi, putnu vērošana u.c.). Kopumā jāsaprot, ka ezers kā rekreācijas objekts nav pietiekami attīstīts, trūkst pakalpojumu netālu no pludmalēm (īpaši Burtnieku centra pludmale, kas vasarās ir samērā noslogota), izaicinājumus rada arī fakts, ka tūrisma mītņu piedāvājums ezera krastos ir nemainīgs jau ilgstoši, to saimniekiem novecojot ir risks, ka mītņu skaits var samazināties. Apkārtnes uzņēmēji nav apmierināti ar konkurenci, ko rada pašvaldības veidotās un uzturētās bezmaksas pludmales un atpūtas vietas (īpaši - Silzemnieku pludmale), kā arī vēsturiski veidojies konflikts starp rūpnieciskās zvejas zvejniekiem un makšķerniekiem.

Informācija (par 2021.gadu) par upju un ezeru ekoloģisko kvalitāti Valmieras novada teritorijā ir atšķirīga: Gaujas un Rūjas upju ūdens ekoloģiskā kvalitāte tiek vērtēta kā laba, kur krastos ir mazapdzīvotas un meži, savukārt pārējā teritorijā - kā vidēja. Salacas ekoloģiskā kvalitāte Valmieras novada teritorijā vērtēta kā vidēja. Kā laba tiek vērtēta Sedas upes ekoloģiskā kvalitāte, savukārt kā slikta tiek vērtēta Burtnieka ezera un apkārtnē esošo ūdens objektu kvalitāte (LVGMA, 2021).

Ūdens tūrisma pakalpojumus un daudzveidīgu **ūdens peldlīdzekļu nomu** (kanoe, kajakus, airu laivas, piepūšamās laivas katamarānus, motorizētas laivas, SUP dēļus u.c.) piedāvā 13 dažādi uzņēmēji, kā arī 10 tūristu mītnes.

Novadā ir pieejami 4 motorizēto plotu piedāvājumi, kas piesaista cita veida viesu segmentu, salīdzinot ar tradicionālo laivošanas mērķgrupu. Unikāls piedāvājums ir E-velo kempers *BeTriton* noma. Pārvietošanās līdzeklis ir amfībija, kas ļauj ceļot gan pa ūdeni, gan sauszemi (Betriton, 2023). Nelielām grupām (25-30 cilvēki) pieejami motorizētie ploti Gaujas tramvajs Valmierā Gaujas upē, Ruhjas Donalds Rūjas upē Naukšēnos, kruīza pontonlaiva Made Marija Burtnieka ezerā.

Makšķerēšana

Publiskajos ezeros un upēs makšķerēšanu regulē “Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdēns medību noteikumus” (MK nr.800). Valmieras novada dome 2022.gadā pieņēma jaunus licencētās makšķerēšanas nolikumus Burtniekā, Salacas augštecē un Gaujā (Valmieras novada pašvaldība, 2022). Savukārt biedrība “Rubenes Anši” organizē licencēto makšķerēšanu uz Zvirgzdūpītes uzpludinātajos dīķos Mazais Ansis un Lielais Ansis. Licences var iegādāties interneta vietnē <https://www.manacope.lv/products>. Makšķerēšanu kā papildpakalpojumu piedāvā arī 3 tūristu mītnes un 2 uzņēmēji.

Peldvietas

Latvijā 2022.gadā bija 58 oficiālās peldvietas, kurās Veselības inspekcija veic peldvietu ūdens kvalitātes pārbaudes. Valmieras novada teritorijā ir daudz ūdens objektu, kurus iedzīvotāji izmanto atpūtai, tomēr Valmieras novadā nav neviena oficiālā peldvieta. **Kopumā identificētas 23 peldvietas** (sk. attēlu nr.9), kuras atpūtai izmanto iedzīvotāji un viesi. Valmieras novada pašvaldība regulāri organizē ūdens kvalitātes pārbaudes 14 populārākajās neoficiālajās peldvietās (skatīt attēlu nr.9), kas atrodas gan pie Gaujas (2 peldvietas), pie Salacas upes (2), pie Abula upes (1), gan arī dabiskajos ezeros (5 peldvietas), kā arī mākslīgi veidotos dīķos (3) un karjeros (1). Tās ir Silzemnieku pludmale (Burtnieka ezers), Burtnieku pludmale (Burtnieka ezers), Gauja (Pie dzelzs tilta), Gauja (Strenčos), Salaca (Pie Līču skolas), Vaidavas ezera pludmale, Vecates atpūtas vieta (Burtnieka ezers/Salacas ieteka), peldvieta “Rūja” (pie Rūjienas vidusskolas), peldvieta – Endzeles ezeriņš, peldvieta – Sedas karjers, peldvieta – Brandeļa ezers, peldvieta – Trikātas ezers, peldvieta – Sēļu dīķis, peldvieta – Ķiruma ezers, peldvieta – Rāķa ezers, peldvieta – Abuls, peldvieta – Zilākalna karjers. Jāpiemin, ka ir arī citas daļēji labiekārtotas vai labiekārtotas peldvietas, kas tiek izmantotas, piemēram, Laņģezera peldvieta (Lodes pagasts). Vairāki ezeri nav publiski pieejami, jo pieguļošās zemes pieder privātpašniekiem.

Attēls nr. 9 Valmieras novada peldvietas vasaras peld sezonā (Google Maps kartes pamatne).

Avots: autori

Plānojot atpūtas iespējas novadā, jāapsver iespējas izveidot un apsaimniekot oficiālas iekšzemes peldvietu (-as), kā arī ūdens monitoringa programmā ieteicams iekļaut iedzīvotāju izmantotās publiski pieejamās peldvietas.

Arvien populārākas kļūst aukstuma jeb ziemas peldes gada vēsākajos mēnešos. Valmieras novadā populārākās āliņģu vietas ziemās ir Vaidavas ezera un Burtnieka ezera, kā arī Daliņa pludmalē Gaujā. Gada vēsākajā sezonā darbojas Valmieras Olimpiskā centra Valmieras peldbaseins ar astoņiem 25 m gariem celiņiem un tribīnēm, 2 mazie baseini, atpūtas zona ar 3 veidu pirtīm, burbuļvannām, masāžas un auksto baseinu, sāls istabu (sk. 5.tabulu).

5. tabula. Aktīvās atpūtas un sporta pieprasījuma statistika

Objekts	Darbības mēneši	Apmeklētāju/klientu skaits 2022.gadā
Valmieras Olimpiskais centrs	visu gadu	499500
Valmieras peldbaseins	visu gadu	67846
Jāņa Daliņa stadions	visu gadu	30052
Laivu noma "Pa Salacu" un "X-centrs" laivas	maijs – septembris	1112
Laivu noma "Pie Gaujas"	aprīlis – septembris	2300
Z/s "Laidavas"	janvāris - februāris; jūlijs - decembris	535
Laivu bāze "Ezerupe"	maijs - oktobris	348
Laivu noma "Ferrits"	maijs - septembris	230
Bērnu izklaides centrs "Brīnumu mežs"	marts - decembris	15313

Laivu noma "Gaujas vītoli"*	marts-augusts	85
SIA "Ežu Noma"*	jūnijs - augusts	5000
Piedzīvojumu kompānija "Timemachine"*	visu gadu	900
Atpūtas komplekss "Baiļi"*	visu gadu	2621
Lāzerparks "Shooter"*	visu gadu	3000
Vidzemes laivas *	visu gadu	-
Gaujas Stāvo krastu "Sajūtu parks"*	maijs - oktobris	15000
Skaņākalna dabas parks*	maijs -septembris	6500
Airēšanas klubs "Straume"*	aprīlis-oktobris	120

Avots: VNTP apkopotī dati

* uzņēmums uzskaiti neveic, norādīts aptuvenais apmeklētāju vai klientu skaits

1.4.3. Kultūras piedāvājums, pasākumi

Valmieras novada bagātais **kultūrvēsturiskais mantojums** var kalpot kā pamatresurss kultūras tūrisma attīstībai. Kultūras mantojuma esamība veido patīkamu dzīves vidi, augsti kvalificētu un prasmīgu cilvēkresursu piesaistīšanai prioritārajās ekonomikas jomās.

Valmieras novadā ir **216 valsts nozīmes aizsargājami kultūras pieminekļi**, kuri pēc nozīmības pakāpes tiek iedalīti valsts (94), reģiona (101) un vietējās (21) nozīmes valsts aizsargājami pieminekļi (skatīt tabulu nr. 6) 2022.gadā Nacionālās kultūras mantojuma pārvalde pārskatīja valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauto kultūras pieminekļu statusu, izvērtējot šo pieminekļu atbilstību valsts, reģiona vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļa kritērijiem LR Kultūras ministrijas rīkojums Nr.2.5 -1-202 "Par grozījumiem Kultūras ministrijas 1998.gada 29.oktobra rīkojumā Nr.128." "Par Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu" (LR Kultūras ministrija, 2022). Piemēram, Cimpēnu pilskalns Kocēnu pagastā, Burtnieku Veco kapu vārti Burtnieku pagastā, Avotiņu senkapi Kauguru pagastā no valsts nozīmes pārceļta uz vietējās nozīmes statusu. Daviņu Lielais akmens – kulta vieta Bērzaines pagastā, Naukšēnu muižas apbūve, parks, Pulksteņu tornis (siernīca), Andrecēnu akmens (Velna gulta) - kulta vieta, Rencēnmuižas apbūve ar parku no valsts nozīmes uz reģiona nozīmi.

6. tabula. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits Valmieras novadā pēc nozīmības pakāpes un tematiskās grupas

Valsts nozīmes (94)	Reģiona (101)	Vietējās nozīmes (21)
Arheoloģija (30)	Arheoloģija (65)	Arheoloģija (16)
Arhitektūra (31)	Arhitektūra (28)	Arhitektūra (5)
Māksla (28)	Māksla (5)	
Vēsturiska notikuma vieta (3)	Vēsturiska notikuma vieta (3)	

Avots: LR Kultūras ministrija, 2022.

Liela daļa no kultūras mantojuma resursiem nav komercializēti, lai arī daļa tiek iekļauti tūrisma piedāvājumā kā apskates objekti vai pasākumu norises vietas. Arhitektūras un arheoloģijas pieminekļu piedāvājumā pastāv konkurence ar blakus esošo novadu līdzīga veida piedāvājumiem (pilsdrupas, vēsturiskas ēkas, baznīcas, pilskalni, svētvietas). Kā atšķirīgu piemēru var minēt, reģiona nozīmes

pieminekļis Oleru muižas apbūve un sienu gleznojumi, kā arī vairāki valsts nozīmes pieminekļi, piemēram, Rubenes luterāņu baznīca ar žogu, kancele ar gleznojumiem, Matīšu luterāņu baznīca, tās kancele un altāris, Rūjienas luterāņu baznīca ar žogu, Sv. Sīmaņa luterāņu baznīca Valmierā, Valtenberģu muižas apbūve, parks, Mazsalacas Velna pagrabs - kulta vieta, pieminekļis Rūjienas atbrīvošanai "Tālavas taurētājs", Tūteres ozola vieta - kulta vieta, Vispārējo latviešu Dziesmu svētku norises vieta Dikļos, Zilaiskalns ar Upurakmeni - kulta vieta un viduslaiku kapsēta, Vaidavas pilskalns, Pekas kalns –pilskalns, Trikātas pilsdrupas.

Jērcēnmuižas, gan Sēļu muižas kompleksus Valmieras novada Kultūras pārvalde sadarbībā ar apvienību pārvaldēm stratēģiski plāno attīstīt par nacionālas nozīmes tūrisma galamērķiem un daudzfunkcionāliem kopienu centriem (Valmieras novads, 2023b). Būtisks nākotnes projekts ir **Ziemeļvidzemes Amatu centrs Rūjienā**, kas top ar mērķi saglabāt amatniecības tradīcijas un veidot izziņas piedāvājumu apmeklētājiem.

Kopumā **muzeju un kolekciju klāsts un to pārstāvētā tematika** Valmieras novadā ir **salīdzinoši plaša** - ir gan vietējo pagastu nelielas novadpētniecības ekspozīcijas, gan valsts akreditēti muzeji, gan privātas kolekcijas (sk. 7. tabulu).

7.tabula. Muzeji un izstādes, to apmeklētība

Objekts	Vieta	Apmeklētāji 2022.gadā
Valmieras muzejs**	Valmiera	37091
Ekspozīcija De Woldemer	Valmiera	-
Naukšēnu Cilvēkmuzejs**	Naukšēnu pagasts	4237
Mazsalacas muzejs**	Mazsalaca	2269
Sēļu muiža	Sēļu pagasts	4508
Rūjienas Izstāžu zāle un Japānas istaba	Rūjiena	2022
Kultūrvēsturiskā mantojuma (1953-1990) ekspozīcija Sedā	Seda	356
Seno spēkratu kolekcija Dzintari	Skaņkalnes pagasts	20
Senlietu kolekcija Meldri	Vaidavas pagasts	50 (2021.g.)
Caurumkrogs	Kocēnu pagasts	-
Valmieras Valsts ģimnāzijas skulptūru dārzs	Valmiera	-
Gunta Ķiguļa senlietu kolekcija	Plāņu pagasts	-
Z.Mauriņas piemiņas istaba	Kauguru pagasts	-
Burtnieka ezera muzejs	Burtnieku pagasts	-
Endzeles un Jeru muižas vēstures ekspozīcija	Jeru pagasts	-
Dikļu dziesmu svētku muzejs	Dikļu pagasts	-
Ēveles vecās skolas novadpētniecības istaba	Ēveles pagasts	-
Jeru pagasta novadpētniecības ekspozīcija	Jeru pagasts	-
Ekspozīcija "Zilākalna stāsts"	Zilākalna pagasts	-

Avots: VNTP apkopotie dati

** valsts akreditēts muzejs

Radošās kultūrtelpas

Kultūras centri un bibliotēkas novadā, Valmieras drāmas teātris, laikmetīgās mākslas telpa “Kurtuve”, restorāna “Akustika” kultūrtelpa, Valmieras koncertzāle, Valmiermuižas kultūras biedrība, Oleru muiža, rīkojot kamermuzikas koncertus un Dārza stāstu pasākumus. Nozīmīga dzīves vides kvalitātes un vietējās kultūras uzturēšanā ir novada iedzīvotāju aktivitāte apvienībās, veidojot kā formālas, tā neformālas grupas, kā piemēram, Valmieras pilsētā aktīvi darbojas Jāņparka aktīvo iedzīvotāju kopiena, Burkānciema iedzīvotāju kopiena, kas ar savām iniciatīvām veido gan pasākumus, gan sakopj un labiekārto savu apkārtni, izmantojot arī Pašvaldības līdzdalības budžeta sniegtās iespējas.

Amatniecības un mājražošanas piedāvājumi

Valmieras novadā 2023.gadā bija **257 dažādi amatniecības un mājražošanas piedāvājumi**. Vislielākais piedāvājumu skaits ir Burtnieku apvienībā -52 (20,2 %), Rūjienas apvienībā - 46 (17,9 %) un Mazsalacas apvienībā -31 (12,1 %). Tematiski visvairāk (21,7 %) amatnieki un mājražotāji darbojas dārkopības, daiļdārzniecības jomā, 21,3 % - apģērbu un tekstiliju, 13,4 % - pārtikas izstrādājumu jomā. 11 amatnieki vai mājražotāji piedāvā sava amata prasmju meistarklases.

Kultūras pasākumi

Vietējo kultūras pasākumu norisi Valmieras novadā nodrošina 7 kultūras centri ar 15 struktūrvienībām, kā arī Valmieras bibliotēka ar 31 filiālbibliotēku (papildu skaidrojums pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/valmieras-novada-kulturas-iestazu-tikla-izmainu-skaidrojums/>), kas ir Valmieras novada Kultūras pārvaldes pārvaldībā. Atsevišķu pasākumu, kā piemēram, Mājas kafejnīcu dienas, galvenais nodrošinātājs ir VNTP. Jāmin, ka atsevišķu pasākumu iniciatīvas radījuši un iedzīvina uzņēmēji (piem., Valmiermuižas etnomūzikas festivāls) un citas organizācijas.

Valmieras novadā ir **pasākumi, kuri uzskatāmi par tradicionāliem** (piemēram, Pilsētu svētki, Simjūda gataditirgus, Valmiermuižas etnomūzikas festivāls, Valmieras vasaras teātra festivāls) Rūjienas saldējuma svētki, Plostnieku svētki Strenčos u.c.), daži no tiem iekļaujas vai potenciāli ar iekļauties, tā saucamā zīmolphasākumu (*hallmark*) kategorijā, atsevišķiem ir potenciāls eksporta kontekstā, daļai vietējais nozīmes kontekstā. **Precīzu dalījumu var skatīt dokumentā Pasākumu plāns 2023./2024. gadam**

(https://docs.google.com/spreadsheets/d/1z6jllU4hzVn3cf0yB_q0qW69OTO8KMaUJk1sSUr5bkE/edit#gid=120347526, kurā parādās novadā notiekošie oriģinālākie **zīmolphasākumi**, kuri ir starptautiska mēroga publiskie pasākumi un kuri uz tūrismu vērsti. Tāpat arī - **kādā apjomā paredzēts piesaistīt auditoriju**, cik liela daļa no tiem būtu tūristi.

Pasākumu kalendārs tiek plānots, koriģēts un saskaņots ikgadēji sadarbojoties iesaistītajām pašvaldības struktūrvienībām.

2023. gada nogalē **Rūjienas pilsēta** saņēmusi titulu **“Baltijas jūras reģiona kultūras pērle 2024”** (*BSR Cultural Pearls*). Tituls būs iespēja izcelt Rūjienas unikalitāti, vienlaikus veicinot sadarbību un stiprinot kopienu, vietējiem iedzīvotājiem īstenojot dažādas aktivitātes, šī platforma izmantojama kultūras piedāvājuma un galamērķa tēla stiprināšanā. Rūjienai sagatavotais kultūras un noturības rīcības plāns pievērsīs pastiprinātu uzmanību tādām problēmām kā jauno talantu aizplūšanai un iedzīvotāju skaita straujai sarukšanai tajās Latvijas pilsētās, kuras atrodas tālāk no Rīga.

1.4.4. Sporta tūrisma iespējas

Valmieras novads koncentrējas uz **augstu sasniegumu sportu**, bet sporta infrastruktūra novadā veicina arī aktīvu brīvā laika pavadīšanu. Kopumā Valmieras novadā ir vairāk kā 60 sportošanas vietu, no tām lielākā koncentrācija jeb 23 ir - Valmierā. Nozīmīgākās sporta bāzes ir Valmieras Olimpiskais centrs, Valmieras peldbaseins, Māra Štromberga BMX trase “Valmiera”, 2021. gadā atjaunotais Jāņa Daliņa stadions un vieglatlētikas manēža, pludmales volejbola bāze Daliņu pludmalē, airēšanas sporta bāze “Krāces”, Vaidavas sporta nama tenisa korti ar Deivisa kausa tenisa segumu, Bestes tenisa korti, aktīvās atpūtas parkā “Mežs”. Jāpiemin, ka lielu daļu nozīmīgāko sporta infrastruktūras objektu pārvalda pašvaldības kapitālsabiedrības, stratēģiski veidojot kompleksu pakalpojumu pieejamības iespēju - pasākumi, daudzveidīgi treniņu, sporta medicīna, izmitināšana un ēdināšana, atpūtas pakalpojumi (Jāņa Daliņa stadiona komplekss, Valmieras Olimpiskais centrs) un rūpējoties par to noslodzi visa gada garumā. Trūkst precīzu datu, cik lielā mērā tiek patērēti citi tūrisma un viesmīlības pakalpojumi ārpus minētajiem kompleksiem, tomēr sportisti un to pavadošās atbalsta komandas mēdz izvēlēties arī naktsmītnes un ēdināšanas pakalpojumus citviet.

Liela nozīme sporta kā vietējo aktivitātes un tūristus piesaistoša elementa veidošanā ir tieši iesaistītajām **sporta organizācijām**, kā piemēram, Valmieras Sporta skola, Bertānu Valmieras basketbola skola, sporta aktivitātes norisinās arī pie novada izglītības iestādēm, Rūjienas sporta skola, Kocēnu sporta skola, Valmieras sporta skola, kā arī privāto uzņēmēju iniciatīvas un infrastruktūra, piemēram, mototrase “Eriņi”, sporta centrs “Baiļi”, Biedrība “Ezerkrasts AZ”, kas Burtniekos rīko Baltijas mēroga vindsērfinga sacensības “Baltijas kauss vindsērfingā” u.c.

Sporta tūrismā jāņem vērā, ka tajā nozīmīgi ir ne tikai sportisti, bet arī tos pavadošās atbalstā grupas (treneri, mediķi, tehniskie asistenti u.c.), ģimenes, kā arī konkrēto sporta veidu fani. Sporta tūrisma pieprasījuma nodrošināšanai var būt specifiskas prasības, piemēram, treniņu vietu pieejamības grafika elastība, ēdienkartes pielāgošana un ēdināšanas grafiks, gultu lielums/garums viesnīcās.

Sporta pasākumi ir būtisks sporta tūrisma ģenerējošs faktors. Sporta pasākumu ikgadējais kalendārs nodrošina plašas iespējas novada iedzīvotājiem un sporta tūristiem no visas Latvijas un ārvalstīm piedalīties dažādos tautas sporta pasākumos, piemēram, amatieru basketbola, hokeja, volejbola, florbola, futbola u.c. turnīros, skriešanas un orientēšanās pasākumos, kā arī vērot augsta līmeņa profesionāļu sacensības vieglatlētikā, BMX riteņbraukšanā, futbolā, florbolā, basketbolā, peldēšanā, kā arī airēšanā. (Valmieras novada pašvaldība, 2023). Starp nozīmīgākajiem tradicionālajiem sporta pasākumiem var atzīmēt:

- Prezidenta balvas izcīņa vieglatlētikā;
- Valmieras pusmaratons;

- BMX Eiropas čempionāta posmi Māra Štromberga trasē;
- Ziemeļvalstu airēšanas slaloma sacīkšu “*Nordic Cup*” posmi;
- Baltijas kauss vindsērfingā;
- SUP festivāls Vaidavā;
- Vaidavas triatlons;
- Ultramaratons jeb skrējiensolojums Rīga-Valmiera;
- Orientēšanās sporta seriāls “Valmieras magnēts”;
- Burtnieka SUP festivāls;
- Taku skrējienu seriāla “Stirnu buks” posmi.

Tradicionāli Valmieras apkārtnē ir iesaistīta vienās no pirmajām sezonas MTB sacensībām (rīkotājs I. Japiņa sporta aģentūra) Cēsis-Valmiera (ar finišu Valmieras centrā). Jāpiebilst, ka arī nozīmīgākie pasākumi vai to finiša zonas atrodas tieši Valmieras pilsētā un tikai atsevišķi tūristu plūsmas kontekstā nozīmīgi pasākumi notiek citviet novadā.

Sporta tūrisma kontekstā jāizceļ bērnu un jauniešu sporta, kā arī profesionālo sportistu treniņu un atpūtas **nometnes**. Valmieras novadā ir plašs sporta un atpūtas nometņu piedāvājums bērniem un jauniešiem. Informācija par nometņu piedāvājumu Valmieras novadā ir apkopota pēc Pārtikas un veterinārā dienesta reģistra “Bērnu un jauniešu nometnes” - gadā reģistrētas 87 nometnes. (25.07.2023.). Nometnes organizē gan Valmieras novada organizācijas, gan ārpus novada reģistrētas organizācijas, bieži izmantojot tūrisma un viesmīlības pakalpojumus (naktsmītnes, ēdināšana, izklaide u.c.), kā arī sporta infrastruktūru ārpus Valmieras pilsētas.

Galamērķa pārvaldības organizāciju ietekme uz sporta tūrisma drīzāk ir netieša, jo pati plūsma tiek ģenerēta un uzturēta citu organizāciju kontekstā, tomēr tūrisma un viesmīlības pakalpojumu pieejamība galamērķī var būt noteicošs faktors. Tāpat galamērķa pārvaldības organizācijas var papildināt sporta pasākumus, piedāvājot papildu iespējas atbalstītājiem.

1.4.5. Darījumu tūrisma piedāvājums

Valmieras novadā darījumu tūrismam **potenciāli ir daudz lielāka nozīme, nekā vērojams šobrīd**. Novada ekonomiskā attīstība kā vēsturiski (vidēji un lieli ražošanas, kā arī pakalpojumu uzņēmumi, t.sk., ārvalstu kapitāla, Vidzemes Augstskola, Valmieras drāmas teātris, vairākās reģiona mēroga publiskās institūcijas), tā nākotnē (nacionālas nozīmes industriāls parks). Darījumu tūrisma nozīme ir būtiska, jo tas rada pakalpojumu noslodzi darba dienās un ārpus tradicionālas atpūtas tūrisma sezonas. Līdzīgi, kā sporta tūrisma kontekstā, galamērķa pārvaldības organizāciju ietekme uz darījumu tūrisma drīzāk ir netieša, jo pati plūsma tiek radīta un uzturēta citu organizāciju kontekstā, tomēr lietišķiem notikumiem (semināri, konferences, biznesa izstādes, korporatīvie pasākumi) telpu nomas, kā arī tūrisma un viesmīlības pakalpojumu (augsta standarta izmitināšana, t.sk., apartamenti, ēdināšanas (t.sk. izbraukuma), atpūta un izklaide, izziņa, kultūra) pieejamība galamērķī var būt noteicošs faktors. Lai arī Valmieras pilsētā pieejamas telpas ar nepieciešamo aprīkojumu liela un vidēja mēroga konferenču tipa pasākumiem (piemēram, Valmieras Kultūras centrs - 700 v., Koncertzāle “Valmiera” - 350 v., Vidzemes Augstskolas konferenču zāle - 220 v., 3D Kino Gaisma - 200 v., laikmetīgās mākslas telpa “Kurtuve” - 106 v.), šeit pastāv 2 izaicinājumi - lielākoties minētās telpas pilda citu funkciju, līdz ar to ir specifiski

nosacījumi un nepieciešama pielāgošanās dažādos aspektos, kā arī lielāka mēroga vairākdienu (īpaši - starptautiskos) pasākumos ir sarežģīti nodrošināt viesus ar naktsmītņu pakalpojumiem, kas būtu standartam atbilstoši un pieejami Valmieras pilsētas un ar sabiedrisko transportu viegli sasniedzamas apkārtnes ietvaros. Vienīgais, kas no minētajiem ir iekļauts *Meet Riga* (Rīgas Investīciju un tūrisma aģentūra) datu bāzē ir Valmieras Kultūras centrs.

Telpu pieejamības kontekstā jāpiemin arī **kultūras centri** utml. publiskas iestādes novadā, kas sniedz telpu nomas pakalpojumus, piedāvājot vidēji 2 zāles - lielākas ietilpības ar 550 (piemēram, Rūjienas kultūras centrs, kurš arī atbilstoši aprīkots), 250 - 150 vietām un mazākas ietilpības ar 40 - 80 vietām (sk. 4.pielikumu), tomēr ne visu kultūras centru stāvoklis ir atbilstošs lietišķu pasākumu norisei.

Izstāžu rīkošanai iekšējās tiek izmantotas **lielas kapacitātes telpas**, kā Valmieras Olimpiskais Centrs un Valmieras Kultūras centrs. Lai arī šādu pasākumu nav daudz, tomēr tie piesaista lielu dalībnieku un apmeklētāju skaitu arī ārpus aktīvās tūrisma sezonas, piemēram, šķirnes suņu izstāde un sacensības "Valmieras rudens" (organizē Valmieras Kennelklubs). Šī piemēra kontekstā pieminams, ka ne visās tūristu mītnēs atļauts palikt ar mājdzīvnieku, dažviet mājdzīvnieku uzņemšana un cenu politika ir neskaidra.

Labāka situācija privātā sektora piedāvājuma ziņā ir **mazāka formāta pasākumu kontekstā**, kur galvenais patērētājs ir mazie un vidējie uzņēmumi (šobrīd no Latvijas, bet ar potenciālu piesaistīt Dienvidigauņijas klientus). Interneta vietnē www.visitvalmiera.lv darījumu tūrisma pasākumu iespējas šobrīd nav izceltas atsevišķā sadaļā vai pie naktsmītnēm un citiem piedāvājumiem piktoqrammas veidā. Lielākoties darījumu tūrisma pasākumus - konferences un seminārus nodrošina un atsevišķi pozicionē viesnīcas Wolmar (lielākās zāles ietilpība līdz 90 pers.), Sports Hotel (zāles ietilpība līdz 100 pers.), Stadium hotel (zāles ietilpība līdz 50 pers.), piedāvājot telpas, tehnisko aprīkojumu, ēdināšanas pakalpojumus un citus. Citviet (muižas, viesu nami u.c.), pozicionējums ir "vieta pasākumiem", kas drīzāk ir telpu pieejamība arī dažāda tipa darījumu tūrisma kontekstā - semināriem, apmācībām, motivējošiem pasākumiem. Pamatā pieejamas 3 telpu veidi pēc kapacitātes: lielas 70 - 100 pers. (10 piedāvātāji), vidējas 30 - 60 (7 piedāvātāji) un mazas 10 - 20 vietas vidējas (3 piedāvātāji). Jāpiemin, ka ne visi uzņēmēji izprot un identificē viesus, kas ieradušies darījumu tūrisma nolūkā, tāpēc pieejamie dati ir ļoti ierobežoti. Jāpiemin arī atsevišķi piedāvājumi, kuru noskaidrošana drīzāk iespējama, tiešā veidā meklējot informāciju par piedāvāto, jo pamatprodukts ir cits. No piemēriem minami - Valmiermuižas alus darītava (telpas semināriem, papildus programma un ēdināšana), Avoti (telpas semināriem, golfa spēles iespējas, pirts) u.c.

Uz darījumu tūrisma klientiem kā klientu segmentu vairāk atsauca tūristu mītnes (īpaši Valmieras pilsētā), te jāizceļ arī apartamentu segments, ko darījumu tūristi izmanto, ja uzturēšanās ir ilgāka par pāris naktīm. Uzņēmēji ne vienmēr ceļotājus, kas izmanto viņu pakalpojumus un ceļo darījumu nolūkā, identificē kā darījumu tūristus.

1.4.6. Labjūtes un spa piedāvājums

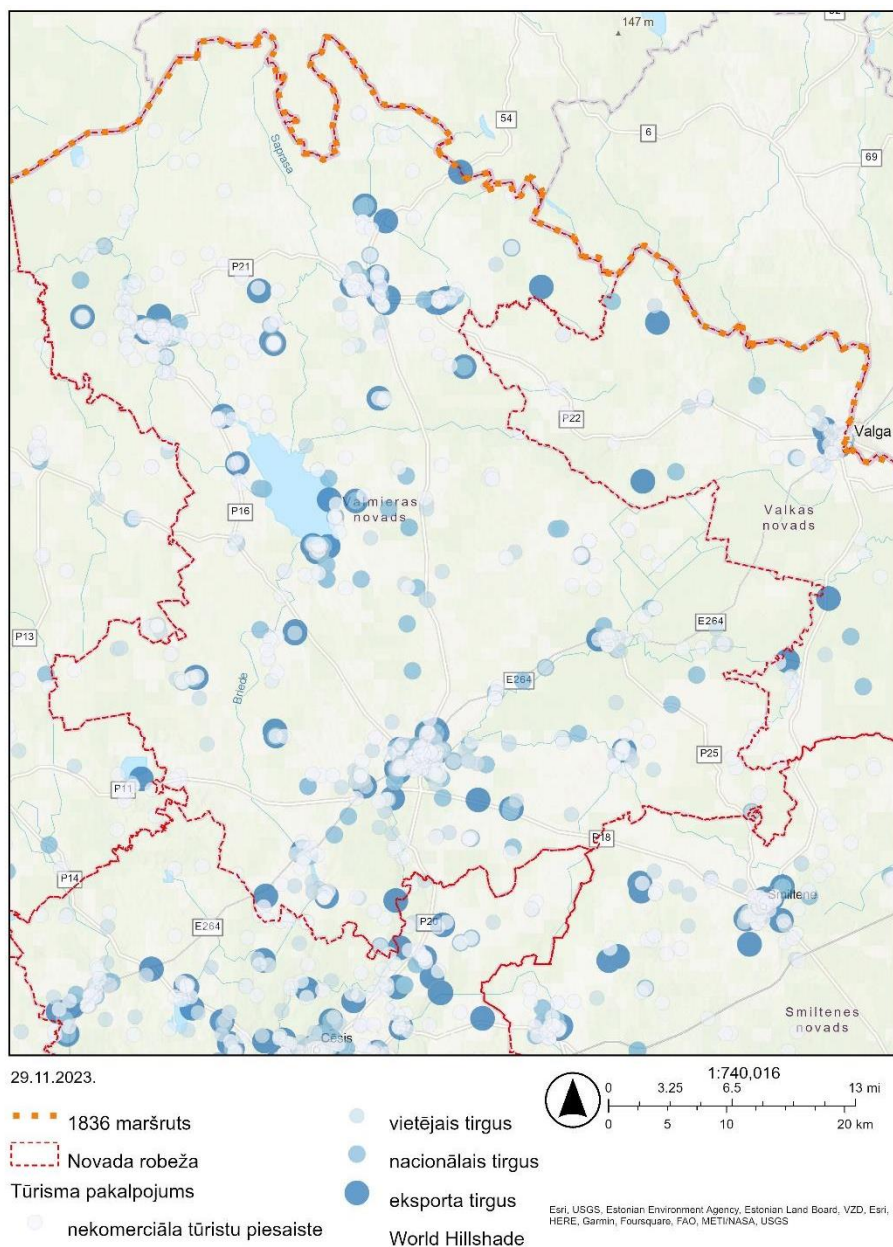
Valmieras novadā labjūtes un spa pakalpojumi ir pieejami, tomēr nevar apgalvot, ka šis piedāvājuma tips būtu plaši pārstāvēts. No nozīmīgākajiem pieminams Valmieras Olimpiskā centra peldbaseinu komplekss (3 baseini un atpūtas zona), tomēr ir pieejami arī atsevišķi specializēti

piedāvājumi (SPA namiņš “Līga”, Viesu nams Rātes, lauku sēta “Lantus” u.c.), pirts kā pakalpojums pieejams samērā daudzu tūrisma mītņu piedāvājumos, tomēr daudz mazāk ir spa procedūru, pirtnieka, pirts rituālu utml. pakalpojumu.

1.5. Tūrisma attīstības teritorijas

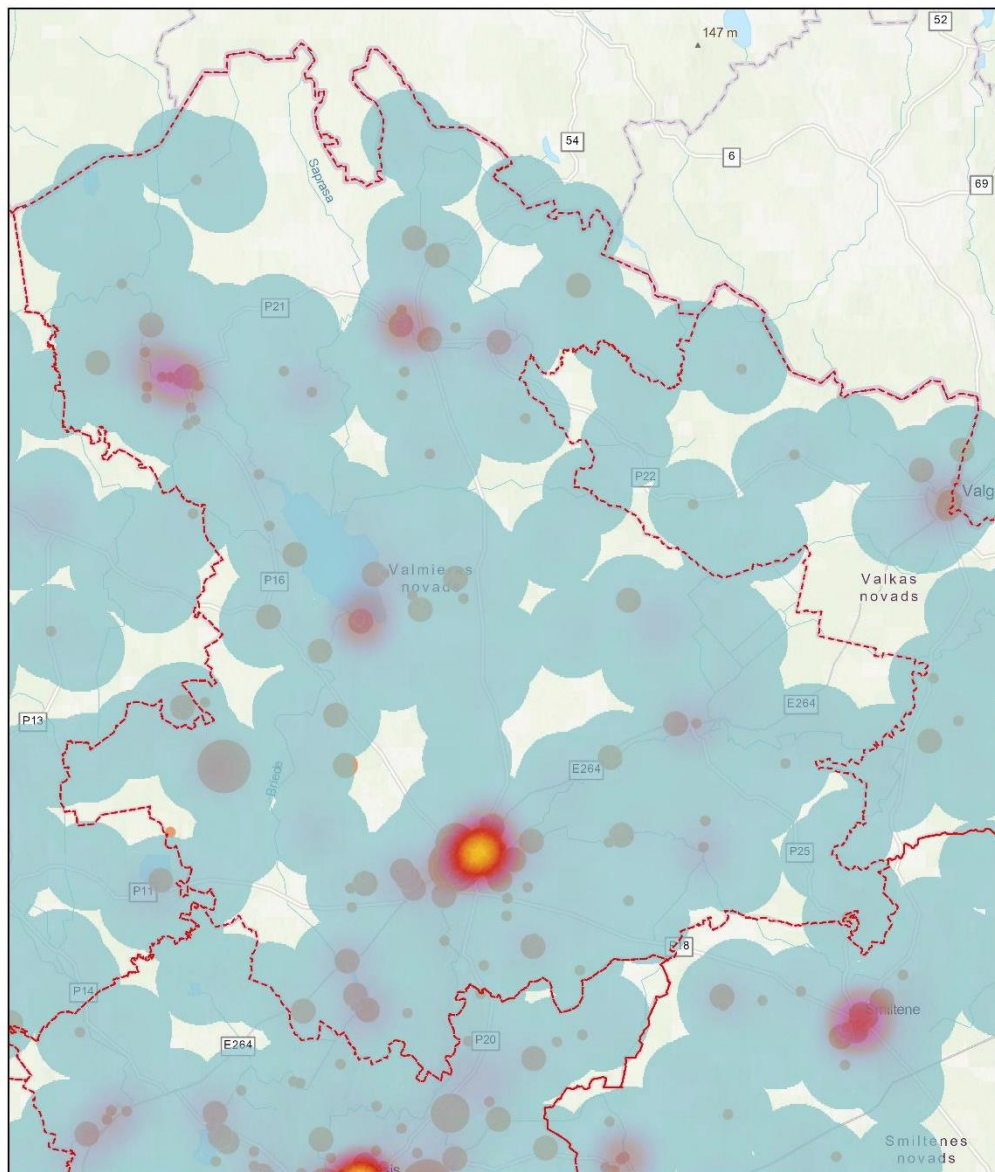
Valmieras novads nav uztverams kā viendabīgs tūrisma galamērķis, kas šādi virzāms visos tirgos. Funkcionāli tā ir daudz mainīgāka un pielāgojama atbilstoši tirgus mērogam un interesēm. Augsti prioritārajos ārvalstu tirgos (ārpus Baltijas) uz eksportu vērsto pakalpojumu efektīvākās pārdošanas iespējas ir vienoti ar Gaujas Nacionāla parka tūrisma klasteri (Enter Gauja zīmola ietvaros), kā arī, izmantojot Via Hanseatica starptautisko tūrisma ceļu, kas vieno Rīgu ar Tartu. Baltijas ietvaros, īpaši Igaunijā (un izteikti Dienvidigaunijā līdz Tartu) atpazīstamību vieglāk panākt gan Valmierai, gan novada pierobežai, tostarp Rūjienai un Mazsalacai, daļa no motivācijas vienmēr saistīta ar nozīmīgākiem pirkumiem. Tāpat darbojas pārrobežu galamērķis starp Valmieras novada Z daļu un Igaunijas pierobežu, dažādus pakalpojumus un tūristu piesaistes izmantojot gan vienā, gan otrā valstī. Nacionālajā tirgū galamērķi vairāk nosaka motivācija, ne vieta. Piemēram, Burtnieks ir populārs makšķerņieku galamērķis. Lielāku uz tūrismu vērstu publisko pasākumu laikā arī pilsētas (Rūjiena, Mazsalaca, Strenči) vai konkrētas vietas, kur noris pasākums (piemēram, Vaidava vai Valmieras drāmas teātra izrādes norišu vieta) kļūst par attiecīgo brīvdienu galamērķi (sk. attēlu nr. 10).

Attēls nr. 10 Tūrisma pakalpojumu tirgus mērogs Valmieras novadā (2022)

Avots: *VIA HESPI telpiskās pētniecības laboratorija*

Vienmēr ceļā uz galveno motivācijas vietu var būt **tranzīta pieturas punkti**, kas padara ceļošanu interesantāku un papildina brīvā laika pavadīšanu tematiski, kombinējot klāt viesmīlības pakalpojumus. Tomēr arī viesmīlības pakalpojumi (piemēram, Michelin atzinību saņēmušais restorāns Akustika) var kļūt par primāru piesaisti, kurp doties tā īpašā piedāvājuma dēļ. Daudz lielāks akcents ir uz individuāli uztvertu tūrisma pieredzējumu, sajūtām un vietām, mazāk objektiem un universālu produktu. Paralēli lieliem, populāriem tūrisma enkurobjektiem (piemēram, Zilaiskalns) aktuāli kļūst individualizēti un arī eksperimentāli tūrisma maršruti – brīvdienu programmas, ko var elastīgi pielāgot specifiskām interesēm, kas vēl vairāk iekļaujas galamērķu ikdienas norisēs (sk. attēlu nr. 11)

29.11.2023.

Novada robeža

Tūristu piesaistes atbilstoši apmeklētības intensitātei

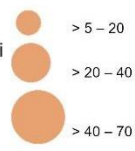
APMEKL_PAK

Sparse

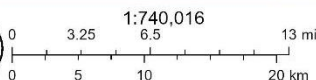
Dense

Tūristu mītne (atbilstoši numuru kapacitātei)

0 – 5

World Hillshade

Esri, USGS, Estonian Environment Agency, Estonian Land Board, VZD, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, FAO, METI/NASA, USGS

VIA HESPI Telpiskās pētniecības laboratorija

Attēls nr. 11. Populārākās tūristu piesaistes un apmeklētība Valmieras novadā (2022)

Avots: VIA HESPI telpiskās pētniecības laboratorija

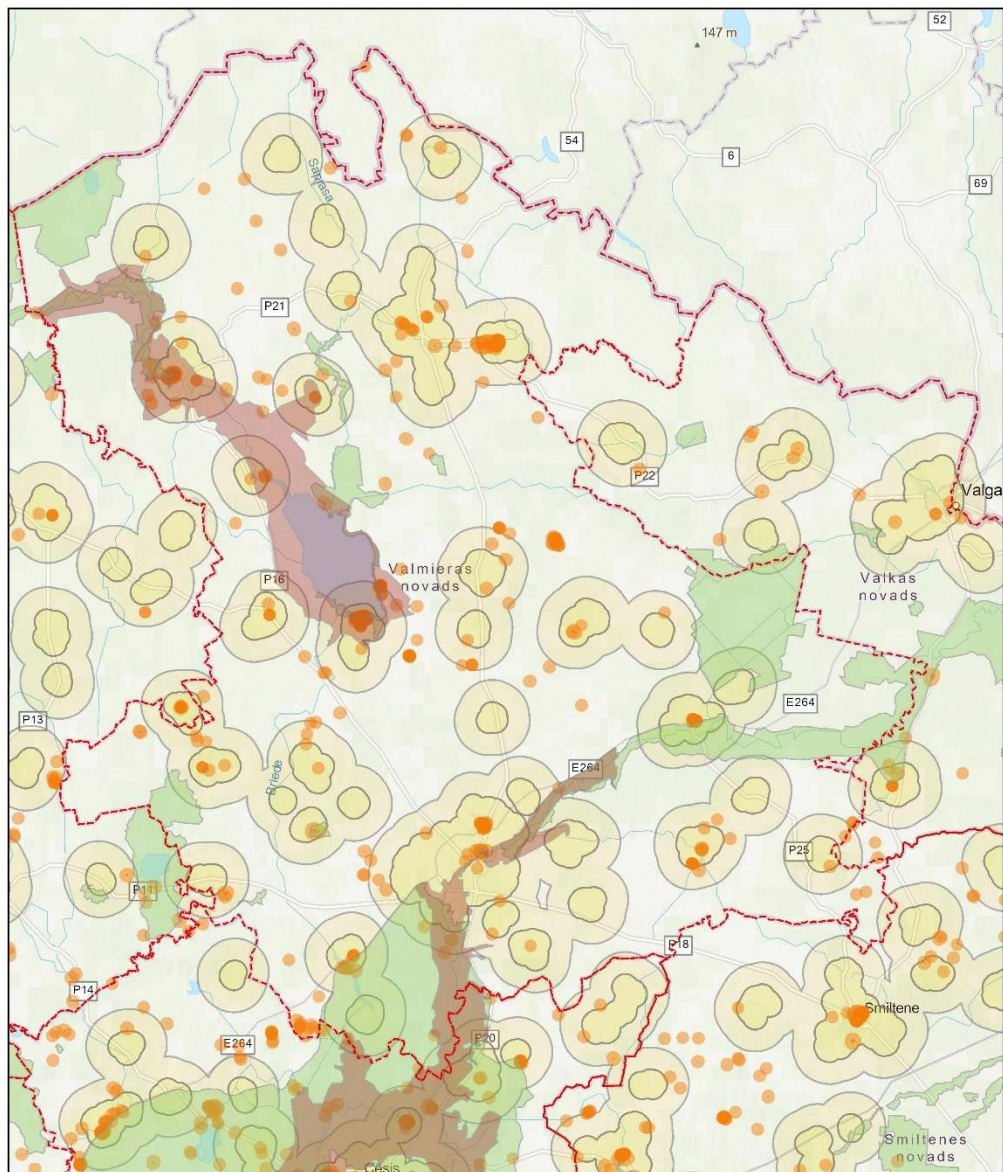
Eksportspējas kontekstā, šobrīd Valmierai kombinācijā ar Valmiermuižu un tuvāko apkārtni ir augstākais potenciāls, tas ir viduvējs teritorijām, kuras saistītas ar ārvalstu viesu plūsmām (pamatā - virzienā no Igaunijas), tātad - Mazsalaca un Salacas ieleja, Rūjiena, Ķoņi un Naukšēni, kā arī Strenči un

Seda. Jāpiemin, ka šobrīd minētās teritorijas biežāk ir jau minētie tranzīta galamērķi, kas arī ir pamatizicinājums, citas teritorijas vairāk nozīmīgas vietējā tūrisma kontekstā.

Saskaņā ar LR Ekonomikas ministrijas pētījumā "Esošo atbalsta instrumentu situācijas analīze un konceptuālu priekšlikumu izstrāde tūrisma nozares politikas pilnveidošana" (veicējs: HESPI, 2019), tūrisma galamērķus tūrisma pakalpojumu eksportspējai galamērķu kontekstā ir 3.līmeņi:

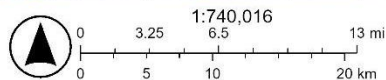
- 1) A līmeņa galamērķi. Raksturīgs ļoti liels nakšņojumu skaits (>40 tūkst. gadā) ar augošu tendenci - stabila eksporta daļa (vismaz 30 % no kopējās tūrisma plūsmas). Galamērķu pārvaldībā pamatā īstenojamas uz eksportspējas veicināšanu balstītas tirgvedības aktivitātes, turpinot investīcijas;
- 2) B līmeņa galamērķi. Liels nakšņojumu skaits (>10-40 tūkst. gadā) ar augošu tendenci - un nozīmīgu eksporta daļu (vismaz 10-20 % no kopējās tūrisma plūsmas). Galamērķu pārvaldībā īstenojamas aktivitātes, kas veicina tūrisma plūsmas pieaugumu konkrētos ārvalstu tirgos, īpaši tuvākajos tirgos, un ceļ to konkurētspēju un starptautisko atpazīstamību, turpināt investīcijas;
- 3) C līmeņa galamērķi. Neliels nakšņojumu skaits (<10 tūkst. gadā) un ārvalstu nakšņotāju skaits ir līdz 10 % vai nedaudz vairāk. Vietējais tirgus. Galamērķu pārvaldībā īstenojamas aktivitātes, kas veicina ceļošanu Latvijā un ir nozīmīgas vietējā līmeņa tūrisma plūsmai (HESPI, 2019).

No telpiskās perspektīvas - Valmieras novadā jau šobrīd ir vairākas teritorijas, kur koncentrēti tūrisma resursi (pakārtota - tematiskā attīstība un vērtības), ir pietiekama tūrisma un atpūtas pakalpojumu pieejamība un stipras, proaktīvas vietējās uzņēmēju un iedzīvotāju kopienas, kā arī ir skaidri identificējamās tūristu un atpūtnieku plūsmas. Šie faktori noteikuši, ka šobrīd teritorijas kā Valmieras pilsēta (ieskaitot Kocēnus) un Valmiermuiža, Mazsalaca un Salacas ieleja, Burtņieka ezers un apkārtnē, Rūjiņa kopā ar Ķoņiem un Naukšēniem, Strenči un Seda ir skaidrāk identificējamās, kā teritorijas ar tūrisma potenciālu vietējā tūrisma kopainā un vismaz - vidēju tūrisma eksportspējas potenciālu. Citās teritorijas - kā Vaidava, Dikļi, Brenguļi, Kauguri, Trikāta, Mūrmuiža - šobrīd drīzāk raksturojamas ar labas kvalitātes, tomēr telpiski izkaisītu tūrisma piedāvājumu, kur atsevišķi piedāvājumi ir ar samērā augstu eksportā potenciālu, tomēr citiem - vēl nepieciešama izaugsme (sk. attēlu nr 12).

29.11.2023.

- Novada robeža
- Nacionālas nozīmes ainava
- Īpaši aizsargājama dabas teritorija
- Kultūras piemineklis
- Aktīvās rekreācijas zona (30 min no blīvi apdzīvotas teritorijas)
- Ikdienas rekreācijas zona (10 min no blīvi apdzīvotas teritorijas)

Esri, USGS, Estonian Environment Agency, Estonian Land Board, VZD, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, FAO, METI/NASA, USGS

Attēls nr. 12. Tūrisma un rekreācijas resursi Valmieras novadā (2023)

Avots: *VIA HESPI telpiskās pētniecības laboratorija*

8. tabulā skatāms Valmieras novada tūrisma teritoriju profilējums pēc tūrisma un atpūtas piedāvājuma veidošanā iesaistīto pušu izteiktajiem viedokļiem.

8. tabula Valmieras novada tūrisma teritoriju profilējums

Teritorija	Raksturojošie elementi, vērtības	Produktu ass
Valmieras pilsēta (t.sk. Kocēni) un Valmiermuiža	Valmiera kā reģiona centrs, daba (Gauja, mežs, takas, sakoptība, parki) vārti uz GNP/ZVBR dabas tūristiem, Valmieras drāmas teātris, Sporta pasākumi un infrastruktūra, kultūras pasākumi (Valmieras vasaras teātra festivāls, Kino pedālis, Valmiermuižas etnomūzikas festivāls u.c.), Olimpiskais centrs, Sajūtu parks, Aktīvās atpūtas iespējas, Daliņa stadions un SPA, amatnieki un tradīcijas, tirdziņi, Simjūda tirgus, muzeja komplekss, plašs ēdināšanas piedāvājums, Valmiermuiža un Valmiermuižas alus, zaļa un viegli sasniedzama, attīstīta tūrisma infrastruktūra, plašs kultūras piedāvājums. Lielie uzņēmumi un reģionālas pārvaldes iestādes, kas rada darījumu tūrisma plūsmu.	Kultūras pasākumi, sporta pasākumi, darījumu tūrisms, gastronomiskais tūrisms, kultūras tūrisma un izzīņa.
Rūjiena, Ķoņi, Naukšēni	Rūjienas saldējums un Saldējuma svētki; daudzveidīgs amatnieku un mājražotāju piedāvājums; pa ceļam uz Vīlandi un Tartu, Rūja, Naukšēnu disko, klusums, mežs, purvs, daba, gastronomija (Muižas zupa, saldējums, alkoholiskie dzērieni), muižu tīkls, tālākā pilsēta LV Ziemeļos, vēstures vērtības (pieminekļi, maiznīca, ēkas, sporta infrastruktūra, basketbols).	Izziņa, gastronomiskais tūrisms, dabas tūrisms, sabiedrības mantojums
Mazsalaca un Salacas ieleja	Skaņākalna dabas parks, Salaca, Mazsalaca, gleznainas ainavas, ūdenstūrisms, daudz dažāda mēroga apskates objektu, muižas un parki, apzināts vēsturiskais mantojums, Mazsalacas muzejs un muižas komplekss, Igaunijas tuvums, Ziemeļvidzemes ģeoparks.	Ūdenstūrisms, dabas tūrisms, kultūras tūrisms, izziņa
Burtnieka ezers un apkārtnē	Burtnieka ezers, makšķerēšana un rekreācija ap ezeru, daba, svaigs gaiss, nacionālas nozīmes ainava, muižas un alejas, reljefs, velomaršruts Apkārt Burtniekam (velo un moto tūrisms), putnu vērošana, Salaca, saulrieti, ziemeļblāzmas, zivis, aktīvā atpūta (velomaršruti, aktivitātes uz ūdens), cilvēki-saimnieki, kultūrvēsturiski objekti, leģendas (Lāčplēsis 89, nogrimusī pils), zirgaudzētava, čakli cilvēki un droša vide, bioloģiski tīrs.	Makšķerēšana, vasaras atpūta, dabas tūrisms, aktīvais tūrisms, sabiedrības mantojums
Strenči un Seda	Mežs un medniecība, plostnieki (amata prasmes - UNESCO sarakstā), Gauja, Sedas purvs, padomju mantojums Sedā, dabas takas.	Dabas tūrisms, izziņa, medības
Vaidava, Zilaiskalns, Dikļi, Kocēni	Vēsture, ūdeņi, vide, miers un sasniedzamība, GNP, ZVBR, daba, pasākumi dabā, Pa ceļam uz	Atpūta, pasākumi, dabas tūrisms, izziņa

	Rīgu, sporta aktivitātes, tuvu Cēsis, sēnes, mototūrisms, velotūrisms, Dziesmu svētku pirmsākumi, Zilaiskalns, tradīcijas.	
Brenguļi, Trikāta, Kauguri, Cempi, Mūrmuiža	Dabas resursi: Abuls, Gauja, Miegupe, ezeri un Gaujas attekas, mežu masīvi, dabas takas, radoši uzņēmēji, dažādība, ceļu tīkls, Puķu ceļš, Tomātu svētki, Brenguļu alus, saimniekošana, mājražotāji.	Izziņa, gastronomiskais tūrisms

Avots: autoru veidota pēc darbsemināriem apvienības

1.6. Tūrisma pieprasījums, pētījumos iegūto datu analīze

Lai noskaidrotu vietējo iedzīvotāju viedokli no 2023. gada marta līdz jūnijam tika veiktas 2 **Valmieras novada iedzīvotāju aptaujas**:

1) **Aptauja par tūrisma attīstību Valmieras novadā vietējo iedzīvotāju skatījumā.** Aptaujas anketa elektroniski tika izplatīta *VisitValmiera* sociālo mediju vietnēs, citos pētījumā iesaistīto pušu tīklos, kā arī drukātā formā bija pieejama novada bibliotēkās. Papildu anketēšanu klātienē Sedā, Strenčos un Dikļos veica Vidzemes Augstskolas studenti Integrētās apvidus prakses ietvaros;

2) **Aptauja par segmenta - ģimenes ar bērniem atpūtas paradumu izpēti** (autore: K. Bērziņa, Vidzemes Augstskolas Tūrisma organizācijas un vadības 4.kursa studente). Aptaujas anketa elektroniski tika izplatīta sociālo tīklu kontos, tai skaitā tematiski atbilstošās virtuālās kopienās. Datu apstrāde veikta, izmantojot *MS Excel* un *MAXQDA* programmas.

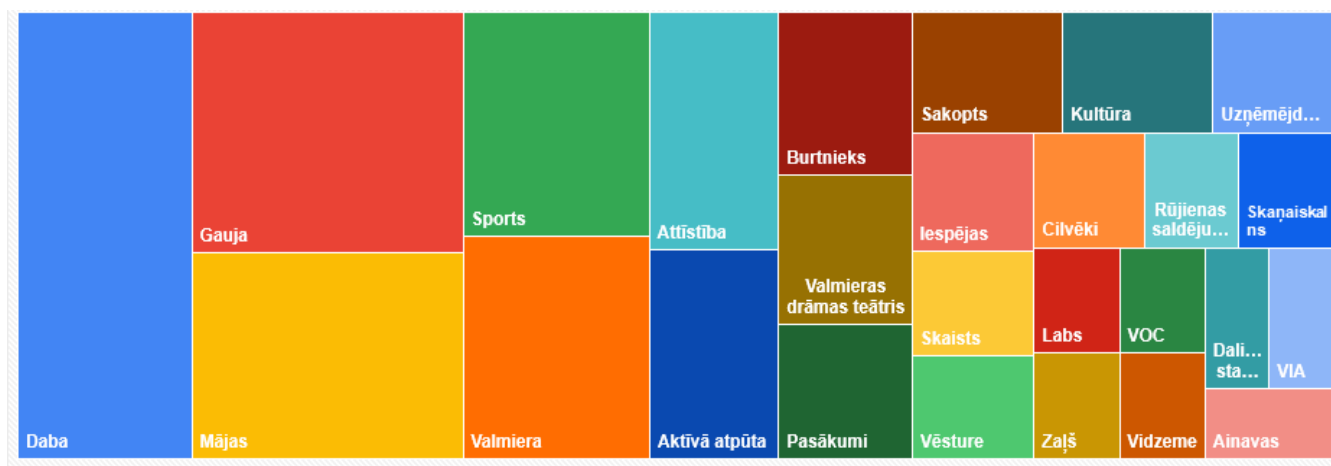
Kopējais aptaujāto vietējo iedzīvotāju skaits sasniedza 468, izlases apjoms ir atbilstošs un iegūtie dati uzskatāmi par reprezentatīviem, lai izdarītu secinājumus.

1.6.1. Aptauja par tūrisma attīstību novadā vietējo iedzīvotāju skatījumā Valmieras novadā

Aptaujā piedalījās 211 respondenti, no tiem 161 (76.3 %) sievietes, 48 (22,7 %) vīrieši, 2 respondenti nevēlējās atklāt dzimumu. 147 (69,7 %) respondentiem ir augstākā izglītība, 59 (28 %) vidējā vai vidējā profesionālā izglītība, savukārt 5 (2,4 %) ir pamatzglītība. Pēc vecumstruktūras respondentu sadalījums ir sabalansēts, kopumā – lielākā daļa respondentu pārstāv ekonomiski visaktīvāko vecuma grupu. Respondentu vecumstruktūra detalizēti: 18 - 24 g.v. – 17 (8,2 %), 25 – 34 g.v. – 45 (21,3 %), 35 – 44 g.v. – 48 (22,7 %), 45 – 54 g.v. – 45 (21,3 %), 55 – 63 g.v. – 31 (14,7 %), 64 – 74 g.v. – 22 (10,4 %) un vecāki par 74 gadiem – 3 (1,4 %). Pēc pastāvīgās dzīvesvietas respondenti sadalīti sekojoši: 95 (45,7 %) ir no Valmieras pilsētas, 36 (17,3 %) pārstāv novada pilsētas Mazsalacu, Rūjienu, Sedu, Strenčus, pārējie respondenti - 77 (37 %) kā pastāvīgo dzīvesvietu identificējuši kādu no Valmieras novada pagastiem (kaut ar nelielu skaitu, tomēr pārstāvēti visi pagasti).

Vietējiem iedzīvotājiem **pamatasociācijas** ar novadu, kas reprezentē vērtības un izaicinājumus (sk. attēlu nr.13) pamatā saistās ar **dabas vērtībām**, t.sk. visvairāk minētie objekti ir Gauja, Burtnieka ezers, Skaņaiskalns, Sietiņezis. Tāpat vietējie iedzīvotāji izceļ **māju sajūtu, ģimeniskumu, Valmieras novadu**

kā dzīves, darba un atpūtas telpu. Tematiski diezgan daudz parādās ar **sportu** saistītās tēmas (sports kā tāds, sportiskums, VOC, Jāņa Daliņa stadions, peldbaseins, BMX, pasākumi). Vairākiem novads asociējas ar Valmieras pilsētu pozitīvā kontekstā, taču minēts arī kā koncentrēšanās tikai uz pilsētu. Visbiežāk minētie novadu raksturojoši elementi un īpašības ir: attīstība, iespējas, sakoptība, atsaucīgi, darbīgi, radoši cilvēki, zaļās vērtības, skaistums, uzņēmējdarbības aktivitāte (uzņēmumi, zīmoli - Rūjienas saldējums, Valmiermuižas alus, a/s Valmieras stikla šķiedra). Daži minējuši, ka novads ir liels, grūti pāravadāms, izmirstoša perifērija utml. Tāpat minēti pasākumi, kultūrvēsturiskais mantojums.

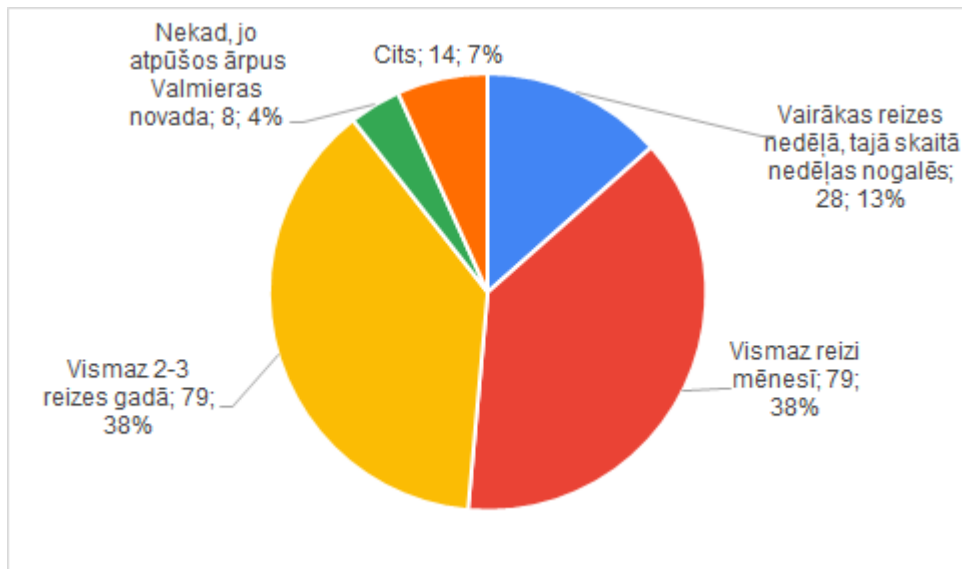

Attēls nr. 13 Vietēju iedzīvotāju asociācijas ar Valmieras novadu

Kopumā var secināt, ka **iedzīvotāji lepojas** ar Valmieras novadu un salīdzinoši maz izskan negatīva konteksta komentāru.

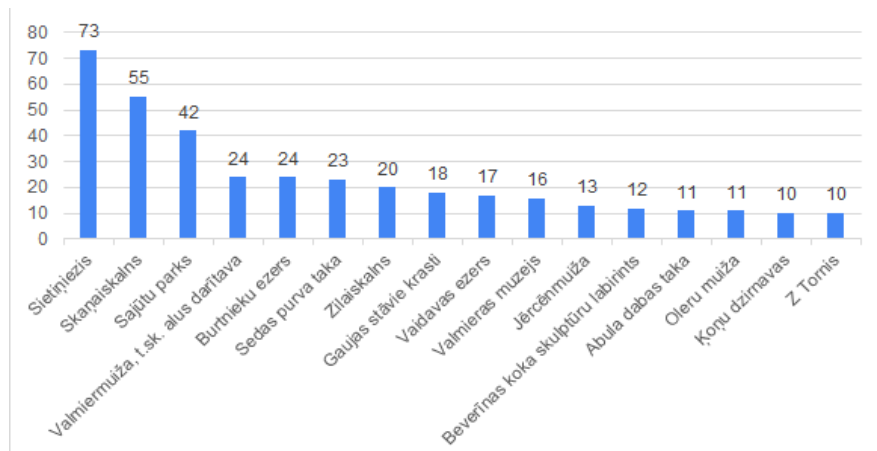
Iedzīvotāji ir **aktīvi novada atpūtas un tūrisma pakalpojumu izmantotāji** (sk. attēlu nr. 14). Lielākā daļa apmeklē tūrisma objektus vairākas reizes gadā (n=158; 76 %), no tiem puse vismaz reizi mēnesī. Vairākas reizes nedēļā tūrisma objektus apmeklē 28 (13 %) respondenti, jāpiebilst, ka daļa to argumentē ar faktu, ka dzīvo tiešā tuvumā tiem. Nedaudz respondentu atpūtai izvēlas citus, nevis Valmieras novadu, tāpat neliela daļa apgalvojuši, ka neatpūšas vai neapmeklē nekādus tūrisma objektus, tai skaitā citos galamērķos.

Attēls nr. 14. Valmieras novada tūrisma objektu apmeklējuma biežums

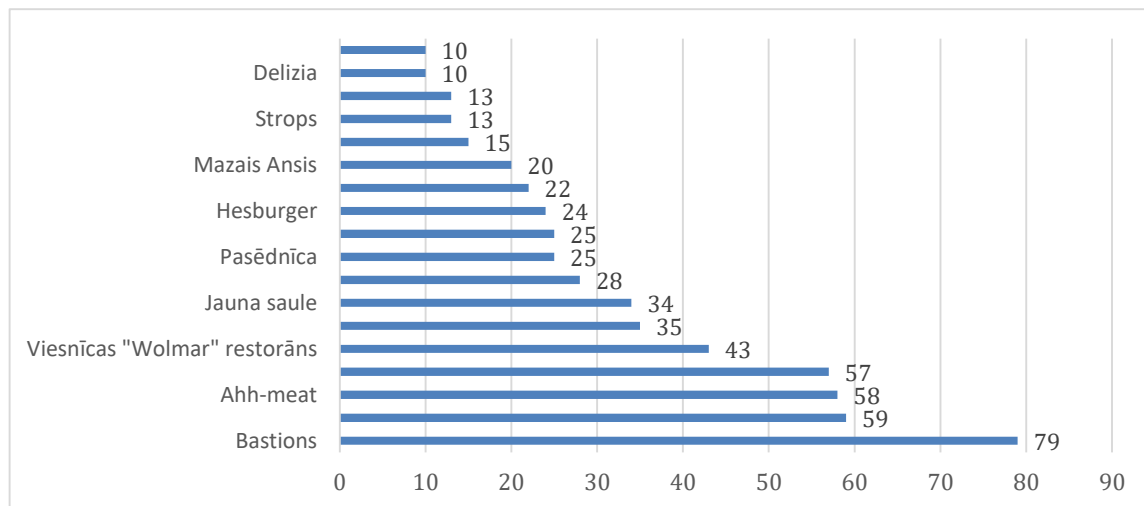
Kopējais pēdējā laikā apmeklēto objektu skaits Valmieras novadā ir 114 (bez ēdināšanas iestādēm un naktsmītnēm). Visvairāk iedzīvotāju apmeklējuši **Sietiņiezi, Skaņākalna dabas parku, Sajūtu parku, Valmiermuižu (t.sk. parku, alus darītavu), Burtnieka ezeru, Sedas purva taku** (sk. attēlu nr. 15, tajā iekļauti objekti, kas apmeklēti vismaz 10 reizes).

Attēls nr. 15. Valmieras novada iedzīvotāju apmeklētie objekti

Kopumā **visvairāk apmeklētie bijuši dabas tūrisma objekti** (t.sk. aktīvās atpūtas vietas), tomēr līdzīga interese bijusi par **atpūtas un izklaides objektiem**, kā arī ar sabiedrības mantojumu saistītām vietām. Daži respondenti nav nosaukuši objektus, bet gan galamērķi - pārsvarā novada pilsētas, pagastu centrus. Absolūts vairākums ir apmeklējuši 3 un vairāk tūrisma objektus, tikai daži respondenti apgalvojuši, ka neko neapmeklē. Vairāki respondenti nav nosaukuši konkrētus objektus, bet minējuši, ka apmeklējuši daudzus objektus tieši VNTP rīkoto ceļošanas akciju un pasākumu ietvaros.

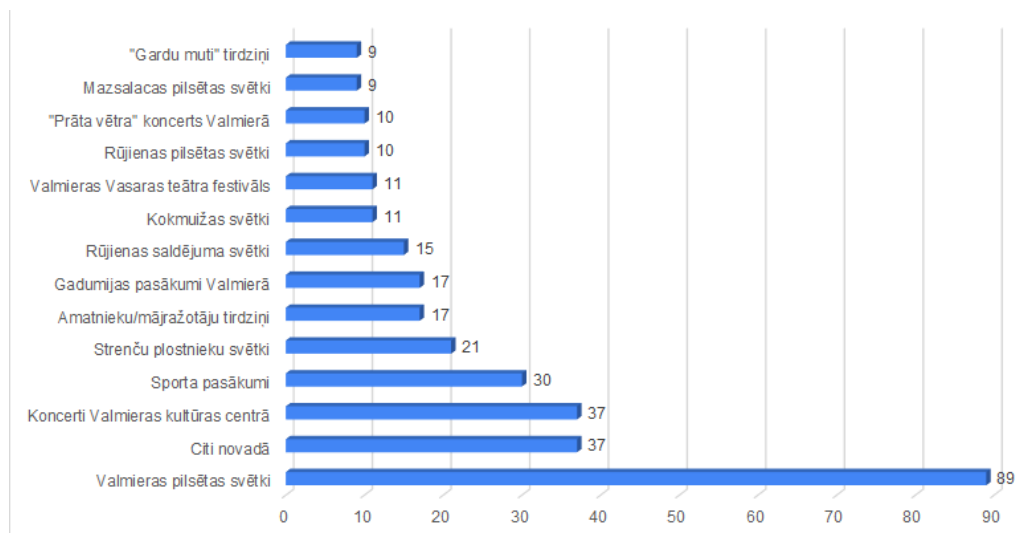
Valmieras novada iedzīvotāji ir **samērā aktīvi ēdināšanas pakalpojumu patērētāji**. Noskaidrojot ēdināšanas iestādes, ko pēdējā laikā iedzīvotāji apmeklējuši, redzams, ka tiek apmeklētas gan tipiskas pusdienu vietas, kā “Bastions”, tomēr samērā daudz iedzīvotāju apmeklējuši arī kafejnīcas, kā “Vīnkalni pils māja”, “Ahh-meat”, un restorānus “Rātes vārti” un viesnīcas “Wolmar” restorānu (sk. attēlu nr. 16).

Attēls nr. 16. Valmieras iedzīvotāju iecienītākās ēdināšanas iestādes Valmieras novadā

Jāpiemin, ka lielākā daļa respondentu minējuši vismaz 2 ēdināšanas iestādes, turklāt dažādu kategoriju.

Valmieras novada iedzīvotāji ir **aktīvi pasākumu apmeklētāji**. Visvairāk tiek apmeklēti pasākumi novada centrā - Valmierā, tomēr saistoši ir arī pasākumi ārpus Valmieras pilsētas (visvairāk apmeklētos pasākumus sk. attēlā nr. 17).

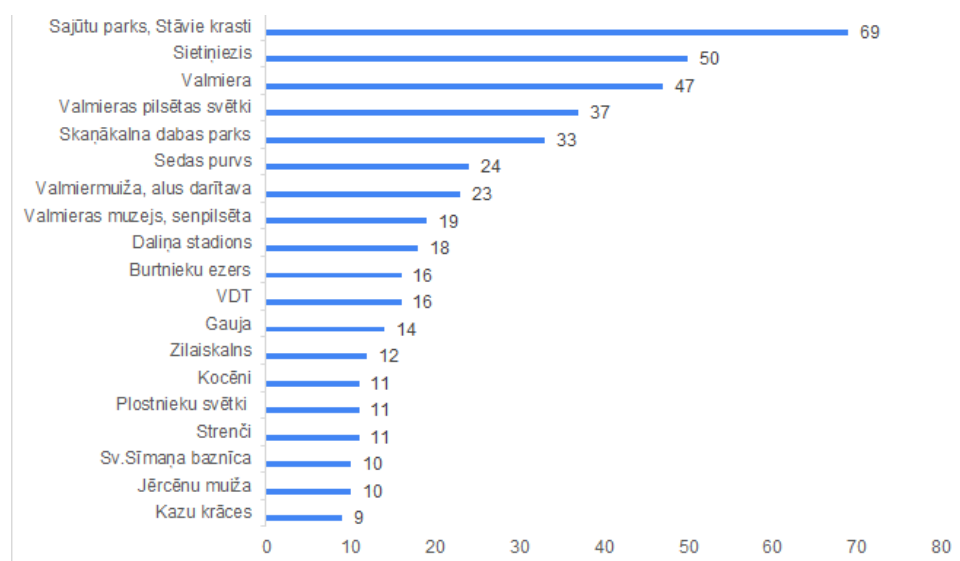

Attēls nr. 17. Valmieras novada iedzīvotāju apmeklētie pasākumi

Visvairāk apmeklētie ir **Valmieras pilsētas svētki**, dažādi **koncerti Valmieras Kultūras centrā**. Lai arī skaitliski liela grupa ir “Citi novadā”, jāņem vērā, ka šeit summēti dažādi pasākumi apvienībās, kurus

apmeklētāji 1 vai 2 respondenti. Tematiski izceļas ar sportu saistīti pasākumi (gan profesionāļu, gan amatieru), lielākais vairums no tiem notiek Valmierā un visbiežāk minētie ir BMX sacensības, FK Valmieras spēles. Tāpat populāri ir amatnieku mājražotāju tirdziņi (jāņem vērā, ka dažkārt tā ir citu pasākumu programmas daļa, tomēr respondents to izcēlis kā būtisku), atsevišķi izcelts tirdziņš “Gardu muti” (9 respondenti), Simjūda gadatirgus (5 respondenti). No citiem pilsētu svētkiem populārākie ir Strenču plostnieku svētki, Rūjienas saldējuma svētki, Kokmuižas svētki, mazāk - Mazsalacas pilsētas svētki. Novada iedzīvotāji apmeklējusi arī gadumijas pasākumus Valmierā, tai skaitā gaismas šovus un citus. Tikai 5 respondenti teikuši, ka neapmeklē pasākumus novadā vispār, vairāki norādījuši, ka apmeklē daudzus, bet neizceļot nevienu konkrētu pasākumu. Lielākā daļa respondentu apmeklējusi vairāk kā 1 pasākumu.

Atbildes uz jautājumu “Ja pie Jums atbrauc ciemiņi, ko Jūs viņiem Valmieras novadā gribētu parādīt?” norāda uz objektiem, norisēm, pasākumiem, ar kuriem vietējie iedzīvotāji lepojas. Biežāk minētos ieteikumus sk. attēlā nr. 18.

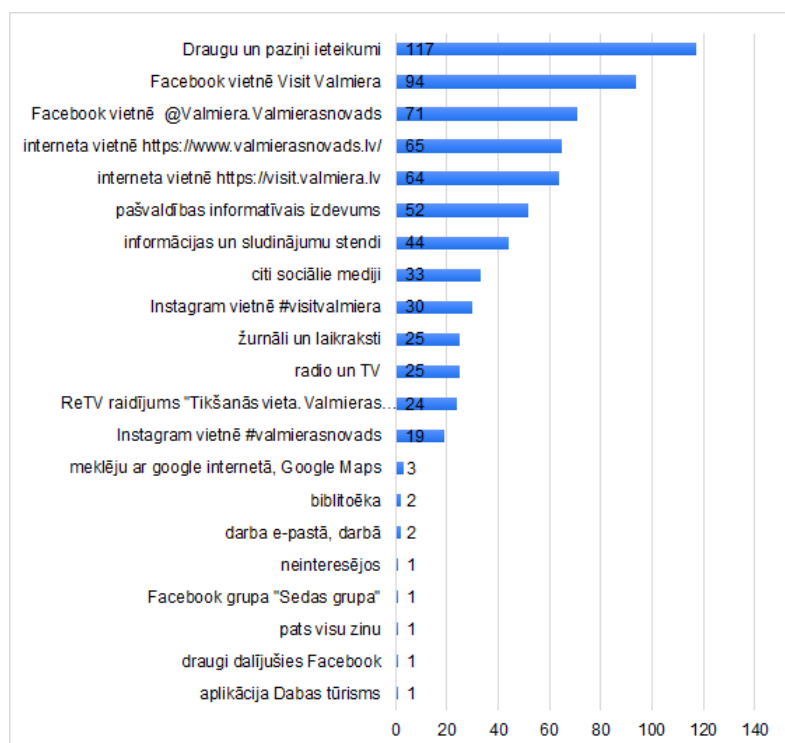

Attēls nr. 18. Valmieras novada iedzīvotāju ieteikumi novada viesiem

Tematiski ieteikumi visvairāk saistās ar **dabas objektiem** ar rekomendāciju - **aktīvai atpūtai, pastaigai** (Sajūtu parks, Gaujas stāvie krasti, Sietiņiezis, Skaņākalna dabas parks, Sedas purvs), **dažādi pasākumi**, kā Valmieras pilsētas svētki, Plostnieku svētki Strenčos un galamērķi kā komplekss (biežāk minēta Valmiera). Respondenti norāda arī ar **kultūru saistītos objektus**, tomēr te vairāk viedokļi “izkaisīti” - visbiežāk minēts Valmieras muzejs un vecpilsēta, Sv. Sīmaņa baznīca (uzkāpšana tornī), Valmiermuižas komplekss, iekļaujot alus darītavu, Valmieras drāmas teātris, citi objekti - kā muižas, baznīcas utt. novadā tiek nosaukti tikai 1-3 reizes. Valmieras pilsētā dzīvojošie respondenti rekomendācijās min objektus plašākā ģeogrāfiskā diapazonā novadā, nekā ārpus Valmieras pilsētas dzīvojošie.

Populārākie **informācijas gūšanas avoti** par atpūtas un ceļošanas iespējām novadā ir **draugu un paziņu ieteikumi**, tam seko **Facebook vietne VisitValmiera**, tad **interneta vietnes <https://visit.valmiera.lv/>** un **<https://www.valmierasnovads.lv/>**, kā arī **Facebook vietne @Valmierasnovads**. Iedzīvotāji

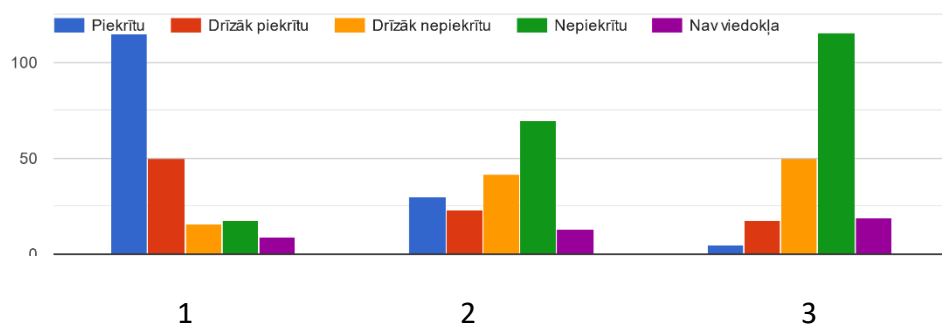
informācijas iegūšanai izmantojuši arī pašvaldības informatīvo izdevumu (drukāts medijs), kā arī informācijas un sludinājumu standus. (sk. attēlu nr. 19)

Attēls nr. 19. Valmieras novada iedzīvotāju izmantotie avoti meklējot informāciju par atpūtas un ceļošanas iespējām Valmieras novadā.

Biežāk minētie sociālo mediju profili, interneta vietnes parādās kombinācijā ar draugu un paziņu ieteikumiem. Var uzskatīt, ka šīs vietnes ir gan informācijas primārais avots, gan tiek izmantots verificēšanai un precizēšanai.

Iedzīvotāju vērtējums par tūrisma situāciju novadā, tai skaitā attieksme, skatāma attēlā nr. 20

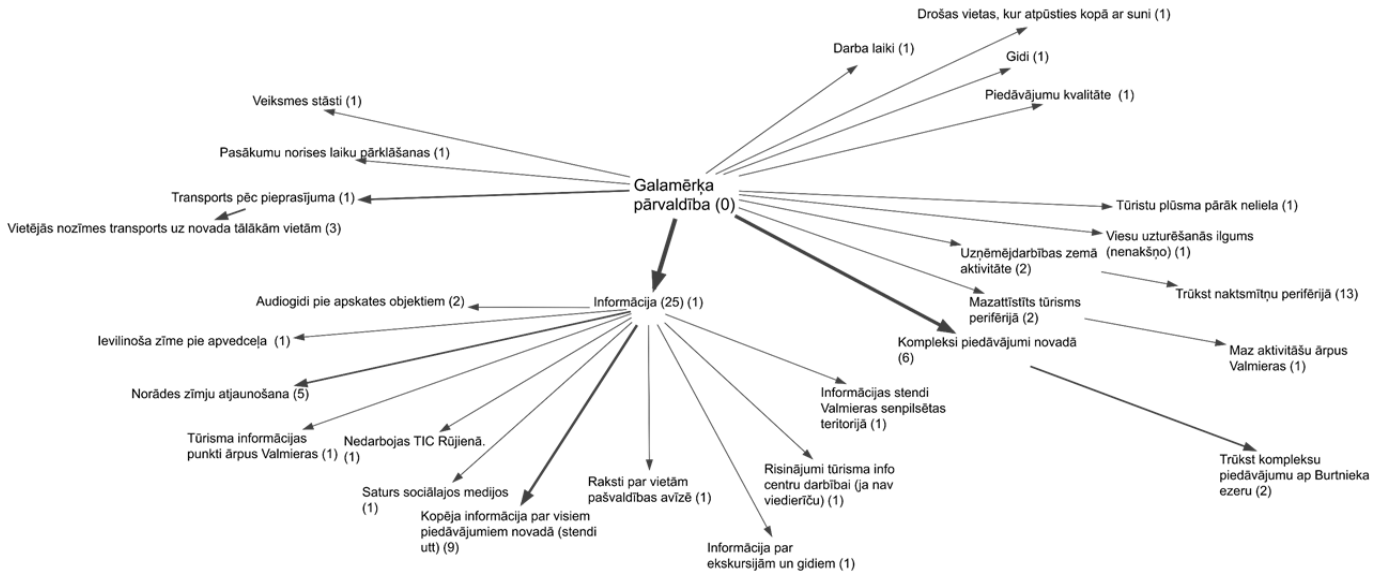
Attēls nr. 20. Valmieras novada iedzīvotāju vērtējums par tūrisma situāciju novadā

Uz pirmo (attēlā atzīmēts ar 1) apgalvojumu *“Novadam ir visas iespējas pilnveidoties tūrisma piedāvājumā, lai tūristu plūsma būtu lielāka”*, vairāk kā puse respondentu atzīmējuši atbildes variantu *“piekrītu”*, kam seko *“daļēji piekrītu”*. Šis norāda, ka vietējie iedzīvotāji gan apzinās resursus, gan ir pozitīvi noskaņoti par tūrisma attīstību novadā. Otrā apgalvojuma kontekstā (attēlā atzīmēts ar 2) *“Domāju, ka tūrisma jomā viss padarīts un tālāk neko nevajag attīstīt”*, atbilžu sadalījums ir vienmērīgāks, tomēr, lielākā daļa respondentu nepiekrīt vai daļēji nepiekrīt apgalvojumam, kas norāda uz attīstības iespējām vietējo iedzīvotāju skatījumā un pastiprina iepriekšējā apgalvojuma vērtējumus. Novada iedzīvotāji kopumā ir pozitīvi noskaņoti arī attieksmē pret viesiem, tūristiem un apgalvojuma *“Novada viesi un tūristi traucē vietējo iedzīvotāju ikdienas gaitas. No tūristiem labums ir tikai tūristu mītnu, ēdināšanas iestāžu un dažādu atrakciju īpašniekiem, nevis novadam. Tāpēc uzskatu, ka pašvaldībai labāk jādomā par iedzīvotājiem, nevis tūristiem”* (attēlā atzīmēts ar 3), līdz ar to var secināt, ka **vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāti šobrīd tūrisms novadā nepasliktina.**

Valmieras novada iedzīvotājiem bija iespēja arī ieteikt **uzlabojumus**. Tie tika analizēti kvalitatīvi, izmantojot krāsu kodēšanu. Visi ieteikumi (kopumā ieteikti 239 uzlabojumi) tika analizēti trīs grupās:

- 1) Tematiskās grupas (pēc Makkerčera): Dabas tūrisms, Personiskā izziņa, Spa un labjūte, Sabiedrības mantojums, Darījumu tūrisms, Izklaide;
- 2) Atsevišķi tika izdalītas šādas grupas: Infrastruktūra (ja minēta ne tikai tūrismam un atpūtai, bet arī citiem nolūkiem lietojama infrastruktūra), Galamērķa kopējais tēls, pievilcība, Galamērķa pārvaldība;
- 3) Atzinīgie vērtējumi, atzīmes, ka viss apmierina tika grupēti atsevišķās grupās-

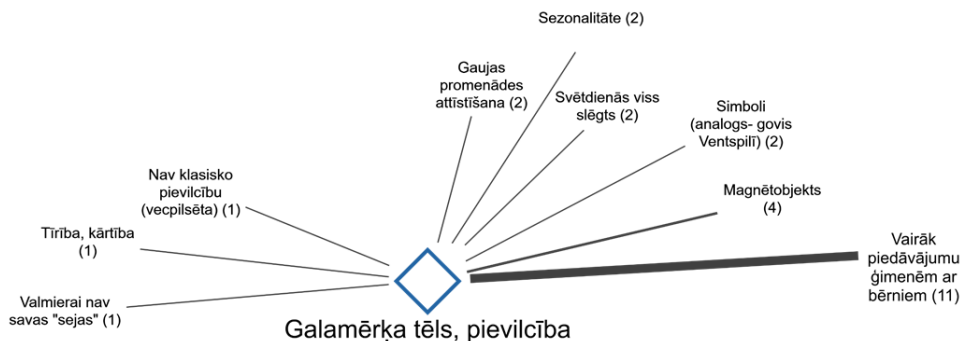
Galamērķa pārvaldība: kopumā 64 ieteikumi (sk. attēlu nr. 21), tas ir lielākais ieteikumu skaits. Visvairāk ieteikumu un identificēto problēmu ir grupā *“Informācija”*, piemēram, ka nepieciešama atjaunota, kopēja informācija par visiem tūrisma objektiem un piedāvājumiem dažādās formās (stendi, drukātie materiāli u.c.), kā arī ka nepieciešams atjaunot un/vai uzstādīt norādes zīmes uz objektiem. Iedzīvotāji norāda, ka jāpievērš uzmanība situācijai, ka ir samazināts tūrisma informācijas centru skaits un ne visi novada viesi lieto viedierīces vai prot tajās meklēt informāciju. Jāatzīmē, ka daļa ieteikumu saistīti ar cēloņu-secu sakarību *“maz tūristu, mazs patēriņš, īslaicīga uzturēšanās”* un *“zema uzņēmējdarbības aktivitāte”*, kas izteikti parādās lauku teritoriju kontekstā. Kopumā 8 respondenti izteikušies, ka trūkst kompleksu piedāvājumu novada teritorijā, izcelta šī problēma Burtnieka ezera apkārtnē.

Attēls nr. 21. Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas galamērķa tūrisma pārvaldības uzlabošanas kontekstā.

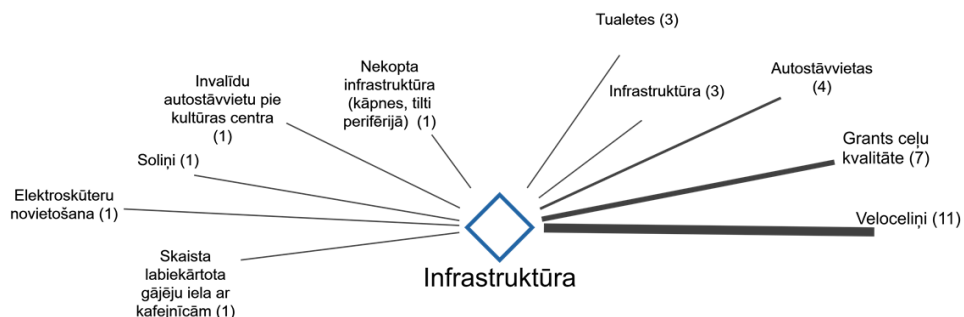
Atsevišķi ieteikumi norāda pakalpojumu un pieredzējuma dizainu - nepieciešams uzlabot piedāvājuma kvalitāti, risināt gidu skaita nepietiekamības problēmu, veidot drošas vietas atpūtai kopā ar mājdzīvniekiem, pielāgot darba laikus reālajai apmeklētāju plūsmai. Tāpat novada iedzīvotāji aicina plānot pasākumus, lai pēc iespējas mazāk tie pārklātos, vairāk lepoties ar veiksmīgo pieredzi tūrisma uzņēmējdarbībā un risinātu jautājumus, kas saistīti ar objektu un vietu sasniegšanu ar sabiedrisko transportu.

Galamērķa kopējais tēls, pievilcība: kopumā 26 ieteikumi (sk. attēlu nr. 22). Visvairāk ieteikumu saistīti ar galamērķa pievilcību segmentam “ģimenes ar bērniem”, pamatā - ka trūkst piedāvājuma vai tas ir ierobežots un līdz ar to Valmieras novada tēls neveidojas kā šim segmentam draudzīgs. Tam seko ieteikumi pēc t.s. enkurobjekta (respondenti biežāk lieto - magnētoobjekts) nepieciešamības. Citi ieteikumi saistās ar atpazīstama simbola nepieciešamību (analoģ – Ventspils govīs), faktu, ka kopumā Valmiera ir neizteiksmīga, bez skaidra tēla, ka nepieciešams attīstīt Gaujas promenādi (arī kā simbolu), norāda, ka svētdienās daudzviet pakalpojumi nav pieejami, jo viss ir slēgts vai darba laiks ļoti īss. Iesaka risināt sezonālītātes problēmu aktīvāk, komunicējot iespējas ārpus tradicionālās atpūtas un tūrisma sezonas un vairāk rūpēties par kārtību un tīrību.

Attēls nr. 22. Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas galamērķa tēla, pievilcības uzlabošanas kontekstā.

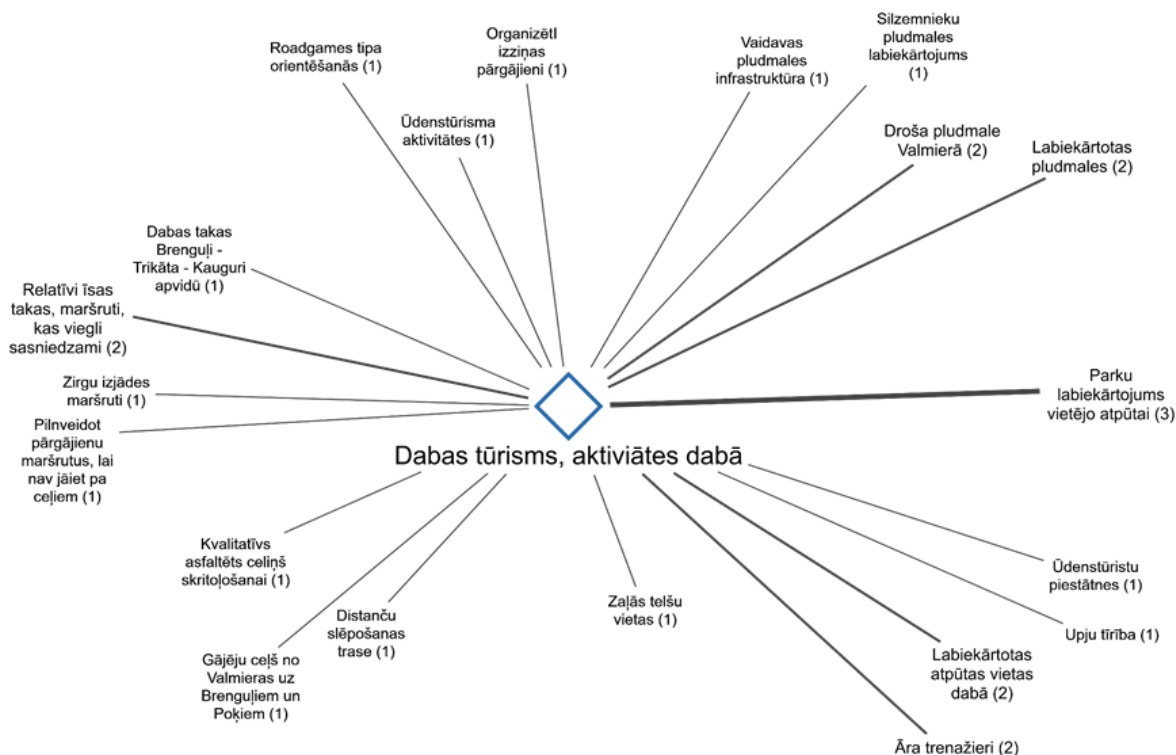
Infrastruktūra: kopumā 33 ieteikumi (sk. attēlu nr. 23). Lielākais ieteikumu skaits saistās ar veloceļu izveidi drīzāk mikromobilitātes vajadzībām, savienojot Valmieru ar tuvāk esošajiem apdzīvotajiem centriem, tomēr pausta arī nepieciešamība veidot garākas distancas veloceļus, piemēram, Valmiera - Rūjiena vai Valmiera - Strenči, kas, pieaugot elektrovelosipēdu lietotāju skaitam, varētu būt aktuāli. Protams, norādīts uz grants seguma ceļu kvalitātes problēmām, konkrēti - piekļuve tūrisma objektiem, pārvietošanās ārpus pilsētām. Autostāvvietu trūkums norādīts drīzāk pasākumu kontekstā, tomēr arī atsevišķu objektu gadījumā, norādīts arī, ka atsevišķās vietās ārpus Valmieras trūkst tualetu. Trīs gadījumos norādīts, ka jāuzlabo "infrastruktūra kopumā" bez specifiskiem **skaidrojumiem**.

Attēls nr. 23. Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas galamērķa infrastruktūras uzlabošanas kontekstā.

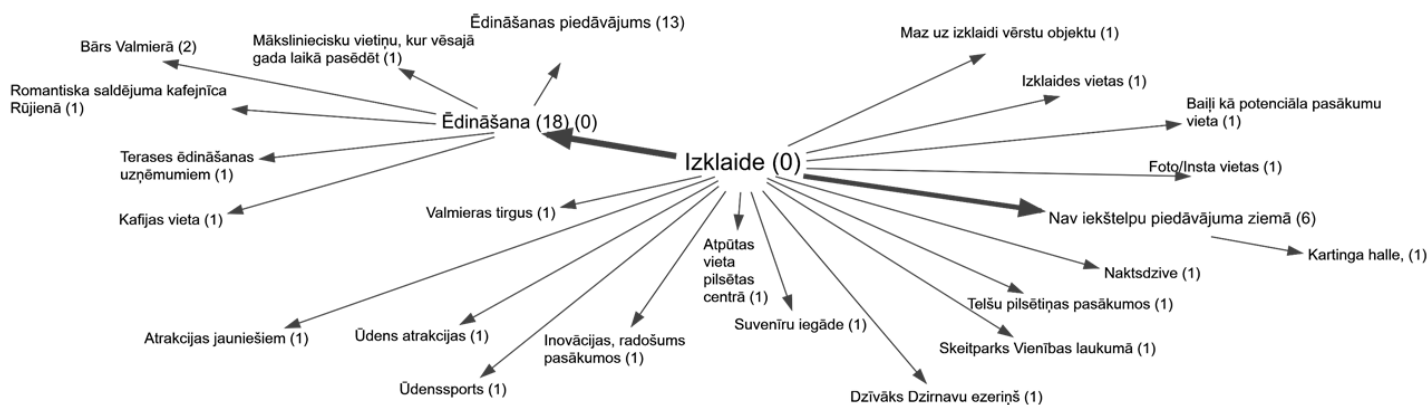
Atsevišķas norādes uz tūrisma specifiskās infrastruktūras uzturēšanas problēmām pēc projektu pabeigšanas, soliņu nepietiekamības pastaigu vietās, elektroskūteru novietošanas vietām, lai tie netraucē gājēju kustībai un nebojā vietas estētiku. Viens ieteikums ir par gājēju ielas izveidi.

Dabas tūrisms: kopumā 38 ieteikumi, šajā grupā tie ir daudzveidīgi (sk. attēlu nr. 24). - gan tādi, kas vairāk attiecināmi uz vietējo iedzīvotāju atpūtas iespējām (parku labiekārtojums, pludmaļu drošība un aprīkojums, āra trenāžieri), gan pakalpojumiem, kas būtu interesanti arī novada viesiem (aktīvā tūrisma pasākumi, maršruti un aktīvās atpūtas infrastruktūra, t.sk. ūdens tūrisma, atpūtas vietas dabā, zaļās telšu vietas).

Attēls nr. 24. Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas dabas tūrisma, aktivitāšu dabā piedāvājuma uzlabošanai.

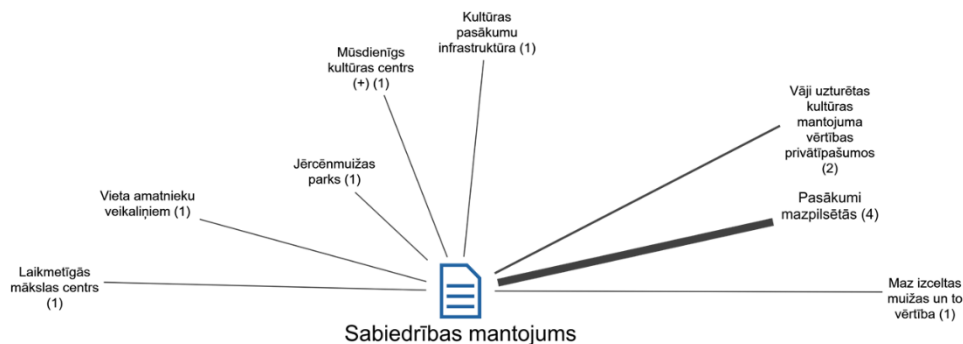
Izklaide: 41 ieteikums, visvairāk tematisko grupu kontekstā (sk. attēlu nr. 25). Lielākā daļa komentāri ir par ēdināšanas pakalpojumiem – gan vispārēji (piem., trūkst laba piedāvājuma), gan specifiskāki - saldējuma kafejnīca Rūjienā, kafijas vietu un bāru trūkums, vasaras terases. Vairāki respondenti norādījuši, ka trūkst piedāvājuma iekštelpu aktivitātēm ziemā. Atsevišķas norādes uz situāciju kopumā - ka Valmieras novadā nav uz izklaidi vērstu pakalpojumu un naktsdzīves, tie nav saistoši jauniešu auditorijai, nav attīstīts Valmieras tirgus potenciāls, arī novadā esošo iekšzemes ūdeņu izmantošana izklaides piedāvājuma veidošanā.

Attēls nr.25. Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas izklaides piedāvājuma uzlabošanai.

Sabiedrības mantojums: 13 ieteikumi (sk. attēlu nr. 26). Visbiežāk minēta pasākumu vienveidība un trūkums ārpus Valmieras, mazpilsētās, kā arī izaicinājumi privātīpašumos esošā kultūras mantojuma uzturēšanā. Citi ieteikumi saistīti ar mūsdienīgu kultūrvietu izveidi, risinājumiem, mantojuma vērtības stiprināšanu, izcelšanu.

Attēls nr. 26. Valmieras novada iedzīvotāju rekomendācijas sabiedrības mantojuma piedāvājuma uzlabošanai.

Personiskā izziņas kontekstā ir 4 ieteikumi. Tie visi ir par zinātnes (izziņas centra veidošanu). Spa un labjūtes piedāvājuma kontekstā ir 2 ieteikumi - kopumā attīstīt piedāvājumu, īpaši domājot par ģimenēm. Darījumu tūrisma kontekstā ir 6 ieteikumi – 4 par lielākas ietilpības naktsmītnes, kas nodrošinātu arī konferenču iespējas, nepieciešamība, kā arī norāde uz dienesta viesnīcu cenas – kvalitātes neatbilstību.

12 respondentu komentējuši, ka tūrisma un atpūtas piedāvājums novadā ir pietiekams, kvalitatīvs, piesaistošs, ka lepojas ar tūrisma jomā paveikto, izsaka pateicību.

1.6.2. Pētījums par Valmieras iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem atpūtas paradumiem Valmieras novadā.

Segmenta pētniecībai ir liela nozīme, jo tieši **ģimenes ar bērniem ir aktīvi tūrisma un atpūtas piedāvājuma patērētāji brīvajā laikā, tai skaitā ārpus garākām brīvdienām.** To nosaka vajadzība pēc kvalitatīvas atpūtas.

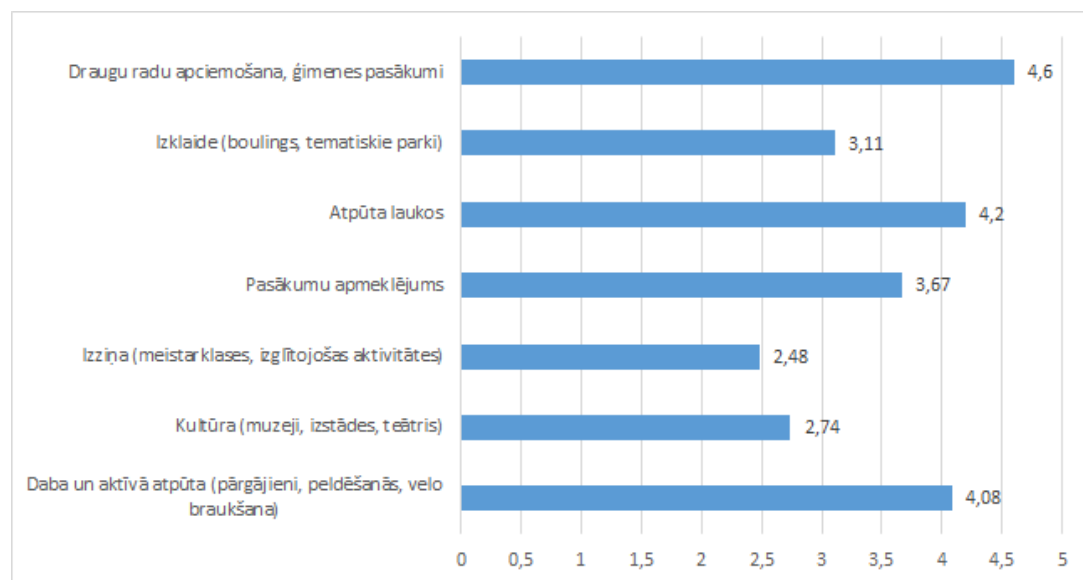
Pētījumā piedalījās 261 respondenti, no kuriem 221 bija sieviete (84,7 %) un 40 vīrieši (15.3 %). Analizējot ģimeņu struktūru - no visiem respondentiem 117 (44,8 %) norādījuši, ka ģimenē ir 2 bērni, 66 (25,3 %) - 1 bērns, 60 (23 %) - 3 bērni, pārējo respondentu (n=18, 6,9 %) ģimenēs ir 4 un vairāk bērni. No aptaujātajiem visvairāk bērnu ir vecumposmā no 11 – 15 un 6-10 gadiem, mazliet mazāk vecuma grupā no 0-5 gadiem, kas nozīmē, to, ka ar augstāko ticamību ģimene atpūšas kopā. Neliels respondentu skaits norādījis, ka kāda no bērniem vecums pārsniedz 16 gadus. Lielākā daļa respondentu identificē, ka brīvais laiks ir nedēļas nogalē, tomēr līdzīgs daudzums norāda, ka paši var regulēt brīvā laika apjomu (sk. attēlu nr. 27)

Attēls nr. 27. Valmieras novada iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem brīvā laika apjoms.

Jāatzīmē, ka gandrīz ¼ daļa respondentu apgalvo, ka brīvais laiks ir katru dienu, pāris stundas, kas sabiedrības labbūtības kontekstā ir svarīgi. Vairāk kā puse respondentu (n=139, 53,3 %) brīvo laiku ikdienā pavada kopā ar ģimeni un bērniem, nākamā lielākā grupa (n=86, 33 %) to dara 1-2 dienas nedēļā.

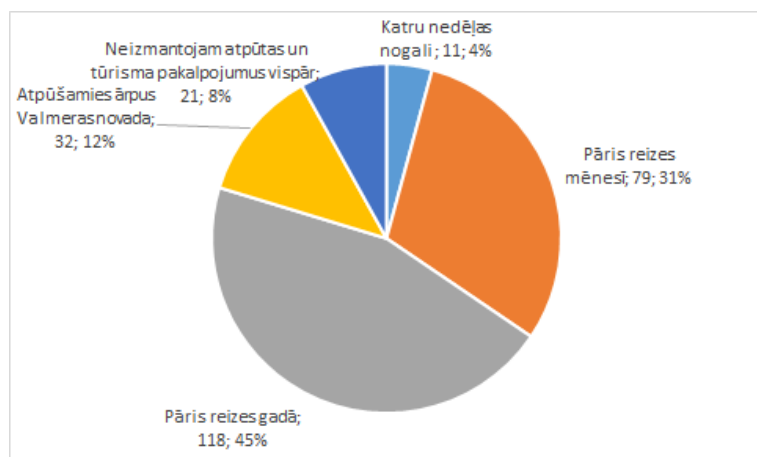
Analizējot dažādu atpūtas veidu pieprasījumu, novada iedzīvotāji tika lūgti novērtēt skalā no 1 – 6 (kur 1 ir nekad, 6 - ļoti bieži) savu atpūtas un brīvā laika izvēļu biežumu (sk. attēlu nr. 28).

Attēls nr. 28. Valmieras novada iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem brīvā laika tematiskās izvēles pēc biežuma.

Pētītais segments brīvajā laikā visbiežāk apciemo radus, draugus, viesojas ģimenes pasākumos, atpūšas laukos vai izvēlas aktivitātes dabā. Izklaides piedāvājumus izmanto vai apmeklē pasākumus mazliet retāk, savukārt reti izvēlas izziņas vai kultūras piedāvājumus. Tas var būt saistīts gan ar izmaksām, gan faktu, ka šajā tematiskajās grupās trūkst atbilstoša piedāvājuma.

Tieši Valmieras novadu kā atpūtas galamērķi izmanto lielākā daļa respondentu (sk. attēlu nr. 29), tomēr ar dažādu intensitāti, kas liecina, ka salīdzinot brīvā laika apjomu un galamērķa izvēli, daļa laika tiek pavadīta citur, jo 45 % (n=118) respondentu norāda, ka Valmieras novadā atpūšas pāris reizes gadā.

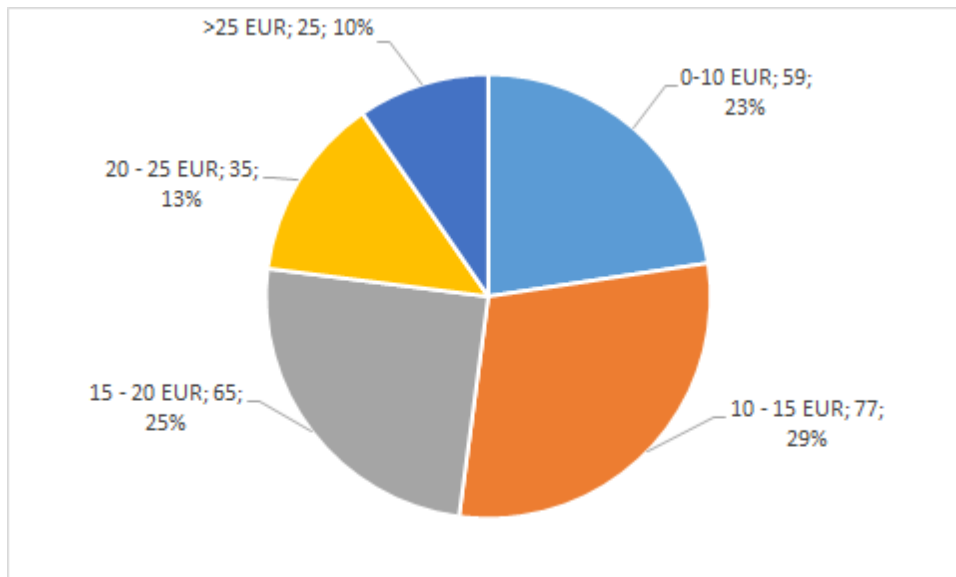
Attēls nr. 29. Valmieras novads kā novada iedzīvotāju segmenta ģimenes ar bērniem brīvā laika galamērķis.

Aptuveni 35 % (n=90) respondentu **Valmieras novadā atpūšas bieži** - katru nedēļas nogali vai pāris reizes mēnesī. 12 % (n=32) norāda, ka atpūšas tikai ārpus Valmieras novada, bet 8 % (n=21) neatpūšas vispār, ko skaidro ar finansiāliem un laika ierobežojumiem, arī ka bērni jau lieli un kopēja atpūta nav aktuāla, vai arī ka nav nekā tāda, kas interesētu. Populārākās vietas, ko ģimenes ar bērniem Valmieras novadā izvēlas atpūtai, ir Sajūtu parks un Brīnumu mežs Valmierā, kā arī Sietiņezis un Zilaiskalns Valmieras novadā, tāpat respondenti apmeklējuši VOC (slidotavu, peldbaseinu), Burtnieka ezeru (peldšanās, SUP braucieni) un Valmieras Kultūras centru, dažādus organizētos pasākumus.

Respondentu norādītie brīvā laika galamērķi Latvijā ir Rīga, Sigulda, Ogre, Smiltene, Cēsis, Ventspils vai Kurzeme kā reģions, jūras piekraste. Daži norāda, ka viņiem ir lauku mājas citā novadā, tāpēc viss brīvais laiks tiek pavadīts tur. Vairāki norāda, ka dodas atpūsties uz Igauniju.

Uz jautājumu, kādus atpūtas veidus izvēlas ģimene, tad 179 respondenti atbildēja, ka **izvēlas gan maksas, gan bezmaksas iespējas** un viss atkarīgs no tā brīža finansiālā stāvokļa, tikai 5 respondenti atbildēja, ka izvēlas maksas iespējas, kas iekļauj muzejus, saimniecības, pasākumus un koncertus.

Respondentu vidējie tēriņi uz vienu ģimenes locekli atpūšoties Valmieras novadā skatāmi attēlā nr. 30.

Attēls nr. 30. Segmenta ģimenes ar bērniem tēriņi atpūtas vajadzībām uz vienu personu.

Tēriņu apjoms ir relatīvi neliels, tas norāda uz nosacītu maksas pakalpojumu patēriņu, skaidri redzams, ka tajā nav tādu apjomīgu izmaksu kategoriju kā nakšņošana. Vairāk kā puse respondentu tērē līdz 15 EUR personai, 25 % 15-20 EUR un relatīvi neliela daļa tērē vairāk.

Respondenti norāda, ka Valmieras novada **stiprākās pusēs** ir: labā atrašanās vietā, Valmieras pilsētvide ir sakārtota un pieejama ikvienam, ir patīkami šeit uzturēties, daba un dabas takas. Pie **vāmajām pusēm** tiek norādīts, ka Valmierā un Valmieras novadā trūkst bērnu rotaļu laukumi, velo celiņu un sakārtotas vide ap Gaujas upi, vietas, kas būtu līdzīga AHHA centrā Igaunijā, kā arī izmaksas daudzbērnu ģimenēm kopumā atpūšoties ir ļoti augstas, trūkst peldvietu.

1.7. Uzņēmēju interviju analīze

Uzņēmēju intervijas veiktas laika periodā no 2022. gada pavasara līdz 2023. gada septembrim. Intervijās izmantota strukturēta pieeja (vieni un tie paši jautājumi tiek uzdoti visiem respondentiem). Jautājumos tika noskaidrota informācija par uzņēmuma piedāvājumu, dažādu klientu segmentu specifika, ārvalstu un vietējo tūristu proporcija, gatavība riskēt uzņēmējdarbībā, sadarbības pieredze ar galamērķa pārvaldības organizāciju un ieteikumi tūrisma attīstībai.

Klientu prioritātes: ģeogrāfiski

Lielā mērā novada uzņēmēji līdz šim diezgan izteikti koncentrējušies uz klientiem, kuri ir **Valmieras novada iedzīvotāji**, kā arī ģeogrāfiski ierodas no Rīgas un Pierīgas, Latvijas lielākajām pilsētām, mazāk uz klientiem, kas nāk no citiem reģioniem (ārpus pilsētām), arī Valmieras pilsētu. Tikai atsevišķiem uzņēmējiem klienti – Latvijas iedzīvotāji ir mazsvarīgi (pārsvarā - tūrisma mītņu sektors). No ārvalstīm izteikti **dominējoši ir klienti no Igaunijas**, citus tirgus, kā Somiju, Lietuvu, Vāciju, Lielbritāniju u.c., šobrīd vērtē kā svarīgus, tomēr sekundārus vai pat gadījuma rakstura.

Vecumposms, ienākumi, ceļošanas kompānija

Novada uzņēmēji atzīst, ka klienta dzimums ir maznozīmīgs faktors, tomēr nedaudz vairāk klientu vidū ir sievietes. Par klientu izglītības līmeni, visticamāk, uzņēmēji neiegūst datus vai šo raksturlielumu neuzskata par būtisku. Izteikti nozīmīgs klientu segments ir **ģimenes ar bērniem** (gan jaunākiem, gan vecākiem par 10 g.). Paaudžu kontekstā, aptuveni puse uzņēmēju apgalvo, ka nozīmīga klientu grupa ir **skolēnu grupas**, tomēr tikpat daudz ir tādu, kam šis segments ir nebūtisks, līdzīga situācija ir ar jauniešiem un senioriem. Kā nozīmīga auditorija tiek minēta **pāri bez bērniem un pieaugušie**. Pēc ienākumu līmeņa (attiecinot pēc Latvijas vidējā ienākumu līmeņa) būtiskākās klientu grupas ir klienti ar vidēji augstiem un augstiem ienākumiem, tam seko klienti ar ļoti augstiem ienākumiem. Klienti ar vidēji zemiem un zemiem ienākumiem nav uzņēmēju prioritāte. Pēc ceļošanas kompānijas visbūtiskākie ir darba kolektīvi (izteikti kā ļoti prioritāra grupa), tam seko draugu kompānijas, kā arī senioru grupas un tūrisma firmu organizētas grupas. Vidēji nozīmīgas ir skolēnu grupas, uzņēmēju skatījumā individuāli klienti, kas ceļo vienatnē vai divatā nav tik būtiski.

Pārvietošanās veids

Pēc **pārvietošanās veida** klienti, kas pārvietojas kājām, ar velosipēdu vai laivām (aktīvais tūrisms) ir drīzāk mazsvarīgi vai vidēji svarīgi, salīdzinot ar citām grupām. Svarīgi vai ļoti svarīgi ir klienti, kas pārvietojas ar **privāto automašīnu vai organizētu transportu** (autobuss), izteikti mazsvarīga grupa ir klienti, kas pārvietojas ar sabiedrisko transportu, īpaši vilcienu.

Motivācija, tūrisma veids

Vadoties pēc **motivācijas**, izvēlēta tūrisma veida visnozīmīgākie ir klienti, kuri izvēlas **piedzīvojumu dabā** vai apmeklēt **publiskus pasākumus**, kā arī **kultūras tūrisma** un **gastronomijas baudītāji**, tam seko viesi ar motivāciju apmeklēt sporta pasākumus, makšķerēt, nodarboties ar darījumu tūrisma (uz šo motivāciju pārstāvošiem viesiem atsaucas tūristu mītnes, mazāk citi piedāvātāji) taču izteikti maz - labjūte un spa apmeklējums.

Pēc uzņēmēju interviju rezultātiem klienti sarindoti to nozīmības secībā (sk. 9. tabulu)

9. tabula. Valmieras novada viesi nozīmības secībā uzņēmēju skatījumā

Tips	Tipa raksturojums	Svarīgums
Populārās izklaides un atpūtas meklētāji	Strādājošie, kuru intereses pamatā ir ģimene, popkultūra. Saskata vērtību vienkāršībā un labsajūtā.	Izteikti nozīmīgākais tips, ļoti svarīgi
Brīvi domājošie	Strādīgi, sportiski intelektuāļi ar interesi par kultūru. Ļoti zinātkāri un aktīvi, vienmēr visa jaunā meklējumos. Oriģinālu, autentisku kultūras pieredzējumu meklētāji.	Ļoti svarīga klientu grupa
Piedzīvojumu meklētāji	Jauni, aizrautīgi, vīrišķīgi un dinamiski dzīves baudītāji. Oportunisti attiecībā uz veiksmes meklējumiem dzīvē.	Ļoti svarīga klientu grupa
Organiskie	Ne-materiālistiski pacifisti, kuri vēlas dzīvot vienkāršu un dabisku dzīvi. Zinoši un tolerantī, tiecas uz harmoniju.	Svarīga klientu grupa

Racionālie reālisti	Pragmatiski, apzinīgi, smagi strādājoši. Meklē drošību un harmoniju.	Svarīga klientu grupa
Stabilie	Pamatā seniori, kuri orientēti uz pagātņi, mantojuma vērtībām. Purity ar spēcīgu atbildības sajūtu, reliģiski. Meklē drošību un sociālo kārtību.	Svarīga klientu grupa, tomēr mazliet mazāk nozīmīga kā iepriekšējās
Romantiķi	Jauni, impulsīvi cilvēki, kuri realizē savus sapņus un meklē atzinību sabiedrībā.	Drīzāk vidēji svarīga klientu grupa
Prasīgie	Inteliģenti, aktīvi, sociāli toleranti tradicionālisti. Prasīgi attiecībā uz morāles jautājumiem un tradīcijām. Meklē humānās vērtības.	Drīzāk vidēji svarīga klientu grupa

Svarīgākās klientu motivācijas skatāmās kopsakarībās ar tipiem, kopumā parādās apstiprinoša tendence. Citas motivācijas, ko min uzņēmēji, ir dažādu privātu pasākumu organizēšana, svētku svinēšana (kāzas, korporatīvie pasākumi, dzimšanas dienas, ģimenes svētki u.c.), kā arī ūdenstūrisma baudītāji, Mežtakas gājēji. Atsevišķi uzņēmēji min, ka tas ir jebkurš klients, radošs klients, kam patīk mācīties, atkārtoti uzsver ģimeņu ar bērniem nozīmi.

Tūrisma pakalpojumu sniedzēju raksturojums

Informantu biežāk piedāvātie pakalpojumi ir telpu noma un izmitināšana, degustācijas, ēdināšana (akcents uz vietējiem produktiem), izklaide, radošās darbnīcas un ekskursijas, inventāra (SUP, laivu u.c. noma). Absolūts vairākums uzņēmumu pēc darbinieku skaita ir **mazi vai mikro uzņēmumi** ar izteiktu darbinieku skaita samazinājumu ziemas sezonā vai pat sezonālu (vasara, atvaļinājumu sezona - jūnijs, jūlijs, augusts) darbību, ko apstiprina apkalpoto klientu proporcija – aptuveni **80 % vasarā un 20 % ziemā**, protams, atsevišķos gadījumos proporcija atšķiras, tomēr tā nepārsniedz 40 % sliekšni ziemā. Apkalpoto klientu skaitam ir tieša saistība ar uzņēmuma lielumu un pieejamo pakalpojumu kapacitāti. **Vidēji gada griezumā tiek apkalpoti 1000 – 3000 klientu**, tomēr ir uzņēmumi, kur klientu skaits ir <1000 un tādi, kur tas ir > 20 000. No tiem **lielākā daļa ir vietējie** (vidēji - 60 – 80 %), ārvalstu klientiem sastādot mazāko daļu, t.i. mazāk par 20 % lielākajā daļā gadījumā.

Ieteikumi risinājumiem tūrisma situācijas uzlabošanai

Uzņēmēji iesaka Valmierā un novadā veidot foto vietas, kas tūristam uzreiz saistās ar Valmieru un skaidrs, ka bez šādas fotogrāfijas nedrīkst aizbraukt prom, tāpat iesaka veidot vides mākslas objektus, kas piesaistītu ceļotāju uzmanību (piemēram, milzu kaza pie Krācēm vai kas cits saistīts ar Gauju, turpināt krāsaino soliņu, gaismas objektu tradīciju). Uzņēmēji pamanījuši, ka Valmieras pilsētā ir daudz tukšu telpu, kuras būtu iespējams apdzīvot un veidot izklaides, atpūtas piedāvājumus, īpaši ziemas periodā. Šajā gadījumā pašvaldība var iesaistīties un palīdzēt veikt sarunas ar telpu īpašniekiem. Uzņēmēji norāda, ka ceļotāju mulsina arī tas, ka ir neskaidrs – kur ir Valmieras pilsētas centrs – satiksmes mezgli ir Pārgaujā, tad ir vecpilsēta un centrālā zona ap t/c “Valleta”. Vēl uzņēmēji izceļ ceļu un ūdenstūrisma infrastruktūras problēmas, proti, nav pietiekami daudz asfaltētu ceļu, piekļūšana un iebraukšana ūdenī, nav nobrauktuvju/trapu laivām. Ir arī citas norādes uz ar infrastruktūru saistītām problēmām (gan ieviešana, gan uzturēšana) - norādes, marķējumi takām, trūkst vienotu ceļazīmju, norāžu uz vietējām saimniecībām, tūrisma objektiem. Novadā ārpus lielajiem apdzīvotajiem centriem

ir izteikts naktsmītņu trūkums, atpūtas vietās dabā, t.sk. pie ūdeņiem ir problēmas ar atkritumu savākšanu. Tiek rekomendēts veidot zinātnes centru kā tūrisma objektu - bērniem, jauniešiem, pieaugušajiem, tas ļautu piesaistīt klientus arī ārpus vasaras sezonas. Atsevišķi uzņēmēji min kopīgu produktu pakešu veidošanas nozīmi.

Uzņēmēji uzsver, ka kopumā **tūrisms novadā attīstās un reģionālā reforma nesusi ieguvumus tūrismā izmantojamo resursu jomā** (piemēram, Valmieras novadā tagad ir divas, nevis viena ūdenstūristu iecienīta upe - Gauja un Salaca). Kā novada stiprās puses uzņēmēji nosauc vietējo kultūru, produktus, cilvēkus, mentalitāti. Vairākkārtīgi tiek izcelti dabas resursi un to daudzveidība - gan vispārīgi, gan minot konkrētus piemērus, kā Gauja, Salaca, Burtnieka ezers, meži, Sietiņezis, Vaidavas ezers, Dikļu un Zilākalna apkārtnē, Skaņaiskalns, Rūja utt. Vienlaikus uzņēmēji norāda, ka ne viss ar dabu saistītā mantojuma potenciāls ir izmantots (piemēram, Burtnieka ezera apkārtnē). Uzņēmēji kopumā uzskata, ka infrastruktūra ir labi attīstīta, tai skaitā sporta infrastruktūra. Novada ģeogrāfiskais novietojums (Vidzemes centrs) un Igaunijas tuvums ir būtiska priekšrocība. Uzņēmēji norāda, ka Valmieras novads ir pievilcīgs un labi zināms, daudz reklamēts. Gaujas Nacionālā parka kā populāra, eksportspējīga galamērķa tuvums drīzāk veicina ceļotāju plūsmu arī Valmieras novadā, tomēr daļa uzņēmēju uzskata, ka tam nav nozīmes. Tas skaidrojams gan ar to, ka atsevišķas novada vietas ir relatīvi tālu no Gaujas Nacionālā parka, gan arī uzņēmēju izpratni. Līdzīgi ir ar iekļaušanos citos maršrutos, projektos, kā piemēram, populārā starptautiskā maršruta "*Via Hanseatica*" tuvums – tikai atsevišķi uzņēmēji to uzskata par nozīmīgu faktoru tūristu piesaistē, lielākoties atbildot noraidoši. **Absolūts vairākums uzņēmēju lielas cerības bija saistījuši ar potenciālo Valmieras kā Eiropas kultūras galvaspilsētas statusa iegūšanu 2027. gadā, ko diemžēl, neizdevās īstenot.**

Vērtējot savas pakalpojumu sniegšanas vietas pieejamību, vairākums uzņēmēju norāda uz problēmām ar **ceļu infrastruktūru** (gan grants seguma ceļi, gan atsevišķas ielas pilsētās), min arī **norāžu trūkumu**, arī citu specifisku infrastruktūru kā auto stāvlaukumi, iekāpšanas un izkāpšanas vietas ūdenstūristiem. Analizējot nākotnes attīstības iespējas, vairāk kā puse uzņēmēju prognozē, ka to apgrozījums nedaudz pieaugs vai saglabāsies iepriekšējā apjomā, savukārt aptuveni trešā pauž optimismu, ka apgrozījums būtiski palielināsies. Plānojot pakalpojumu attīstību, vairāki uzskata, ka papildinās esošo pakalpojumu ar jauniem piedāvājumiem (izziņas, atpūtas u.c. pasākumi, naktsmītnes, ēdināšana, ekspozīcijas, noma, vides objekti, izklaides iespējas, spēles), piedāvās pasākumus, mazāk tiek minēts, ka tiks veikti teritorijas un telpu labiekārtošanas un attīstīšanas pasākumus sezonalitātes mazināšana, uzlabos kvalitāti un pieejamību. Tomēr jāņem vērā, ka lielākā daļa uzņēmēju tuvākajos gados negatavojas riskēt uzņēmējdarbībā.

Vairāk kā puse uzņēmēju **izsaka gatavību sadarboties ar citiem uzņēmējiem**, tikai daži šajā jautājumā ir noskaņoti skeptiski. Uzņēmēji ir kritiski (viduvējs vai zems vērtējums) vērtējot tagadnes situāciju iesaistē Valmieras novada galamērķa pārvaldībā (attīstībai svarīgu lēmumu pieņemšanā, konsultēšanā, prioritāšu apspriešanā u.tml.), taču izsaka vēlmi nākotnē iesaistīties vairāk, tomēr ne ar pārāk lielu intensitāti. Uzņēmēju gatavība maksāt saturiski nozīmīgu un vajadzīgu kopīgu projektu attīstībai vai mārketinga akcijām, ko varētu īstenot kopā ar citiem uzņēmējiem nākamajos pāris gados (*EnterGauja*, Valmieras novada u.c. tīklojumu ietvaros) ir zema (gadā tam lielākā daļa gatavi tērēt no 100 līdz 200 eiro).

No intervētajiem **tikai dažiem pakalpojumu sniedzējiem ir kāds no kvalitātes sertifikātiem**, piemēram, "Gājējam draudzīgs", "Novada garša", "Zaļais sertifikāts". Absolūts vairākums uzņēmēju uzskata, ka ar savu rīcību, tie neveido tūrisma pakalpojumu atbildīgi, un nevar sniegt pienesumu klimata seku mazināšanai. Tomēr aptuveni puse šķiro klientu radītos atkritumus, mazliet mazāk izmanto risinājumus ūdens patēriņa samazināšanai pakalpojuma sniegšanas laikā un veic pakalpojuma sniegšanas laikā radušos notekūdeņu attīrīšanu pirms novadīšanas. Faktiski, tie, kas veic šādas aktivitātes dara to kompleksi.

Uzņēmēji uzskata, ka kopumā tūristi **nerada negatīvas ietekmes uz vietējiem iedzīvotājiem**, taču ir vietas un objekti, kur vērojama pārslodze un nepieciešama stingrāka pārvaldība un vadība, lai objekti netiktu bojāti, nelabvēlīgi ietekmēti (piemēram, Vaidavas ezers, Sietiņezis u.c.). Aptuveni trešdaļa aptaujāto uzņēmēju regulāri iesaistās Valmieras novadam stratēģiski svarīgo tūrisma resursu (dabas un kultūras mantojums, simboliskās ainavas) vērtību saglabāšanā, daļa to dara neregulāri un tikai retais neiesaistās nemaz. Biežāk pieminētie formāti ir sakopšanas talkas (Lielā talka vai privāti organizēti pasākumi) vai līdzdalība nevalstisko organizāciju aktivitātēs.

Uzņēmēju priekšlikumi un nākotnes redzējums:

Valmieras novads ir vienots galamērķis, kurā tūrists uzturas vismaz 2-3 dienas, tiek maksimāli izmantoti dažādi tūrisma pakalpojumi, kas pieejami novadā, ko, sadarbojoties un veidojot kopīgus piedāvājumus, radījuši novada uzņēmēji.

- 1) Pozicionējums: vienots novada pozicionējums, dabiskākais novads Latvijā;
- 2) Aktīvā tūrisma un atpūtas infrastruktūra: brauktuvju, velo ceļu, nobrauktuves ūdenstilpnēs, maršrutu savienošana, iekļaujot dažādus tūrisma pakalpojuma sniedzējus, lai sniegtu labāko iespējamo pieredzi, kopējs novada aktīvā tūrisma piedāvājums;
- 3) Dažādu starptautisku sporta un kultūras pasākumu organizēšana;
- 4) Veselīgs līdzsvars starp maksas pakalpojumiem ar attiecīgu pievienoto vērtību un plašu klāstu brīvi pieejamiem pakalpojumiem un galamērķiem;
- 5) Vietējie tūrisma pakalpojumu popularizēšana vispirms novada iedzīvotājiem, tad ģeogrāfiski paplašinot auditoriju;
- 6) Burtnieka ezera apkārtnes (pludmales u.c.) attīstīšana ;
- 7) Tuvāko kaimiņvalstu tirgu piesaiste un plūsmu palielināšana.

Uzņēmēji norāda, ka **uzņēmējdarbības vide un situācija kopumā novadā ir pozitīvi vērtējama**, un, ja vien pašvaldība neierobežos uzņēmējus, attīstība notiks. **Uzņēmēji augstu vērtē VNTP darbību un izsaka pateicību.**

1.8. Valmieras novada tūrisma un atpūtas pakalpojumu lietotāju - tūristu un viesu raksturojums

Ceļotāju profilu izstrādes veikta, izmantojot segmentācijas pieeju, izmantojot dažādus skatu punktus - ģeogrāfisku, demogrāfisku un pēc ceļošanas interesēm. Segmentēšanā izmantoti *Google* analītikas dati,

uzņēmēju interviju dati un sekundārie dati no LIAA pētījumiem. Aptauja par Lietuvas, Igaunijas un vietējo (Latvijas) iedzīvotāju ceļošanas paradumiem Latvijas teritorijā (veicējs: Pētījumu centrs "SKDS", 2022) un pētījums "Ceļotāju asociācijas par Latviju kā ceļojuma galamērķi prioritārajos tūrisma tirgos – Vācija, Somija, Zviedrija, Norvēģija, Lielbritānija" (veicējs: SIA "RAIT Custom Research Baltic", 2023), izejošā tūrisma pārskats: Somija (veicējs: KOG Institute for Communication and Marketing sciences, 2022) (Lietuva), kā arī Centrālās statistikas pārvaldes dati. Šajā sadaļā raksturoti VNTP identificētie prioritārie vietējie (Valmieras novads, Rīga un Pierīga, citi Latvijas novadi) un ārvalstu (Igaunija, Lietuva, Somija) viesi. Jāpiemin, ka ierobežotās datu pieejamības dēļ padziļināti analizēti segmenti, kuru ceļojumu motīvs ir atpūta.

Konteksts, vispārējs tūrisma situācijas raksturojums

Vietējie ceļotāji (Latvijas iedzīvotāji) Latvijā ceļo vairākas reizes gadā (9,3 milj. vienas dienas un vairākdienu ceļojumos 2022.gadā, 12 % pieaugums pret 2021.gadu), ceļojumos pa Latviju dodas divatā, piemēram, ar partneri, dzīvesbiedru vai bērnu u.c. Kopējo ceļojuma tēriņu apjoms pret iepriekšējo gadu palielinājies par 35,6 % un sastāda 405,6 miljonus eiro. Vidzeme bijis galamērķis tikai 13,7 % vienas dienas ceļojumu gadījumos (Valmiera no šiem 4 %) un 14,8 % vairākdienu ceļojumu gadījumos, jo lielākoties vietējie ceļotāji kā galamērķi izvēlas Rīgu un Pierīgu (~40 %) un Kurzemi. Absolūts vairums ceļo ar vieglo automašīnu vai motociklu - 87,3 % ceļojumu (samazinājums par 2,9 %, pret 2021. gadu), 8,8 % braucienus devās ar autobusu (pieaugums par 2,2 %) un 3,9 % – ar citu transporta vai pārvietošanās veidu. Biežākais vietējo ceļotāju vairākdienu braucienus motīvs bija radu un draugu apmeklējums (52,4 %), atpūta (39,2 %), cits personīgs motīvs (6,2 %), darījumu (2,2 %)(Pētījumu centrs SKDS, 2022, Centrālā statistikas pārvalde, 2023).

Vienas dienas ceļojumos visvairāk jeb 34 % no izdevumiem tērēti transportam, 28,4 % – pirkumiem, 17,9 % – ēdināšanas pakalpojumiem, 6,4 % – izklaides un kultūras aktivitātēm un 13,3 % – pārējiem izdevumiem. Vidējie izdevumi vienas dienas braucienā bija 32,9 eiro, bet vairākdienu braucienā - 68,2 eiro jeb 26,8 eiro dienā (nakšņojot maksas naktsmītnēs - 61,6 eiro dienā, savukārt nakšņojot bezmaksas jeb privātās naktsmītnēs – 17,1 eiro dienā). Maksas naktsmītnēs vietējie ceļotāji uzturējušies vidēji 2,2 nakts, bet bezmaksas - 2,7 nakts. Galvenie lēmumu pieņemšanu ietekmējošie faktori ir - informācijas pieejamība internetā, tostarp - sociālo mediju platformās, draugu un paziņu ieteikumi, kā arī iepriekšēja pieredze. (Centrālā statistikas pārvalde, 2023).

Ceļotāji no Igaunijas un Lietuvas

Kaimiņvalstu iedzīvotāji vidēji dodas ceļojumos uz Latviju retāk kā reizi 2 gados. Visbiežāk arī Lietuvas un Igaunijas iedzīvotāji ceļojumos uz Latviju dodas divatā (86-88 %), piemēram, ar partneri, dzīvesbiedru vai bērnu u.c. Tam seko ceļošana lielākā grupā - ar draugiem, ģimenes locekļiem. Pārliecinošs vairākums aptaujāto Lietuvas un Igaunijas iedzīvotāju Latvijā ierodas ar personīgo mašīnu/mikroautobusu (Igaunijas iedz. – 86 %, Lietuvas iedz. – 88 %) - šis arī nozīmīgākais veids pārvietojoties ceļojuma laikā, salīdzinot mazāk Latvijā ierodas ar sabiedrisko transportu (10 % Lietuvas iedz., 18 % Igaunijas iedz.). Tūroperatori pakalpojumus izmanto samērā maz - Lietuvas iedzīvotāji mazliet vairāk, kā Igaunijas (Pētījumu centrs SKDS, 2022).

Vairāk kā puse Lietuvas un Igaunijas iedzīvotāju atpūtas ceļojumos pa Latviju uzturas 2-3 dienas, ar tendenci Lietuvas iedzīvotājiem uzturēties ilgāk. Ja ceļojums ilgst ilgāk par vienu dienu, tad Lietuvas un Igaunijas iedzīvotāji izvēlas pārnakšņot viesnīcā (Igaunijas iedz. – 78 %, Lietuvas iedz. – 62 %) , aptuveni ¼ daļa izvēlas nakšņot viesu mājā, ap 20 % izmanto *Airbnb* dzīvokļus vai istabas. Tipisks paradums ir plānot ceļojumu un turēties pie iecerētā, plānojot ne īpaši agrāk kā mēnesi iepriekš. Galvenie lēmumu pieņemšanu ietekmējošie faktori ir - iepriekšēja pieredze, informācijas pieejamība internetā, tostarp - sociālo mediju platformās, kā arī draugu un paziņu ieteikumi (Pētījumu centrs SKDS, 2022).

Visbiežāk ceļotāji no Lietuvas ceļojumam Latvijā vidēji uz vienu cilvēku dienā tērē 40 līdz 59 eiro, savukārt - ceļotāji no Igaunijas 80 līdz 100 eiro vidēji dienā uz vienu cilvēku.

Lietuvas iedzīvotāji, Latviju kā galamērķi izvēlas, jo uzskata, ka ir būtiski iepazīt kaimiņvalstis un attālumi ir relatīvi nelieli, Igaunijas iedzīvotāji viennozīmīgi uzsver mazo attālumu, kas ļauj netērēt pārāk daudz laika tieši, lai sasniegtu galamērķi un gūtu plānoto pieredzējumu. Lietuvas iedzīvotāju vidū visbiežāk norādītais mērķis ceļošanai uz Latviju ir atpūšanās pie jūras, bet Igaunijas iedzīvotāju vidū ir ievērojama kultūrvēsturisku vietu apskatīšana, citi mērķi, kur abās grupās līdzīgs vērtējums - baudīt klusumu un mieru pie dabas, izstaigāt iekārtotas dabas takas un dabas parkus (Pētījumu centrs SKDS, 2022).

Ceļotāji no Somijas

Kopumā atpūtas braucienos ceļotāji no Somijas dodas 1 līdz 3 reizes gadā (gados jaunākas personas ar augstākiem ienākumiem kopumā ceļo biežāk), pārsvarā - pa Eiropu. Somi, galvenokārt, ceļo kopā ar ģimeni, divatā vai kopā ar draugiem. Latvija nav tipisks Somijas iedzīvotāju galamērķis, lai gan ~30 % pēdējo 3 gadu laikā Latvijā ir bijuši. Lielākā daļa Latviju kā galamērķi atpazīst. Somu ceļotājiem Latvija kā ceļojuma galamērķis asociējas ar izdevumiem (36 %) - relatīvi zemi, pieejamas pakalpojumu cenas, arhitektūru un pilsētām (32 %) - galvenokārt Rīgu, interesantu, skaistu valsti, ko ir vēlme apmeklēt (20 %), kā arī klimatu un ģeogrāfiju (19 %) - novērtē valsti kā pievilcīgu ceļojuma galamērķi vasarā (RAIT Custom Research Baltic, SIA, 2023).

Vēl nozīmīgas asociācijas ar dabu - ainavu, skaistiem skatiem, pludmalēm un dabas parkiem, restorāniem un gastronomiju, ar dažādām iespējām un informāciju, tuvumu Somijai. Potenciālas ceļojumu iemeslus uz Latviju saistās ar to, ka šis ir lēts galamērķis, attīstīta infrastruktūra un ērta iespēja atbraukt, tāpat - arhitektūra un pilsētas, māksla un kultūra, restorāni un gastronomija, atpūta dabā, drošības situācija). Aptuveni ⅓ daļa Somijas ceļotāju apsver iespēju tuvāko 3 gadu laikā doties uz Latviju. Latviju kā piemērotu galamērķi ceļošanai ar ģimeni norāda ~ 30 % Somijas ceļotāju, jo tajā ir ģimenei draudzīga vide un droša vide ceļošanai (34 %), tīra un ekoloģiska vide, kas noteikti ir labvēlīga ceļošanai ar bērniem, saņemot draudzīgu un pieejamu cenu piedāvājumu ģimenēm un dažāda veida atpūtas iespējas ģimenēm ar bērniem. (RAIT Custom Research Baltic, SIA, 2023).

Negatīvi faktori, kas kavē lēmumu pieņemšanu par viesošanos Latvijā ir intereses trūkums, zināšanu trūkums par Latviju, daļu satrauc ģeopolitiskā situācija, daļa uzskata, ka Latvijā tūristi tiek apkrāpti, piemēram, bāros vai ēdināšanas iestādēs. ~ 15 % norāda, ka ir bijuši Latvijā, bet neatgrieztos, jo te nav ko redzēt. (RAIT Custom Research Baltic, SIA, 2023).

Vairāk kā puse ceļotāju no Somijas ierodas ar aviotransportu, tam seko prāmis, automašīna un autobuss, krietni mazāk - kemperi. Somijas ceļotāju vidējie tēriņi personai dienā ir no 70 - 100 eiro.

Informācijas meklēšanai izmanto tādus resursus kā *Google* meklētājs, vietnes ar atsauksmēm par ceļojumiem, piemēram, *TripAdvisor*, viesnīcu rezervēšanas platformas. Vidēji tiek izmantoti 4 informācijas avoti (KOG Institute for Communication and Marketing sciences, 2022).

10. tabulā skatāms ceļotāju raksturojums pēc ģeogrāfiskā principa

10. tabula. Vispārējs Valmieras novada patērētāju segmentu raksturojums pēc ģeogrāfiskā principa

Segmenti	Raksturojums, komentāri
Novada iedzīvotāji	Aktīvi vietējā rekreācijas piedāvājuma patērētāji (ikdienā vairāk attiecināms uz Valmieras pilsētas iedzīvotājiem, brīvdienās - arī pārējie novada iedzīvotāji). Nozīmīga grupa pasākumu apmeklētāju vidū (arī dodoties uz attālākām novada teritorijām), pamatā interesējas par dabas objektiem, pasākumiem, aktīvo atpūtu, patērē ēdināšanas un izklaides piedāvājumus. Izteikti nozīmīgs apakšsegments - ģimenes ar bērniem.
Vietējie ceļotāji (Rīga un Pierīga, Vidzeme)	Relatīvi tuva distance (~ 1-2h) ceļā līdz Valmieras novadam, tāpēc vairāk saistāmi ar 1 dienas vai nepilnas dienas atpūtas piedāvājumu patēriņu, tomēr ar potenciālu uzturēšanos galamērķi pagarināt. Šajā grupā individuāli ceļotāji ar dažādām interesēm un motivācijām, kuri pamatā ceļo ar privāto transportu, mazāk ar sabiedrisko transportu. Patērē populārākos dabas, izziņas, kultūrvēstures piedāvājumus, apmeklē Valmieras drāmas teātri un pasākumus, gan izmanto citas iespējas – piedzīvojumu, gastronomiskā un radošā tūrisma piedāvājumus. Vietējos ceļotājus pārstāv arī organizētas grupas (bieži - seniori, darba kolektīvi, skolēni). Segmentā pārstāvēti arī darījumu tūristi.
Vietējie ceļotāji no citiem Latvijas novadiem	Tālāka distance (> 2h) ceļā līdz Valmieras novadam, tomēr vairāk saistāmi ar 1 dienas atpūtas piedāvājumu patēriņu, tomēr ar potenciālu uzturēšanos galamērķi pagarināt. Šajā grupā ir gan individuāli ceļotāji ar dažādām interesēm un motivācijām, kuri ceļo ar privāto transportu, kā arī organizētas grupas, kuru programmās Valmieras novads iekļauts kā 1 vai 2 dienu galamērķis. Patērē populārākos dabas, izziņas, izklaides objektus.
Ārvalstu ceļotāji no Igaunijas	Relatīvi tuva distance (sākot no 1h ceļā). Valmieras novads kā ceļojuma mērķis, lai iepirktos, apmeklētu pasākumus. Individuāli ceļotāji ierodas ar privāto transportu, tie ir ar dažādām motivācijām, bet pamatā ar interesi apmeklēt patērē populārākos dabas, izziņas, izklaides objektus, sporta un aktīvās atpūtas vietas, arī plašākas nozīmes pasākumus. Interesē iepirkšanās piedāvājums, tai skaitā tirdziņi, aktivitāšu piedāvājums, kāds nav pieejams mājas valstī vai citādi izceļas citu starpā (piem., ūdenstūrisms). Organizētas ceļotāju grupas apmeklē izmanto līdzīgus piedāvājumus, tomēr var būt specifiskāka interese par gastronomisko piedāvājumu (Valmiermuiža), radošajām industrijām, vietējo amatniecību, sporta tūrisma, izziņu. Pēdējā gada laikā novērots izteiktāks pieaugums.
Ārvalstu ceļotāji no Lietuvas	Relatīvi netālas ārvalstis, tomēr ceļā > 5 h. Valmieras novads kā ceļojuma mērķis. Individuāli ceļotāji ierodas ar privāto transportu, tie ir ar dažādām motivācijām, bet pamatā ar interesi apmeklēt, patērēt populārākos sabiedrības mantojuma, dabas, izziņas, izklaides objektus,

	sporta un aktīvās atpūtas vietas, arī plašākas nozīmes pasākumus. Interesē aktivitāšu piedāvājums, kāds nav pieejams mājas valstī vai citādi izceļas citu starpā. Organizētas ceļotāju grupas apmeklē, izmanto līdzīgus piedāvājumus, tomēr var būt specifiskāka interese par sabiedrības mantojumu (muižas), kultūru, radošajām industrijām, vietējo amatniecību, sporta tūrismu.
Ārvalstu ceļotāji no Somijas	Relatīvi netālas ārvalstis. Valmieras novads kā ceļojuma mērķis vai caurbraucot. Ierodas vai nu ar aviotransportu caur Rīgas vai Tallinas lidostām vai no ostas Tallinā ar autotransportu. Individuāli ceļotāji ierodas ar privāto transportu, tie ir ar dažādām motivācijām, bet pamatā ar interesi apmeklēt, patērēt populārākos sabiedrības mantojuma, pilsētvides un arhitektūras, dabas, izziņas, izklaides objektus, sporta un aktīvās atpūtas vietas, arī plašākas nozīmes pasākumus. Nozīme labai ēdināšanai, restorānu pakalpojumiem. Organizētas ceļotāju grupas apmeklē izmanto līdzīgus piedāvājumus, tomēr var būt specifiskāka interese par sabiedrības mantojumu (muižas), kultūru, radošajām industrijām, vietējo amatniecību, sporta tūrismu.
Ārvalstu ceļotāji no citām valstīm (galvenokārt - nacionālā līmenī definētos prioritāros tirgus pārstāvoši).	Ierodas ar lidmašīnu vai citu transporta līdzekli Rīgā un tad izvēlas Valmieras novadu kā 1 dienas vai ilgākas atpūtas galamērķi, biežāk Gaujas Nacionālā parka kontekstā. Biežāk individuāli ceļotāji, tomēr var būt specifiskāka interese par vietējai videi raksturīgo, dabas vērtībām, gastronomisko piedāvājumu, radošajām industrijām, vietējo amatniecību, lauku tūrismu, sporta tūrismu. Atsevišķos gadījumos organizētas grupas, kas drīzāk izmanto atsevišķus novada piedāvājumus, ierodas 1 dienas programmu ietvaros vai novadā ir caurbraucot. Vai arī kāda starptautiska līmeņa pasākuma apmeklētāji, biznesa tūristi.

Avots: autori

11. tabulā skatāma ceļotāju segmentēšana produktu grupu (pēc Makerčera) kontekstā.

11. tabula. Ceļotāju segmentu raksturojums produktu grupu kontekstā

Produktu grupa	Raksturojums
Dabas tūrisms: aktīvās atpūtas - pastaigas, pārgājieni, atpūta pie/uz ūdens (t.sk. ietvertas arī neoficiālās peldvietas, velotūrisma iespējas, sēņošana, makšķerēšanas un medības, dabas izziņa un ainavas vērošana)	Ģimenes, grupas, draugu kompānijas; Pārvietojas ar privāto auto vai organizētu transportu; vasara, drīzāk brīvdienas un dažu stundu atpūta dabā (pastaiga, pārgājiens, laivu brauciens), drīzāk pēcpusdiena no 12.00; interesē ar resursu saistītas aktivitātes, arī tūristu mītnes (kempingi); Rīga, Valmieras novads, Valmiera; Motīvs: aktīva atpūta, atpūta dabā, piedzīvojums, sportiska atpūta; Svarīgs: autostāvvietā, taku labiekārtojums, piknika vietas, peldēšanās iespējas vasarā, ērta piekļuve, ainava, sakoptība; Piešķir kritisku nozīmi cenas un kvalitātes attiecību; Bieži ceļo ar mājdzīvnieku.
Atpūta un izklaide, kas ietver: sporta (aktīvā un pasīvā), ēdināšanas, kāzu un svinību, tematisko parku un piedzīvojumu, suvenīru un vietējā identitātes produktu pakalpojumus.	Draugu kompānijas, ģimenes, individuāli; Pārvietojas ar privāto auto; vasara, drīzāk brīvdienas, drīzāk pēcpusdiena un vakarpuse no 12.00; interesē līdzīgu un papildinošu aktivitāšu un pakalpojumu piedāvājums galamērķī; Rīga, Valmieras novads, Valmiera, Igaunija; Motīvs: izziņa,

	izklaide, aktīva atpūta, baudīt maltīti; Svarīgs: infrastruktūra, kvalitāte, atrašanās vieta, apkārtnē (arī ainava), degustāciju vai produkcijas iepirkšanas iespēja; Vērtē: cenas un kvalitātes attiecību, viesmīlību, pakalpojuma dizainu, attīstību un progresu; Bieži: kombinē ar citu vietu apskati, salīdzina ar iepriekšēju pieredzi šajā un līdzīgās vietās. Apmeklē sporta pasākumus, ja tas atbilst interesēm, piedalās amatieru sporta pasākumos kā dalībnieki.
Sabiedrības mantojums un mūsdienu kultūra: vēsturiski nozīmīgas vietas (arheoloģijas, arhitektūras, baznīcas un reliģisko rituālu vietas, industriālā mantojuma vietas, tumšā tūrisma vietas u.c.)	Draugu kompānijas, grupas, ģimenes, individuāli; Pārvietojas ar privāto auto vai organizētu transportu; Visu gadu, drīzāk brīvdienas, rīta puse; interesē tematiski līdzīgi pakalpojumi, saturiskas detaļas; Rīga, Valmieras novads, Valmiera, Igaunija; Motīvs: izziņa, atpūta, pastaigas; Svarīgs: ekspozīcijas saturs, viesmīlība, iespēja kontaktēt, gida pakalpojumi, apkārtnē, unikalitāte, tematiskas programmas; Vērtē: cenas un kvalitātes attiecību, viesmīlību, autentiskumu; Bieži: kombinē ar citu vietu apskati galamērķī.
Labjūte (fiziskā un garīgā labsajūta, veselīgums, ko apzināti veido ar īpašu pakalpojumu kompleksu), kas ietvērta: medicīnas, fiziskās un garīgās veselības uzlabošanas (joga, retrīti, meditācija u.tml.), skaistumkopšanas, pirts un spa pakalpojumus	Individuāli, ģimenes, pāri, draugu kompānijas; Drīzāk vietējie, nekā tūristi; Pārvietojas ar privāto auto; Visu gadu, drīzāk darba dienas, drīzāk vēlas pēcpusdienas un vakarpuse pēc 15.00; Valmieras novads, Valmiera; Motīvs: atpūta, skaistumkopšana; Svarīgs: kvalitāte, dabisks, vietēji produkti, ekspertīze, viesmīlība, atmosfēra; Vērtē: kvalitāti, telpu plānojumu, estētiku.
Personiskās izziņas, kas ietver: vaļasprieka apguvi un profesionālās pilnveides, radošo industriju pakalpojumus.	Ģimenes, draugu kompānijas, grupas, individuāli; Pārvietojas ar privāto auto vai organizētu transportu; Vasara, pavasaris, drīzāk brīvdienas, pēcpusdiena; interesē: galamērķis, pakalpojumi, t.sk. naktsmītnes; Rīga, Valmieras novads, Valmiera; Motīvs: izziņa, atpūta, izklaide; Svarīgs: degustācijas, meistarklases, viesmīlība, stāsts, apkārtnē, vietas sakoptība, tematisku programmu pieejamība; Vērtē: ekskursijas saturu, norisi; Bieži: grib iegādāties vietējo produkciju
Darījumu tūrisms, kas ietver: darbsemināru, korporatīvo pasākumu un konferenču rīkošanas vietas, tajā skaitā viesnīcas un viesu namus, atsevišķu kultūras un tautas namu zāles, bibliotēku, restorānus.	Individuāli, grupas; Pārvietojas ar privāto auto; Visu gadu, tomēr raksturīgi - darba dienas un ārpus tūrisma klasiskās sezonas; interesē: galamērķis, pakalpojumi, galvenokārt, naktsmītnes; Rīga, Valmieras novads, Valmiera; Motīvs: pasākums, arī izklaide; Svarīgs: atrašanās vieta, pieejamie papildpakalpojumi, viesmīlība, elastība; Vērtē: salīdzina ar iepriekšēju pieredzi šajā vai līdzīgās vietās.

Avots: autori

1.9. Tūrisma stratēģiskās attīstības rezumējums: Stipro un vājo pušu, iespēju un izaicinājumu analīze

Stipro un vājo pušu, iespēju un izaicinājumu analīze veikta pamatojoties uz izpētes datiem, kā arī salīdzinot ar citiem līdzvērtīgiem galamērķiem Latvijā.

IEKŠĒJĀ VIDE
STIPRĀS PUSES
1. Bagātīgi dabas resursi (t.sk. Gaujas Nacionālais parks, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts);   2. Igaunijas tuvums - tik pat kā vietējā auditorija, kuri regulāri te brauc uz Depo, t/c Valleta   3. Profesionāla komanda VNTP;   4. Labi attīstīti VNTP pārvaldītie digitālie informācijas kanāli; kvalitatīva informācijas pieejamība elektroniskajos resursos - vietnē <i>visit.valmiera.lv</i>, dažādās valodās;   5. Rezultatīvas aktivitātes Igaunijas tirgus piesaistē (segmentu, uzturēšanās motīvu daudzveidība, plūsmas palielināšanās);   7. Attīstīta sporta infrastruktūra, regulāri sporta (tai skaitā starptautiski) un aktīvās atpūtas pasākumi;   8. Valmieras drāmas teātris ar ļoti augstvērtīgu piedāvājumu, Valmieras Vasaras teātra festivāls kā nacionāla mēroga kultūras notikums ar starptautisku potenciālu;   9. Valmiermuižas komplekss, alus darītava, pasākumi Valmiermuižā. Valmiermuižas etnomūzikas festivāls kā nacionāla mēroga kultūras notikums ar starptautisku potenciālu;   10. Uzņēmējdarbības veiksmes stāsti, kas var veidot enkuru ārvalstu publikai ar Valmieras novadu kā galamērķi;   11. Aktīvi, līdzdalīgi vietējie iedzīvotāji (Kultūras galvaspilsētas pieteikuma procesā), pozitīvs skatījums uz novada attīstību;   12. Plašs, bet fragmentēts naktsmītņu piedāvājums;   13. Jauns apskates objekts - ekspozīcija De Voldemere ar eksportspējas potenciālu (konkursa "Eksporta un inovācijas balva 2023" de Woldemere ieguvis apbalvojumu "Eksportspējīgākais jaunais tūrisma produkts");   14. Vidzemes Augstskola kā tūrisma pētniecības centrs, Valmiera arī kā studentu pilsēta.
VĀJĀS PUSES
1. Ceļotāju uztverē Valmieras novads drīzāk ir vienas dienas galamērķis;   2. Sadrumstalots Valmieras novada kā galamērķa tēls;   3. Valmieras novada kā galamērķa neiekļaušanās tūrisma TOP 10 Latvijā, lai gan Valmiera ir viena no valstspilsētām ar augsti attīstītu uzņēmējdarbības, kultūras, sporta, izglītības piedāvājumu. Vidzemes centrs;   4. Maz eksportspējīgu akcentu, ko apliecina arī uzņēmēju novērtējums, ka ārvalstu viesi ir sekundāra auditorija un vēlas koncentrēties uz vietējo;   5. Vāji nodrošināti pakalpojumi perifērijā (vietas ar labiem resursiem piedāvājumiem, bet trūkst tūrisma mītņu vai ēdināšanas pakalpojuma);

6. Daļa uzņēmēju ir inerti, kas izdzīvo ar to, kas ir.
7. Nav izteikta pievilksanas jeb enkurobjekta novadā plašākai mērķgrupai;
8. Maz izmantots potenciāls darījumu tūrisma piedāvājumam;
9. Trūkst iekštelpu piedāvājuma novadā ziemas sezonā;
10. Nepietiekama publisko tūrisma objektu apsaimniekošana ārpus lielajiem apdzīvotajiem centriem;
11. Vāji attīstīta ūdenstūrisma nodrošināšanai nepieciešamā infrastruktūra (peldlīdzekļu un tūristu loģistikas punkti);
12. Neizmantots muižu potenciāls;
13. Pakalpojumu piedāvātājiem maz dažādu kvalitātes sertifikātu (vides kvalitātes u.c.);
14. Ne pārāk pievilcīgs pakalpojumu piedāvājums vietējiem iedzīvotājiem (līdzīgi kā mājas kafējnicu dienas, restorānu nedēļa), maz priekšrocību, kā piemēram, cenu atlaides u.c.
15. Vietēja mēroga ĪADT maz tiek izmantotas pakalpojumu veicināšanā;
16. Rudens un pavasara skolēnu brīvlaiki netiek pilnvērtīgi izmantoti nometņu rīkošanai novadā.

ĀRĒJĀ VIDE

IESPĒJAS

1. Igaunijas tirgus stiprināšana, Lietuvas Somijas tirgus piesaiste;
2. Sadarbību *EnterGauja* tālo eksporta tirgu sasniegšanā;
3. Zīmola pasākumu - Valmieras vasaras teātra festivāls; Valmiermuižas etnomūzikas festivāls, Simjūda gadatirgus kā starptautisku auditoriju piesaistošu pasākumu virzība tirgū;
4. Starptautisku festivālu norise Valmierā (ceļojošie flagmaņi);
5. Vidzemes Augstskolas tūrisma un atpūtas virziena studentu resursu izmantošana, integrēšana nozarē - pētnieciskie resursi ar reālu pienesumu, kuru izmanto;
6. Ciešāka sadarbība ar tūrisma uzņēmējiem, uzņēmēju kopienas stiprināšana novadā kopumā un apvienībās;
7. Pasākumu vietu piedāvājuma akcentēšana, t.sk. bērnu ballītes, kas ir regulāras vietējai auditorijai (īpaši nesezonā, kad mazāk iespēju pieejamas āra vidē) - Siguldas, Cēsu, Limbažu, Valkas auditorijas piesaiste;
8. Tehnoloģisko risinājumu tūrisma vajadzībām strauja attīstība - vēl plašāka IKT iesaiste tūrismā, t.sk. mākslīgā intelekta risinājumi;
9. Sabiedrības novecošana, atbilstoša piedāvājuma izveide senioriem;
10. Starptautisko garo maršrutu pārgājienu popularitātes palielināšanās;
11. Organizēti ikgadēji pasākumi Igaunijas tūristu piesaistei (līdzīgi kā Lielā Rudens ekskursija);
12. Valmieras novada atpazīstamo personu iesaistīšanā novada tēla atpazīstamības veicināšanā.
13. Nacionāla mēroga ainavas kā platformas izmantošana novada tēla veidošanā (ZBR, aizsargājamo ainavu apvidi), kļūšana par demonstrācijas projekta Ainavu politikas ieviešanas plāna 2024.-2027.gadam kontekstā.

IZAICINĀJUMI

1. Augstā konkurence ar atpūtai pievilcīgākiem galamērķiem citviet Latvijā un Igaunijā;
2. Sezonalitāte, pievilcīgas ceļošanas laika uztvere no klienta skatu punkta - augsts pieprasījums vasarā, zems – citos gadalaikos;
3. Pārvaldības institūciju sadarbība ar tūrisma uzņēmējiem, vienotas izpratnes un kvalitātes standartu trūkums sniegtajos tūrisma pakalpojumos;
4. Mērķtiecīgi uz tematiskajiem segmentiem (piem. makšķernieki, dabas taku gājēji, darījumu tūrisms, labjūte u.c.) orientēti pakalpojumu piedāvājumi;
5. Valmieras novads sastāv no dažādām teritorijas, kuras katras par sevi ir izceļamas un VN nevar vienmēr pozicionēt kā vienotu galamērķi;
6. Plašās tūrisma infrastruktūras uzturēšana;
7. Nepietiekama dzelzceļa satiksme (vilciena kursēšanas biežums un laiki Rīgas virzienā, trūkst loģisku savienojumu ar Igauniju (Valgas virziens);
8. Nepietiekams pašvaldības iekšējā gidu tīklojuma nodrošinājums un gidu pieejamība ekskursiju vajadzībām;
9. Vāja sadarbības ar DAP un LVM, netiek sakārtoti jau esoši dabas objekti un attīstīti jauni.
10. Klimata pārmaiņu riski, kā ziemas tūrisma sezonas ilguma un pazīmju maiņa, vasaras tūrisma sezonas ilguma maiņa, plūdi (plūdu riska teritorijas), tūrisma plūsmas klimata izmaiņu skartajās teritorijās (var veicināt gan palielināšanos, gan samazināšanos).

Šī dokumenta stratēģiskajā daļā, tiks sniegti **risinājumu ieteikumi kā stiprināt stiprās puses, novērst vājās, izmantot iespējas un pielāgoties lielākajiem draudiem**. Stratēģiskā iespēja ir **veicināt un attīstīt uz eksportu vērstu tūrisma pakalpojumu**, kā arī tādus tematiskos tūrisma veidus, kur Valmieras novadam ir konkurētspējīgā priekšrocība (sporta infrastruktūra, publiskie pasākumi ar plašu atpazīstamību u.c.).

2. Stratēģiskā daļa

Valmieras novada tūrisma attīstības stratēģijā noteikti **stratēģiskie mērķi un to sasniegšanai paredzētās rīcības saskaņā ar Apvienoto nāciju Pasaules tūrisma organizācijas (2019) izstrādātajā dokumentā “Vadlīnijas Galamērķu pārvaldības organizāciju institucionālajai stiprināšanai” izceltajām tūrisma galamērķu pārvaldības organizāciju tiešajām funkcijām.** Tās ir: stratēģiskā plānošana, galamērķa tūrisma politikas noteikšana (vai piedalīšanās noteikšanas procesā) un īstenošana; tirgus inteligence (datu vākšana un analīze, tirgus izpēte utt.), tūrisma produktu un uzņēmējdarbības attīstība, digitalizācija un inovācija, monitorings (attīstības rādītāju uzraudzība), krīžu vadība, apmācība un kapacitātes palielināšana (ne tikai iekšējiem cilvēkresursiem, bet arī vietējo tūrisma profesionāļu apmācības un profesionālo spēju stiprināšanas pasākumu koordinēšana), pārdošanas veicināšana, tirgvedība un zīmolvedība, finanšu resursu un investīciju piesaiste attīstībai (UNWTO, 2019).

Tūrisma attīstības stratēģiskais redzējums:

Valmieras novads ir starp Latvijas TOP 10 tūrisma galamērķiem vietējā mērogā, starptautiskā tūrisma kontekstā atpazīstams un pieprasīts integrēti ar *EnterGauja* un *ViaHaseatica*, atsevišķos tūrisma veidos, kā arī tūristu segmentu kontekstā stabili sasniedzot augstākās pozīcijas un uzrādot noturīgumu, neskatoties uz iekšēju un ārēju faktori ietekmēm.

Novada centrs – Valmiera ir dinamisks darījumu, sporta, kultūras un pasākumu galamērķis, tie ir **vārti augstas kvalitātes dabas, kultūras un izklaides piedāvājumiem** Valmieras novadā, Gaujas Nacionālajā parkā un Vidzemē.

Valmieras novads ieņem stabilu lomu vietējo un pierobežas ceļotāju atpūtas izvēļu kartē, piedāvājot plašas iespējas kombinēt izcilu pieredzējumu dabā, unikālu tradicionālas un mūsdienu kultūras baudījumu, daudzveidīgs izklaides iespējas.

Valmieras novada **iedzīvotāji ir lepmi ar dzīves vidi un aktīvi patērē atpūtas piedāvājumus visos gadalaikos un aktīvi līdzdarbojas jaunu tūrisma un viesmīlības pakalpojumu veidošanā.**

Tūrisma uzņēmējdarbības vidi raksturo aktīva sadarbība visu iesaistīto pušu starpā, savstarpējs atbalsts un uz risinājumiem vērsta komunikācija un atbildīgums, veicinot pakalpojumu pieprasījumu un kvalitātes paaugstināšanu. Tūrisma un atpūtas **nozare kopumā ir atzīta un augsti novērtēta, jo tā sniedz būtisku ieguldījumu Valmieras novada tēla stiprināšanā, sniedz ekonomisku pienesumu** ne vien tiešā veidā attiecībā uz tūrisma nozari, bet arī netiešā veidā ietekmē citas tautsaimniecības nozares.

Stratēģiskie mērķi:

SM1: Palielināt tūristu plūsmu un pagarināt to uzturēšanās ilgumu, izkliedi un izdevumus galamērķī;

SM2: Palielināt tūrisma nozares eksportspēju, radot ārvalstu tirgu īpatsvara pieaugumu un produktivitātes kāpinājumu;

SM3: Veicināt tūrisma piedāvājuma kvalitātes līmeņa noturību un pieaugumu, tai skaitā videi draudzīgu un atbildīgu tūrisma pakalpojumu attīstību.

Turpmāk norādīti katram stratēģiskajam mērķim atbilstošie rīcības virzieni novada tūrisma nozares attīstībai. **Rīcību pamatadresāts ir VNTP**, lielāka daļa rīcību veicamas kā regulārs ikdienas darbs vai periodiskas aktivitātes, kas cikliski tiek atkārtotas. Atbildīgais par visu stratēģisko mērķu īstenošanu ir Valmieras novada tūrisma pārvalde. Plānotās aktivitātes īstenojamās izmantojot pašvaldības budžeta līdzekļus un/vai piesaistot ārēju finansējumu atkarībā no situācijas. Identificētie rīcību virzieni kalpo kā stratēģiska līmeņa vadlīnijas, kuru precīzu īstenošanu ikgadēji plāno VNTP rīcības plānā, tai skaitā aprēķinot un pieprasot nepieciešamo budžetu. Konkrētu rīcību īstenošana ir atkarīga no pašvaldības piešķirtā budžeta, līdz ar to stratēģija ik gadu pārskatāma un koriģējama saskaņā ar objektīvo situāciju. Stratēģijā **nav iekļauti uzdevumi, ko VNTP veic regulāri savu funkciju ietvaros, kā arī rīcības, kuru īstenošana jau paredzēta Valmieras novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam Investīciju plānā** (sk.

https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2023/03/Invest_plans_Valmieras_novads_2.0.pdf)

Skaidrojums rīcību plānā ietvertajiem apzīmējumiem.

- 1) **Norāde vārdos uz rīcības tematisko piederību rindas sākumā pirmajā kolonnā.** Lietotas sekojoši tematiskās piederības grupas: resursi, infrastruktūra, piedāvājums, cilvēkresursi, pieprasījums, zīmolvedība un komunikācija, pārvaldība, kopienas;
- 2) **Iekrāsojums rindas sākumā otrajā kolonnā:** **zaļš** — prioritārās rīcības (pamatnosacījums citu rīcību īstenošanai, jāuzsāk 2024.); **dzeltens** — vidēji svarīgi; (perspektīvās rīcības - 2025.utml.); **oranžs** — idejas, realizē tad, ja rodas izdevīgums;
- 3) **Burtu atzīme** apzīmē vērtēto aptuveno izdevumu apjomu (EUR), sadalot to noteiktās grupās: P - īsteno esošās kapacitātes un pienākumu ietvaros; A: <1000; B: 1000-5000; C: 5000-10000; D: >10000.

SM1: Palielināt tūristu plūsmu un pagarināt to uzturēšanās ilgumu, izkliedi un izdevumus galamērķī.

Tūristu plūsmu palielinājums un uzturēšanās ilgums ir būtisks priekšnosacījums tūrisma un viesmīlības pakalpojumu ilgtspējīgai attīstībai un teritorijas attīstībai kopumā. Viesi, kuri ilgāk uzturas teritorijā, patērē vairāk pakalpojumu un tērē vairāk finanšu līdzekļu galamērķī. Šobrīd (2023) Valmieras novads ir drīzāk vienas dienas galamērķis vietējo ceļotāju skatījumā, jāatzīmē, ka aktīvi noteiktu pakalpojumu patērētāji ir Valmieras novada iedzīvotāji. Mērķis saistīts ar jaunu tūristu plūsmu veidošanu, esošo pastiprināšanu un vidējā uzturēšanās ilguma palielinājumu.

Rādītāji: nakšņojumu skaits, apmeklētāju skaits, apmeklētāju izdevumi, tūrisma piedāvājumu skaita pieaugums, digitālo pieprasījumu pieaugums u.c.

Pārvaldība	R1.1. Veikt izmaiņas Valmieras novada Tūrisma pārvaldes nolikumā saskaņā ar šajā stratēģijā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem un aktuālajām ārējās vides izmaiņām, kā prioritārās funkcijas norādot kvalitatīva, eksportspējīga tūrisma piedāvājuma veidošanas sekmēšanu, kā arī tūrisma, tūrisma infrastruktūras attīstības veicināšanu un ar to saistīto pašvaldības	P

		administratīvās teritorijas labiekārtošanu Valmieras novadā, kā arī atbalstot konkurētspējīgu tūrisma produktu izstrādi, pašvaldības īpašumā esošo tūristu piesaistes vietu apsaimniekošanu.	
Pārvaldība		R1.2. Izstrādāt Valmieras novada Tūrisma galamērķa mārketinga un komunikācijas stratēģiju, ietverot vizuālo identitāti, unikālo tūrisma pievilcību izcelšanu.	B
Pārvaldība		R1.3. Koordinēt tūrisma attīstību novadā, lai nodrošinātu infrastruktūras un pakalpojumu attīstību, apmeklētāju izkliedi, pakalpojumu patēriņu. Proaktīvi iesaistīties teritoriju plānošanā un finansējuma piesaistē tūrisma attīstības projektu piesaistē.	P
Pārvaldība		R1.4. Uzraudzīt (monitorēt) apmeklētāju plūsmu, ievācot datus no tiešajiem un netiešajiem pakalpojumu sniedzējiem, (piemēram, bijēšu pārdošanas pakalpojumu sniedzēji).	P
Pārvaldība		R1.5. Intensīvi un lietišķi sadarboties ar Valmieras novada Kultūras un Sporta pārvaldēm pirms publisku pasākumu norises, koordinējot un proaktīvi iesaistot tūrisma uzņēmējus.	P
Pārvaldība		R1.6. Veikt skaidrojošo darbu ar pakalpojumu sniedzējiem par datu ieguvī, sniegšanu VNTP, datu analīzi un to nozīmī lēmumu pieņemšanā. Visiem iesaistītajiem sniegt atgriezenisko saiti un iepazīstināt ar monitoringa pārskatiem.	P
Pārvaldība		R1.7. Izvērtēt nepieciešamību nodrošināt tūrisma informācijas sniegšanas un ar to saistītus pakalpojumus vietās, kur šobrīd nav tūrisma informācijas centru, bet ir pietiekami nozīmīga apmeklētāju plūsma. Uzturēt sadarbību ar Valmieras, Mazsalacas un Cilvēkmuzeju Naukšēnos, Izstāžu zāli Rūjienā, nodrošināt tūrisma informācijas pieejamību tūrisma informācijas punktos. Izstrādāt risinājumus papildus funkcijas ieviešanai atsevišķos muzejos un/vai bibliotēkās (plānojot piem., 0,1 apjoma slodzes un koriģējot algu saimi) un sadarbojoties ar uzņēmējiem (veikali, degvielas uzpildes stacijas u.c.).	B
Pārvaldība		R1.8. Izstrādāt križu pārvaldības rīcības plānu sadarbībai ar tūrisma pakalpojumu sniedzējiem.	P
Piedāvājums		R1.9. Proaktīvi līdzdarboties tūrisma pakalpojumu dizaina izstrādē, plānojot kultūras un sporta norises Valmieras novadā. Palielināt atdevi no katra apmeklētāja, tūrista pasākumu kontekstā.	D
Piedāvājums		R1.10. Aktīvi sadarbojoties ar novada Sporta, Kultūras pārvaldēm un nevalstiskajām organizācijām (tematiskās, t.sk., hobiju asociācijas), mērķtiecīgi integrēt tūrisma pozīciju starptautisku pasākumu kontekstā, veidojot piedāvājumus dalībniekiem un apmeklētājiem, īpaši orientējoties uz nesezonu.	C
Piedāvājums		R1.11. Iniciēt idejas un kopīgi ar attiecīgām pašvaldības struktūrvienībām piesaistīt investorus jaunu liela mēroga tūrisma piedāvājumu izveidei ("enkurobjekta") Valmieras novadā, nodrošinot draudzīgus biznesa vides nosacījumus un šo jautājumu profesionāli komunicējot.	B
Piedāvājums		R1.12. Izstrādāt atbalsta mehānismu jaunu tūrisma un viesmīlības pakalpojumu uzsākšanas un attīstīšanas stadijās (vismaz pirmajai darba sezonai) (1. <i>pop-up</i> uz <i>start-up</i> ; 2. <i>start up</i> – uz	D

		regulārs piedāvājums vietējā tirgū; 3. regulārs piedāvājums vietējā tirgū uz piedāvājums starptautiskam tirgum).	
Piedāvājums		R1.13. Sekmēt sadarbību tūrisma pakalpojumu sniedzēju starpā, testējot dažādus sadarbības modeļus, tai skaitā veidojot savstarpēji papildinošus piedāvājumus vienas mērķgrupas ievaros.	P
Piedāvājums		R1.14. Kopā ar Valmieras novada Kultūras un Sporta pārvaldēm un citiem iesaistītajiem mērķtiecīgi plānot katru gadu vismaz 2 starptautiskas nozīmes pasākumus, no tiem vismaz 1 kultūras pasākumu iedibināt kā ikgadēju starptautisku pasākumu ar norises laiku vismaz 2 dienas, nodrošinot speciālistu un dienestu atbalstu organizēšanā, ja galvenais organizators nav pašvaldība.	D
Piedāvājums		R1.15. Izstrādāt un testēt virzīšanai tirgū netradicionālu tūrisma pakalpojumu kombinācijas, eksperimentālā, uz spēļošanas principiem (<i>gaming</i>) balstītu tūrisma piedāvājumu.	B
Piedāvājums		R1.16. Sekmēt pārejas sezonas piedāvājumu attīstību iekštelpās, pašvaldības teritorijā esošajās neizmantotajās ēkās un teritorijās, tai skaitā nodrošinot vidutēja pakalpojumus starp ieinteresētajām pusēm.	P
Infrastruktūra		R1.17. Lobēt un aktīvi piedalīties pārrunās ar atbildīgajām organizācijām par sabiedriskā transporta pieejamības un savietojamības uzlabošanu, t.sk. ar Igaunijas pilsētām (Tartu, Pērnavu, Vīlande u.c.)	P
Infrastruktūra /piedāvājums		R1.18. Kopā ar Kultūras pārvaldi aktīvi strādāt pie finansējuma piesaistes kultūras mantojuma saglabāšanai, uzturēšanai, koncentrējoties uz muižu potenciālu.	P
Kopiena		R1.19. Katrā apkaimē popularizējamas aktīvās rekreācijas iespējas, demonstrējot piekļuvi āra vides rekreācijas tīklam un daudzveidīgajām iespējām, ko cilvēki var praktizēt ikdienā. Līdzīgi āra vides aktīvās rekreācijas iespējas analizējamās un attīstāmās pārējās novada blīvi apdzīvotajās vietās un to tiešā tuvumā.	B

SM 2: Palielināt tūrisma nozares eksportspēju, radot ārvalstu tirgu īpatsvara pieaugumu un produktivitātes kāpinājumu.

Pakalpojumu eksportspēja ir būtisks galamērķa attīstības nosacījums. Eksportspēja kā mērķis norādīts vairākos nacionāla mēroga tūrisma un uzņēmējdarbības attīstības stratēģiskajos dokumentos. Ārvalstu viesi galamērķī uzturas ilgāk, patērējot vairāk pakalpojumu kopumā, kā arī veidojot lielāku pieprasījumu tūrisma mītņu pakalpojumiem, kas nav tik raksturīgi vietējiem ceļotājiem. Valmieras novada izdevīgā ģeogrāfiskā pozīcija – Igaunijas tuvums jau šobrīd vērtējams kā konkurētspējīgā priekšrocība. Eksportspējas potenciāls saskatāms ikvienā no tūrisma produktu tipiem, īpaši šeit jāizceļ izaugsmes iespēju nozīme darījumu un sporta tūrismā.

Rādītāji: ārvalstu tūristu īpatsvara pieaugums (īpaši – prioritārajos tirgos – Lietuva, Igaunija, Somija), nakšņojumu skaits, apmeklētāju skaits, apmeklētāju izdevumi, eksportspējīgo piedāvājumu skaita pieaugums, digitālo pieprasījumu svešvalodās pieaugums u.c.

Pārvaldība		R2.1. Veidot un uzturēt sadarbību ar Somijas, Igaunijas un Lietuvas tūrisma operatoriem un aģentūrām, regulāri un mērķtiecīgi informējot par Valmieras novada tūrisma piedāvājumu, saskaņoti ar mārketinga stratēģiju, plānojot pasākumus, informācijas materiālu izstrādi u.c.	C
Pārvaldība		R2.2. Stiprināt Valmieras novada tūrisma pārvaldes kā sadarbības partnera lomu Tūrisma sadarbības tīklā <i>EnterGauja</i> , lai palielinātu apmeklētāju plūsmu uz Valmieru (Valmiera kā GNP vārti, GNP – vārti uz Valmieras novadu).	C
Pārvaldība		R2.3 Stratēģiski stiprināt un attīstīt uz ārvalstu tirgiem orientētos digitālos kanālus, tai skaitā sadarbojoties un izmantojot sadarbības parteru platformas.	C
Pārvaldība		R2.4. Stiprināt pastāvošo sadarbību ar galamērķa pārvaldības organizācijām Igaunijā.	B
Pārvaldība		R2.5. Veidot sadarbību ar ne tiešā veidā tūrismā iesaistītajiem uzņēmumiem (tirdzniecības centri, degvielas uzpildes stacijas u.c.), kas atrodas loģiskajās ārvalstu apmeklētāju plūsmās, lai veicinātu tūrisma un atpūtas pakalpojumu pieprasījumu.	B
Pārvaldība		R2.6. Izvērtēt VNTP darbību (ieguvumus, procesus u.c.) nacionālos un starptautiskos sadarbības tīklos.	P
Pārvaldība		R2.7. Lobēt ārvalstu viesiem draudzīgus un viesmīlīgus sabiedriskās kārtības noteikumus, veicināt sistēmisku izpratni par viesmīlību iesaistītajiem dienestiem, piemēram, pašvaldības policija (autostāvvietu ierobežojumi, skaidrojoša nevis sodoša pieeja u.c.)	P
Pārvaldība		R2.8. Stiprināt tūrisma komponenti sadarbības projektos ar Valmieras novada sadraudzības pašvaldībām.	A
Pārvaldība		R2.9. Identificēt stratēģiskas partnerības iespējas ar kādu no Somijas pilsētu galamērķa pārvaldības organizācijām.	P
Piedāvājums		R2.10. Izstrādāt tematiskajiem segmentiem sagatavotus piedāvājumus, ņemot vērā gan konkrētā ģeogrāfiskā segmenta, gan tematiski raksturīgās īpatnības.	P
Piedāvājums		R2.11. Kopīgi ar iesaistītajā pusēm strādāt pie pasākumu ar eksporta potenciālu pielāgošanas un piedāvāšanas ārvalstu apmeklētājiem (piem. Valmieras vasaras teātra festivāls, Valmiermuižas etnomūzikas festivāls, Tomātu svētki).	D
Zīmolvedība un komunikācija		R2.12. Pozicionēt divu un vairāku dienu piedāvājumu, veidojot mērķtiecīgu ideju kombinācijas dažādiem Igaunijas tūristu segmentiem (t.sk. darījumu tūristiem).	P
Zīmolvedība un komunikācija		R2.13. Izcelt Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta kā UNESCO programmas dalībnieka (teritorijas: Rūjiena, Burtnieks, Seda, Mazsalaca) nozīmi, veicinot Valmieras novada kā galamērķa atpazīstamību ārvalstu tirgos. Piemēram, norādes zīmēm un informācijas stendiem "Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts" pievienot papildu norādi "UNESCO programma".	B
Zīmolvedība un komunikācija		R2.14. Starptautisko tūrisma maršrutu (Mežtaka, Sv.Jēkaba ceļš, Via Hanseatica u.c.) kā resursa aktīva izmantošana mārketinga aktivitātēs ārvalstu tirgos.	C

Zīmolvēdība un komunikācija		R2.15. Izmantot atpazīstamo Valmieras novada sportistu sasniegumus Valmieras kā sporta tūrisma galamērķa pozicionēšanai viņu darbības valstīs (ārvalstīs).	B
Zīmolvēdība un komunikācija		R2.16. Rekomendēt publiskā sektora organizācijām veidot starptautiskus pasākumus (projektu sanāksmes, maza un vidēja mēroga starptautiskas tikšanās) Valmieras novadā.	P

SM 3: Veicināt tūrisma piedāvājuma kvalitātes līmeņa noturību un pieaugumu, tai skaitā videi draudzīgu un atbildīgu tūrisma pakalpojumu attīstību

Spēja radīt augstas kvalitātes tūrisma un atpūtas pakalpojumus, jau esošo pakalpojumu kvalitāti paaugstināt un uzturēt augstu ilgtermiņā, ir viens no konkurētspējas nosacījumiem. Ne visu tipu tūrisma un atpūtas pakalpojumu kvalitātes pārvaldīšanai pastāv noteikti kvalitātes standarti, kas rada izaicinājumus gan uzņēmējam (kvalitātes uztvere var atšķirties), gan galamērķa organizācijām. Mūsdienās ceļotāji lielā mērā paļaujas uz digitāliem vai draugu un paziņu ieteikumiem, vērtējumiem, kurus uzņēmējs var ietekmēt tikai netieši - piedāvājot augstas kvalitātes pakalpojumu.

Snieguma rādītāji: vidējo un produktiem specifisko vērtējumu pieaugums pakalpojumu rezervēšanas u.c. platformās, uzņēmumi, kas saņēmuši kādu no kvalitātes zīmēm pieaugums), nakšņojumu skaits, apmeklētāju skaits, palielinot pārvaldīto vietņu lietotāju skaitu u.c.

Pārvaldība		R3.1. Kāpināt novada tūrisma pārvaldes sniegto digitālo pakalpojumu saturu, dizaina un funkcionālo kvalitāti, palielinot VNTP pārvaldīto digitālo informācijas kanālu lietotāju skaitu.	C
Pārvaldība		R3.2. Izstrādāt vadlīnijas Tūrisma un viesmīlības pakalpojumu kvalitātes novērtējumam (t.sk. procesu), ņemot vērā produktu dalījumu tirgiem, iekšējās kvalitātes sistēmas uzturēšanai un tūrisma pakalpojumu attīstībai.	P
Pārvaldība		R3.3. Rūpēties un kāpināt novadam un Vidzemes reģionam raksturīgā kultūras mantojuma vērtību, veidojot pieejamību plašakai sabiedrībai, izcelt nemateriālā kultūras mantojuma tradīciju pārmantošanu nākamajās paaudzēs; rosināt ainavas kvalitātes uzlabošanu, vietu pievilcību.	C
Pārvaldība		R3.4. Veicināt vides apziņas veidošanu tūrisma uzņēmējos un tūrisma pakalpojumu lietotājos, tai skaitā izceļot ilgtspējas komponenti tūrisma piedāvājumā (resursu patēriņš, CO2 aprēķins pakalpojumam, materiāli, atkritumu apjoms un šķirošana u.c.), tādējādi veicinot klimatneitralitāti sekmējošu un Eiropas zaļajam kursam atbilstošu tūrisma piedāvājumu.	P
Pārvaldība		R3.5. Sekmēt uzņēmēju izpratni par atbildīgu tūrisma un viesmīlības pakalpojumu sniedzēju (legāla darbība un normatīva regulējuma ievērošana, videi draudzīga saimniekošana, atalgojums, darba stundas, nodokļi, nav diskriminācijas u.c.).	P
Pārvaldība		R3.6. Stiprināt datu analītikas funkcijas īstenošanu esošo amatu ietvaros Valmieras novada tūrisma pārvaldes struktūrā esošo amatu ietvaros (datu ievākšana, apstrāde, analīze, monitorings un rezultātu komunicēšana ar pakalpojumu sniedzējiem, citām pašvaldības struktūrvienībām) datus balstītu lēmumu pieņemšanas procesu nodrošināšanai.	P

<i>Pārvaldība</i>		R.3.7. Izvērtēt Valmieras novada pašvaldības tūrisma objektu turpmāko apsaimniekošanu un uzturēšanu (piem. nodošanu nomā utt.), sniegt rekomendācijas Valmieras novada Attīstības komisijai	A
<i>Pārvaldība</i>		R3.8. Ierosināt izveidot starpnozaru darba grupas stratēģiski nozīmīgu tūrisma jautājumu risināšanai, piem. Burtnieka ezera galamērķa virzībai tirgū.	P
<i>Infrastruktūra</i>		R3.9. Izstrādāt un iesniegt priekšlikumus Attīstības pārvaldē un vai Nekustamā īpašuma apsaimniekošanas pārvaldē par publiskas ūdenstūrisma infrastruktūras un iekāpšanas/ izkāpšanas vietu izveidi, labiekārtojumu un piekļuvi apmeklētājiem un pakalpojuma sniedzējiem Valmieras pilsētā un novadā.	P
<i>Infrastruktūra</i>		R3.10. Aktīvi lobēt universālā dizaina principu ieviešanas īstenošanu jaunos infrastruktūras vai atjaunojamajos objektos, tai skaitā organizējot apmācības par vides pieejamību.	P
<i>Infrastruktūra</i>		R3.11. Izstrādāt un iesniegt priekšlikumus Attīstības pārvaldē par velo infrastruktūras turpmāku attīstību (velonovietnes, uzlādes e-velosipēdiem), kā arī veloceļiem, piemēram, Valmiera- Strenči, Valmiera - Rūjiena, kas sekmētu arī vietējo iedzīvotāju mobilitāti un aktīvo atpūtu.	P
<i>Infrastruktūra</i>		R3.12. Iniciēt brīva <i>WIFI</i> tīkla pieejamības un publisku viedierīču uzlādes vietu pieejamību un izveidi novada teritorijā.	P
<i>Kopiena</i>		R3.13. Minimizēt tūristu un atpūtnieku negatīvo ietekmi, atbalstot ilgtspējīgu risinājumu ieviešanu tūrisma pakalpojumu norisēs, nepieļaut tūrisma attīstībai nozīmīgu resursu degradējošas darbības.	C
<i>Kopiena</i>		R3.14. Organizēt ikgadējas tikšanās ar tūrismā iesaistītajām pusēm, stiprinot savstarpējās saites, veicinot pakalpojumu iepazīšanu, sadarbību un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu.	B
<i>Kopiena</i>		R3.15. Aktivizēt brīvprātīgo un vietējās kopienas iesaisti sabiedriskā labuma tūrisma produktu infrastruktūras uzturēšanā (taku apsekošana u.c.) sadarbībā ar iesaistītajām pusēm.	A
Uz specifiskām tūrisma teritoriju attīstību attiecinātas rīcības, tai skaitā eksportspējas potenciāla kāpināšanai			
<i>Pārvaldība</i>		R3.14. Pārskatīt Skaņākalna dabas parka pārvaldības un apsaimniekošanas modeli, lai uzturētu augstas kvalitātes pakalpojuma pieredzējumu un kāpinātu apmeklējumu skaitu. Tiešā veidā iesaistīties Skaņākalna attīstības plānu izstrādē, sniedzot priekšlikumus tūrisma attīstības jautājumos, ja VNTP nav galvenais izstrādātājs.	P
<i>Pārvaldība</i>		R3.15. Stiprināt Rūjienas kā galamērķa tūrisma pozīcijas, izmantojot “Baltijas jūras reģiona kultūras pērle 2024” statusu kā platformu. Pozicionēt Rūjienu kā Zaļās Mākslas pilsētu, precizējot pozicionējumam atbilstošos apmeklētāju segmentus un komunikācijas stratēģiju.	B
<i>Infrastruktūra</i>		R3.16. Izstrādāt un iesniegt priekšlikumus Attīstības pārvaldē Burtnieka ezera pludmalē (Burtnieku ciems) estētiskas infrastruktūras izveidei un vietas sakopšanai, kas sekmētu vasaras galamērķa nostiprināšanos vietējos iedzīvotājos. Mērķis – Zilā karoga pludmale vai līdzvērtīgs standarts.	P

<i>Infrastruktūra</i>		R3.17. Izstrādāt un iesniegt priekšlikumus Attīstības pārvaldē Vaidavas ezera pludmalē estētiskas infrastruktūras izveidei un vietas sakopšanai, kas sekmētu vasaras galamērķa nostiprināšanos vietējos iedzīvotājos. Mērķis – Zilā karoga pludmale vai līdzvērtīgs standarts.	P
<i>Piedāvājums</i>		R3.18. Pilnveidot Ziemeļvidzemes Amatu centra piedāvājumu, veicinot tā iekļaušanas tūrisma apritē.	A

3. Snieguma rādītāji un tūrisma attīstības uzraudzība

Snieguma rādītāji identificēti saskaņā ar izvirzītajiem mērķiem un rīcības virzieniem. Vairākos no tiem bāzes rādītāji norādīti, balstoties uz vairākiem datu avotiem, īpaši, kur situācija oficiālajos datos (CSP) ir nepilnīga un nesakrīt ar citu pētījumu rezultātiem.

Rādītāji	SM	Bāzes rādījums: 2022. g., ja nav norādīts citādi	Izpilde uz 2028. gadu	Ilgadēji	Datu avots
1. Nakšņojumu skaits gadā					
1.1. Vietējie	SM1, SM3	CSP=48 430 (44,1 % numuru noslogojums), faktiski visu viesu pavadītais nakšu skaits ~94,5 tk.	+15 %	5 %	CSP
1.2. Ārvalstu	SM2, SM3	CSP=16 151 (33,35 %)	+20 %	5 %	CSP
2. Ārvalstu tūristu īpatsvara pieaugums (īpaši – prioritārajos tirgos – Lietuva, Igaunija, Somija)					
2.1. Ārvalstu tūristu īpatsvars (nakšņojumu skaits)	SM2	33,5 %	40 %	2-3 %	CSP, Uzņēmēju iesniegti dati
3. Apmeklējumu skaits gadā					
3.2. Apmeklējumu skaits gadā	SM1, SM2, SM3	Izsniegto makšķerēšanas licenču skaits gadā Burtnieka ezerā 3564, t. sk. 2127 no tām dienas un 1342 diennakts licences maijā (dati par 2022. g. 1. pusgadu)	20%	4-5%	Valmieras novada pašvaldība
4. Apmeklētāju izdevumi (vidēji dienā vienai personai)					
4.1. Apmeklētāju izdevumi vid. dienā vienai personai pa segmentiem	SM1, SM2	LV (nenakšņojošie) – 32 eiro	Izdevumi pieaugs līdz 20 %, taču atšķirība starp eksporta tirgiem saglabāsies	Neliels pieaugums ik gadu atbilstoši maksātspējai, labklājībai, ņemot vērā	CSP, Eurostat datu bāze, LIAA pētījums
		LV (nakšņojošie) – 62 eiro			

		EE – 80-100 eiro	(Baltijas tirgus <50 % tēriņu dienā, salīdzinot ar prioritārajiem tālajiem eksporta tirgiem)	inflāciju u.c.	
		LT – 40-60 eiro			
		FIN – 113 eiro			
		DE – 149 eiro			
4.2. Izmitināšanas nozares un ēdināšanas nozares kopējais apgrozījums gadā Valmieras novadā	SM1, SM2	19,069 milj. (2019.g)	> 20 milj. eiro		Lursoft (NACE 2 kods I55, NACE 2 kods I56), CSP
5. Digitālo pieprasījumu skaits					
5.1. www.visitvalmiera.lv, unikālās IP adreses gadā no	SM1, SM2, SM3	LV - 130555	LV - 200000 EE= 25000 LT= 15000 Unikālās IP no tālajiem eksporta tirgiem būtiski jākāpj <i>EnterGauja</i> mājas lapā DE= >15000 FIN=>10000	Gadā fiksējams pieaugums (skaitlis starp esošo un plānoto vērtību)	VNTP
		EE=23 700			
		DE=1000			
5.2.VNTP pārvaldīto sociālo mediju platformu lietotāju skaits	SM1, SM3	FB=16000	+20 %	5 %	VNTP
		<i>Instagram</i> =5049			
		FB lietotāji n Rīgas= 3565 (22,40 %)			
		Interaktivitāte (dalīšanas ar ierakstu)=14719			
6. Piedāvājums					
6.1. VNTP datu bāzē iekļauti Tūrisma piedāvājumu skaits	SM3	172	200		VNTP
6.2.Eksportspējīgo piedāvājumu skaits	SM2	~42	60		VNTP
7. Kvalitāte					
7.1. Klientu vērtējumi pakalpojumu rezervēšanas u.c. platformās	SM3	Google vērtējumi=4,61 (ēdināšana=4,53)	Google vērtējumi=4,8 (ēdināšana=4,7)		Booking.com, Google

		<i>Booking.com</i> vērtējumi=9,23	<i>Booking.com</i> vērtējumi=9,5		
7.2. Uzņēmumu, kas saņēmuši kādu no kvalitātes zīmēm, skaits	SM3	~20	Pieaug	Pieaug	VNTP, iesaistītās organizācijas
8.Pārvaldība					
8.1. VNTP darbinieku skaits	SM1, SM2, SM3	11	12		VNTP
8.2. VNTP Ikgadējā budžeta apjoms	SM1, SM2, SM3	418,12 tūkst. eiro (2023.g)	550, 00 tūkst. eiro		VNTP
8.3. Īstenotie tūrisma projekti - piesaistītais finansējums tūrisma attīstībai	SM1, SM2, SM3	n/a	Summa investīciju plānā ar tūrisma tieši un netieši saistītiem projektiem 29 837 460		Valmieras novada pašvaldības Investīciju programmas uzraudzības dati
9.Vide un ilgtspēja					
9.1. Vides kvalitātes sertifikātu skaits	SM3	1	5	1	LLTA Lauku ceļotājs datu bāze, Vides izglītības fonds (Zajā atslēga)
9.2. Tūrisma negatīvā ietekme uz vietējiem iedzīvotājiem (% vietējo iedzīvotāju atbildes)	SM3	nav negatīvas ietekmes	nav negatīvas ietekmes	nav negatīvas ietekmes	ZUSAN ikgadējā aptauja

Atsevišķi netiek monitorēti sociālie un vides kritēriji, kuri tiek integrēti tūrisma pakalpojumu dizainā. Sabiedrība neiebilst pret tūrisma attīstību un šī brīža situācija ir laba. Stratēģijas izpildes laikā šī sadaļa var tikt papildināta.

Izmantoto avotu saraksts

A/S LVC 2023. VSIA "Latvijas Valsts ceļi" būvdarbu iepirkumu plāns 2023.gadam. Pieejams: <https://lvceli.lv/wp-content/uploads/2023/06/2023-buvdarbi-2023-06-08.pdf>

Betriton, 2023. BeTriton. Pieejams: <https://betriton.com/lv/>

Beverīnas novada pašvaldība, 2019. Beverīnas novada attīstības programmas 2019.-2024.gadam. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/01/AP-strategiska-dala-gala-red..pdf>

Bērziņa, K., 2023. Valmieras iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas paradumi. Segmenta - ģimenes ar bērniem izpēte. Bakalaura darbs. Vidzemes Augstskola.

Burtnieku novada pašvaldība, 2019. Burtnieku novada attīstības programma 2019.-2025. Gadam. Pieejams: https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/01/II_Strategiska_dala-1.pdf

CSDD, 2023. Elektro uzlādes vietu karte Latvijā e-mobi. Pieejams: <https://e-mobi.lv/lv#karte>

Centrālā statistikas pārvalde, 2023. 2022. gadā vairāk iedzīvotāju vairākdienu ceļojumu pa Latviju nekā pirms pandēmijas. Pieejams: <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/turisms/preses-relizes/12344-latvijas-iedzivotaju-celojumi-pa-latviju-2022>

Dabas aizsardzības pārvalde, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", 2023. Gaujas Nacionālā parka dabas aizsardzības plāns laika posmam 2023. - 2035.gads. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/gaujas-nacionalais-parks#dabas-aizsardzibas-plans-20232035>

HESPI, 2019. Esošo atbalsta instrumentu situācijas analīze un konceptuālu priekšlikumu izstrāde tūrisma nozares politikas pilnveidošanai. Pieejams: http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/title_file/Zinojums-EM_04_10_2019_iesniegts_Tehniskas_korekcijas_20_10_F.pdf

Kalniņa, L.2023. Sedas purvs. Pieejams: <https://enciklopedija.lv/skirklis/62171-Sedas-purvs>

Kocēnu novada pašvaldība, Civitta Latvija, 2014. Kocēnu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030. gadam, gala redakcija. Pieejams: https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/01/Kocenu_novada_IAS_03_12_2014.pdf

KOG Institute of Marketing and Communication Sciences, 2022. Outbound tourism review: Finland. How Finns travel. Research report. Pieejams: https://www.lithuania.travel/uploads/ataskaitos/2022/Finland_tsurvey%20report_2022.pdf

LIAA, 2018. Tūrisma mārketinga stratēģija 2018. – 2023. Pieejams: https://www.liaa.gov.lv/sites/liaa/files/content/Turisms/turisma_marketinga_strategija_kopsavilkums.pdf

Lūka-Ruskulova, M., Kalniņa, I., 2020. "Latvijas tūrisma vīzija 2020+". Pieejams: https://www.lps.lv/uploads/docs_module/Latvijas%20t%C5%ABrisma%20v%C4%ABzija%202020+.pdf

LR Ekonomikas ministrija, 2020. Stratēģija Latvijai covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai. Pieejams: <https://www.em.gov.lv/lv/strategija-latvijai-0>

LR Kultūras ministrija, 2022. Grozījumi Kultūras ministrijas 1998. gada 29. oktobra rīkojumā Nr. 128 "Par Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu" 2022. 2.pielikums. Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2022/252.3>

LR Kultūras ministrija, 2023. Datu portāls Kultūras dati. kulturasdati.lv/lv/kulturas-centri

LR Ministri kabinets, 2021. Civillikums. Pielikumi. Publisko ezeru un upju saraksts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/90219-civillikums-pielikumi>

LR Saeima, 2010. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030). Pieejams: https://pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_6.pdf

LR Saeima, 2021. Latviešu vēsturisko zemju likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/324253-latviesu-vesturisko-zemju-likums>

LVĢMC, 2022. PĀRSKATS PAR VIRSZEMES UN PAZEMES ŪDEŅU STĀVOKLI 2021. GADĀ. Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/udens-kvalitate>

Likumi.lv Interneta vietne.(2022). Tūrisma likums. 8. pants Pašvaldību kompetence tūrisma jomā. Pieejams : <https://likumi.lv/ta/id/50026-turisma-likums> (aplūk. 21.04.2024)

Mazsalacas novada pašvaldība, SIA Reģionālie projekti 2019. Mazsalacas novada attīstības programma 2019.-2025. Gadam. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/dokumenti/mazsalacas-novada-attistibas-programma-2019-2025-gadam/>

Mazsalacas tūrisma attīstības stratēģija 2020 – 2025. Npublicēts materiāls

McKercher,B., 2016. Towards a taxonomy of tourism products. *Tourism Management*, Volume 54, June 2016, p 196-208

Naukšēnu novada pašvaldība, SIA Reģionālie projekti 2019. Naukšēnu novada attīstības programma 2019.-2025. gadam Pieejams: https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/01/II_Strategiska_dala_.pdf

No Salacas līdz Rūjai, biedrība. 2023. Biedrības interneta vietne. <https://www.nosalacaslidzrujai.lv/par-biedr%C4%ABbu>

Oficiālais statistikas portāls: stat.gov.lv, 2023. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados 1967 – 2022. Pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS030/?loadedQueryId=1597&timeType=top&timeValue=3

Pārresoru koordinācijas centrs. 2020, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021-2027. Pieejams: https://pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

Pētījumu centrs SKDS, Latvijas investīciju un attīstības aģentūra, 2022. Aptauja par Lietuvas, Igaunijas un vietējo (Latvijas) iedzīvotāju ceļošanas paradumiem Latvijas teritorijā. Pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/media/9225/download?attachment>

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, 2023. Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās. Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/fizisko-personu-registra-statistika-2023gada>

RAIT Custom Research Baltic, SIA, Latvijas investīciju un attīstības aģentūra, 2023. Pētījums “Ceļotāju asociācijas par Latviju kā ceļojuma galamērķi prioritārajos tūrisma tirgos – Vācija, Somija, Zviedrija, Norvēģija, Lielbritānija”. Pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/media/9948/download?attachment>

Rūjienas novada pašvaldība, SIA Reģionālie projekti 2019. Rūjienas novada attīstības programma 2019.-2025. gadam. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/dokumenti/rujienas-novada-attistibas-programma-2019-2025/>

Strenču novada pašvaldība, 2012. Strenču novada Attīstības programma, IAS(2013-2030) Pieejams: https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/03/Strencu_novada_AP_-_2_strat_dala-gala.pdf

UNWTO, 2019. UNWTO Guidelines for Institutional Strengthening of Destination Management Organizations (DMOs) – Preparing DMOs for new challenges. Pieejams: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284420841>

Valmieras novada pašvaldība, 2021a. Valmieras novada pašvaldības iestādes “Valmieras novada Tūrisma pārvalde” nolikums. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/pasvaldiba/par-pasvaldibu/kontakti/turisma-parvalde/>

Valmieras novada pašvaldība, 2021b. Vides pārskata projekts. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2021/11/Vides-parskata-projekts.pdf>

Valmieras novada pašvaldība, Grupa 93, a. 2022. Valmieras novada ilgspējīgas attīstības stratēģija 2022 – 2028. Pieejams: https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2021/11/Valmiera_IAS_1RED.pdf

Valmieras novada pašvaldība, Grupa 93, b. 2022. Valmieras novada attīstības programma 2022. - 2028. Rīcības plāns, 2022, pieejams: https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/08/2red-VN_attistibas_pr_ricibas_plans-precizets.pdf

Valmieras novada pašvaldība, Grupa93, 2022. Valmieras novada ilgspējīgas attīstības stratēģija 2022 - 2038 attīstības programma 2022 – 2028. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums VIDES PĀRSKATS .Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_24670

Valmieras novada pašvaldība, 2021b. Valmieras pieteikums Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 titulam – atklāti patiesi un motivējoši. Pieejams: <https://visit.valmiera.lv/valmieras-pieteikums-eiropas-kulturas-galvaspilsetas-2027-titulam-atklati-patiess-un-motivejoss/>

Valmieras novada pašvaldība, 2022. Jauni makšķerēšanas nolikumi Valmieras novadā. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/jauni-makskeršanas-nolikumi-valmieras-novada/>

Valmieras novada pašvaldība, 2023a. Novads. Sports. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/novads/sports/>

Valmieras novada pašvaldība, 2023b. Radīts Valmieras novadā. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/attistiba/uznemejdarbiba/radits-valmieras-novada/>

Valmieras novada pašvaldība, 2023c. Valmieras novada kultūras iestāžu tīkla izmaiņu skaidrojums. Pieejams: <https://www.valmierasnovads.lv/valmieras-novada-kulturas-iestazu-tikla-izmainu-skaidrojums/>

Veselības inspekcija, 2023. Neoficiālo peldvietu ūdens kvalitāte 2023.gada peldsezonā. Pieejams: <https://www.vi.gov.lv/lv/peldvietu-udens-kvalitate>

Vidzemes plānošanas reģions. 2015. “Vidzemes plānošanas reģiona ilgspējīgas attīstības stratēģijā 2030. Pieejams: http://jauna.vidzeme.lv/upload/VIDZEMES_PLANOSANAS_REGIONA_ILGTSPEJIGAS_ATTISTIBAS_STRATEGIJA.pdf

Vidzemes plānošanas reģions, 2022, Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2022-2027. Pieejams: http://jauna.vidzeme.lv/upload/attstbas_dokumenti/VPR_AP_2022-2027_2.1.pdf

WHO, 2022. Aeing and health. Pieejams: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health>

Pielikums

1. pielikums Valmieras novada Rīcības plāna Valmieras novada attīstības programmā 2022. - 2028. gadam ar tūrismu un atpūtu tieši saistītās rīcības, plānotie pasākumi, sagaidāmie rezultāti, īstenošanas termiņi, atbildīgie par darbību īstenošanu, indikatīvie finansēšanas avoti.

VP	Rīcības virziens	Nr., uzdevums	Aktivitātes nr./nosaukums.
1 Izglītība un talantu izkopšana	2 Kultūra un radošums	1-1 Veicināt sabiedrības līdzdalību kultūras procesos	45. Novada kultūras attīstības plāna izstrāde 46. Nacionālas nozīmes kultūras infrastruktūras attīstība 47. Novada kultūras infrastruktūras attīstība 48. Kultūras darbinieku profesionālā izaugsme un kapacitātes stiprināšana 49. Atbalsts vietējiem kultūras līderiem 50. Bibliotēku lomas stiprināšana vietējās sabiedrības saliedēšanā, informēšanā un iesaistē vietēja un valstiska mēroga aktivitātēs
		1-2 Nodrošināt sabiedrības iesaisti kultūras procesos un pieejamu kultūras piedāvājumu	157. Kultūras piedāvājuma un pakalpojumu pieejamība novada iedzīvotājiem 158. Sabiedrības iesaiste kultūras un radošajos procesos 160. Novada muzeju infrastruktūras modernizēšana un muzeju iekļaušana novada tūrisma aprītē 161. Atbalsts amatniecības kustībai 162. Ziemeļvidzemes kultūrvēstures mantojuma saglabāšanas centra izveide Rūjienā 163. Novada izcilo personību kultūras, sporta un sabiedriskā ieguldījuma saglabāšana un popularizēšana
	3 Sports, aktīvā atpūta	1 Attīstīt sasniegumu orientētu sporta infrastruktūru un pilnveidot sporta izcilību	166. Nacionālas un reģionālas nozīmes sporta infrastruktūras attīstība 168. Sadarbība ar nacionālā līmeņa sporta organizācijām 170. Iedzīvotāju fizisko aktivitāšu veicināšana
2 Pieejams mājoklis	1 Sasniedzamība, mobilitāte	1-1 Veicināt ātrus, ērtus un drošus automaģistrāļu savienojumus ar Rīgu un sasaisti ar TEN-T autoceļiem	207. Satiksmes drošības uzlabošanas pasākumi uz valsts autoceļiem maršrutā Valmiera - Rīga 208. Satiksmes drošības uzlabošanas pasākumi maršrutā Valmiera – Valka (Igaunija) 209. Satiksmes infrastruktūras attīstība pilsētās un ciemos TEN-T tīkla sasniedzamības uzlabošanai
		1-2 Veicināt novada autoceļu savienojumus ar kaimiņu novadiem un Igauniju	211. Latvijas pierobežas pieejamības un Igaunijas sasniedzamības uzlabošana 212. Ziemeļvidzemes transporta koridora „Ziemeļu stīga” attīstīšana
		1-3 Sekmēt Vidzemes reģiona sasniedzamības uzlabošanu pa dzelzceļu	213. Dzelzceļa līnijas attīstīšana posmā Sigulda – Valmiera 215. Dzelzceļa līnijas atjaunošana līdz Tartu (Igaunija)
		3-2 Attīstīt velomaršrutus atpūtai, sportam un vietējam tūrismam	239. Gājēju un velosipēdu ceļu infrastruktūras, kas savieno apdzīvotas vietas ar vairāk nekā 5000 iedzīvotājiem, maršruta Valmiera – Rīga pa P20 Valmiera-Cēsis-Drabeši attīstība 240. Zaļā dzelzceļa tīkla attīstīšana

			241. Tour de LatEst maršruta Cēsis - Valmiera – Trikāta – Strenči – Jērcēni – Valka attīstība 242. Reģionālā velo maršruta “Ziemeļu stiga” attīstība 243. Ainaži-Aloja-Matīši-Burtnieki- Rūjiena-Karksi/Nuija velomaršruta (Nr.17) attīstība 244. Vietējo velomaršrutu attīstība un velokustības drošības uzlabošanas veicināšana gar valsts autoceļiem
		3-3 Attīstīt elektrozlādes infrastruktūru	245. Elektrozlādes infrastruktūras plānošana
		4 Veicināt augstas veiktspējas sakaru infrastruktūras attīstību	248. Elektronisko sakaru platjoslas tīkla attīstības veicināšana 249. Mobilo sakaru infrastruktūras attīstības veicināšana
4	Drošība	1 Veicināt viedi aizsargātu un drošu dzīves vidi un uzņēmējdarbības vidi	299. Pašvaldības policijas kapacitātes stiprināšana 300. Videonovērošanas uzstādīšana parkos un publiskajā ārtelpā
5	Daba kultūrvēsture	1-1 Attīstīt zaļās zonas pilsētu un ciemu vidē	308. Publiskās ārtelpas uzlabošana Valmieras novada apdzīvotajās vietās 309. Bezmaksas interneta piekļuves zonu (WiFi) attīstība publiskajā ārtelpā 310. Cilvēkiem ar īpašām vajadzībām piemērotu maršrutu izveide publiskajā ārtelpā
		1-2 Pilnveidot publisko ūdeņu izmantošanu un pārvaldību un uzlabot ūdensmalu pieejamību	311. Atpūtas vietu pie ūdeņiem apkopošana, izvērtēšana, tematiskā plāna izstrāde 312. Pludmaļu un atpūtas vietu pie ūdeņiem labiekārtošana 313. Publisko peldvietu ierīkošana
		1-3 Iesaistīties ĪADT apsaimniekošanā, veicinot dabas un kultūras vērtību aizsardzību un ekosistēmu pakalpojumu, t.sk. ĪADT mērķiem atbilstošu tūrisma pakalpojumu attīstību	317. Līdzdalība ĪADT dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā 318. Līdzdalība dabas parka “Salacas ieleja” dabas aizsardzības plāna izstrādē un ieviešanā 319. Līdzdalība dabas lieguma “Ziemeļu purvi” dabas aizsardzības plāna 2018. – 2028. gadam ieviešanā 320. Līdzdalība aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošanā dabas liegumā “Burtnieka ezera pļavas” 321. Bioloģiskās daudzveidības veicināšana, īstenojot apsaimniekošanas pasākumus un tūrisma infrastruktūras attīstību <i>Natura 2000</i> teritorijās Valmieras novadā
		1-5 Veicināt ainavu aizsardzību un pilsētvides ainavu kvalitātes paaugstināšanos	325. Ainavas kvalitātes mērķu sasniegšanas instrumentu ieviešana tūrisma kontekstā 326. Pilsētvides ainavu kvalitātes veicināšana
		2-1 Veicināt valsts aizsargājamo kultūrvēsturisko objektu sakārtošanu un atgriešanu ekonomiskajā aprīvē	327. Valmieras novada kultūrvēsturisko objektu atjaunošanas programma 328. Trikātas pilsdrupu konservācija un attīstība 329. Mūrmuižas nocietinājuma torņa atjaunošana

			330. Mujānu viduslaiku pils Baltā torņa restaurācija 331. Vaidavas pilskalna un Vaidavas muižas apkārtnes teritoriju labiekārtošana 332. Skatu torņa būvniecība Zilākalnā, ceļu un taku seguma uzlabošana 332. Sakrālā mantojuma saglabāšana 333. Kokmuižas kompleksa teritorijas labiekārtošana 334. Mazsalacas Valtenbergu muižas ansambļa atjaunošana 335. Naukšēnu muižas apsaimniekošana un izmantošanas veicināšana 336. Ziemeļvidzemes dabas un kultūrvēstures izziņas centra izveide Burtnieku muižā 337. Valmiermuižas torņa rekonstrukcija un Valmiermuižas kultūrvēstures izziņas centra izveide
	6	4-2 Veicināt Valmieras novada integrāciju nacionāla mēroga un starptautisku tīklojumu vidē	365. Valmieras novada pašvaldības līdzdalība sadarbības tīklos 366. Valmieras novada saišu stiprināšana ar Igauniju
		4-3 Būt par Ziemeļvidzemes sadarbības tīklu vadošo partneri	367. Kultūras, sporta un tūrisma piedāvājuma koordinēšana Vidzemē
VP 3	1	6 Novada garša - veicināt Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteru veidošanos.	394. Lauku tirgu kustība 396. Nišu tūrisma attīstība (gardēžu tūrisms) 397. Vietējo produktu atpazīstamības zīmola izveide
Industrializācija un modernizācija	2	2-4 Sekmēt lauksaimniecības un meža zemju ilgspējīgu izmantošanu, veikt vides un dabas resursu izmantošanas uzraudzību un paaugstināt iedzīvotāju zināšanas par vides un dabas jautājumiem	415. Netradicionālo lauksaimniecības nozaru un lauku saimniekošanas veicināšana 416. Pašvaldības meža resursu ilgspējīga apsaimniekošana 417. Vides apziņas veidošana
		3-1 Veidot Valmieru par kultūras un tūrisma galamērķi	420. Valmieras novada tūrisma stratēģijas izstrāde 421. Industriālā mantojuma teritoriju sakārtošana tūrisma objektu izveidei 422. Valmieras novada tūrisma piedāvājuma koordinēšana 423. Tūrisma sektora cilvēkresursu attīstība 424. Tūrisma veicināšana ap Ziemeļvidzemes transporta koridoru „Ziemeļu stīga” 425. Tūrisma piedāvājuma pie Burtnieka ezera attīstīšana 426. Gaujas Nacionālā parka tūrisma klastera “Enter Gauja” darbības veicināšana

		427. Sadarbība Salacas upes tūrisma sadarbības zonas ietvaros 428. Pārgājienu un velomaršrutu attīstība 429. Tūrisma objektu piekļuves, meža ceļu un tūrisma maršrutu attīstība sadarbībā ar AS Latvijas Valsts meži 430. Līdzdalība Vidzemes tūrisma piedāvājuma veicināšanā 431. Lauku atbalsta pasākumi tūrisma veicināšanai 432. Ekoinovāciju un viedo risinājumu ieviešana lielākas klimata neitralitātes panākšanai tūrisma mobilitātē un pieredzējumos
	3-2 Attīstīt piedāvājumu uz un pie ūdens	433. Ūdens tūrisma maršrutu attīstība pa Gauju, Rūju, Salacu u.c. upēm 434. Zemūdens arheoloģiskais mantojums ("Ezeru mantojums")

Avots: Valmieras novada pašvaldība, Grupa 93, a. 2022

2. pielikums Valmieras novada attīstības programmas 2022. – 2028. g. Investīciju plānā paredzētas investīcijas (dažādi finanšu avoti) ar tūrismu un atpūtu saistītā infrastruktūrā un pasākumos

Nr. dokumentā	Projekts	Summa indikatīvi, EUR
45	Laikmetīgās mākslas telpas "Kurtuve" izveide	1 250 000
46	Valmieras pilsētas brīvdabas estrādes infrastruktūras pilnveidošana	250 000
47	Valmieras muzeja izstāžu nama attīstība (3.kārta)	300 000
55	Ādama Alkšņa mākslas rezidenču centra izveide	100 000
58	Ierīkota distanču slēpošanas trase pie Baiļiem Kauguru pagastā	100 000
59	Aktīvās atpūtas un sporta ārtelpu infrastruktūras attīstība Kocēnos	150 000
143	Zaļā dzelzceļa tīkla attīstīšana maršrutā Rūjiena-Mazsalaca (Lāde)	70 000
144	Zaļā dzelzceļa tīkla attīstīšana maršrutā Ainaži - Valmiera	70 000
201	Gaujas labā krasta labiekārtošana Valmieras centra teritorijā, Gaujas promenādes izveide	12 000 000
205	Vaidavas ezera Vaidavas ciema pludmales paplašināšana un infrastruktūras uzlabošana	90 000
206	Burtnieku ciemata centra, Burtnieku ezera krasta/pludmales rajona labiekārtošana	400 000
207	Burtnieku ezera Matīšu pludmales labiekārtošana, Matīšu centra labiekārtošana	100 000
209	Labiekārtotas publiskās pludmales izveidošana pie Brandeju ezera	60 000
213	Līdzdalība dabas parka "Salacas ieleja" dabas aizsardzības plāna izstrādē un ieviešanā	1 000 000
214	Burtnieku pagasta Veco kapu kapliča un vārtu atjaunošana. Sakrālās ekspozīcijas izveide	50 000
218	Uzturētas un atjaunotas Valmieras novada muižas	1 000 000
219	Valmieras vēsturiskā centra attīstība	4 671 498
220	Trikātas pilsdrupu konservācija un attīstība	720 000
221	Mūrmuižas nocietinājuma torņa atjaunošana	700 000
222	Mujānu viduslaiku pils Baltā torņa restaurācija	1 500 000
223	Vaidavas pilskalna un Vaidavas muižas apkārtnes teritoriju labiekārtošana	90 000
224	Antropogēnās slodzes samazināšana un kompleksu apsaimniekošanas pasākumu īstenošana dabas liegumā "Zilaiskalns"	728 962
225	Kokmuižas kompleksa teritorijas labiekārtošana	100 000
226	Valtenberģu muižas kompleksa ēku un vides saglabāšana	250 000
227	Naukšēnu muižas apsaimniekošana un izmantošanas veicināšana	300 000
228	Ziemeļvidzemes kultūrvēstures un dabas mantojuma izziņas centra izveide Burtniekos	1 200 000
229	Valmiermuižas torņa rekonstrukcija un Valmiermuižas kultūrvēstures izziņas centra izveide	300 000
230	Sēļu muižas kā vienota kompleksa attīstība un kultūras mantojuma vērtības saglabāšana	100 000
231	Mazpilsētu un ciemu koka apbūves aizsardzības atbalsta programmas	500 000
232	Strenču pilsētas parka labiekārtošana (3., 4. kārta)	130 000
233	Ēveles muižas un parka revitalizācija	37 000
234	Mūrmuižas parka teritorijas labiekārtošana	50 000
235	Parku labiekārtošana iedzīvotāju un tūristu vajadzībām	30 000
242	Preču zīmes "Radīts Valmieras novadā" izveide – Valmieras novadā radītu produktu popularizēšanai, vietas tēla nostiprināšana	150 000
259	Valmieras, Sedas u.c. tirgus laukumu labiekārtošana	180 000
267	Ūdenstorni Valmierā, tilts pār Briedes upi Zilākalna pagastā, Sedas kūdras purva teritorija	800 000
268	Rūjiena - Naukšēni "zaļā" dzelzceļa attīstība -kājāmgājēju/ velo taka	50 000
269	Kājnieku tilta izveide pār Sedu un tūrisma infrastruktūras sakārtošana pie Spiģu alas	170 000

270	Zemūdens arheoloģiskais mantojums ("Ezeru mantojums")	90 000

Avots: Valmieras novada pašvaldība, Grupa 93, b.

**3. pielikums Valmieras novada tūrisma mītņu TOP pēc atsauksmju skaita vietnēs Booking.com, Airbnb un Google, pakalpojumu kvalitātes vērtējumi
TOP 30 Valmieras novada tūristu mītnes rezervāciju vietnē Booking.com pēc atsauksmju skaita (dati fiksēti 20.07.2023.)**

Nr.	Nosaukums	Pievienošanās datums Booking.com	Atsauksmju skaits līdz 20.07.2023.	Atsauksmju skaits 2023.gadā	Booking.com kopējais vērtējums*
1.	Wolmar, viesnīca	2007.12.16.	2099	359	9,1
2.	O.K. Hotel, viesnīca	2017.04.28.	753	161	9,1
3.	Sports Hotel (agrāk – Naktsmājas), viesnīca	2010.02.04.	713	152	8,5
4.	Bestes apartamenti	2018.10.17.	651	111	9,2
5.	Jaunāmuiža apartamenti	2019.07.04.	450	74	9
6.	Gaujas Priedes, kempings	2012.04.25.	229	41	8,7
7.	Parka apartamenti	2017.03.26.	191	22	9,5
8.	Stadium Hotel, viesnīca	2022.01.04.	174	49	9
9.	Kaktuss Apartamenti	2018.01.26.	173	47	9,3
10.	ROOM 10, apartamenti	2019.06.04.	168	35	9,6
11.	Timemachine Apartment	2020.02.05.	161	31	9,2
12.	Mazais Ansis, viesu māja	2012.02.16.	154	24	9,2
13.	Birzītes 5, apartamenti	2022.02.22.	154	44	8,5
14.	West Key Apartment	2021.05.19.	130	27	9,5
15.	City center Gauja apartment	2019.09.23.	125	21	9,4
16.	City Center Appartment	2019.08.19.	118	38	9,3
17.	Hostel Hanza	2020.01.29.	117	18	8,5
18.	Beautiful & spacious apartment in Valmiera	2021.09.16.	116	3	9,5
19.	Apartment128	2019.05.09.	106	19	9,7
20.	Lauvas līcis, viesu māja	2017.03.16.	103	26	9,5
21.	Valmieras tehnikuma studentu viesnīca	2019.07.19.	102	24	9
22.	Z – apartment	2018.06.05.	102	21	9,2
23.	Ezerpriedes, kempings	2014.09.30.	101	13	8,7
24.	Meldri, viesu māja	2016.02.21.	92	17	9,7
25.	Miera osta, viesu māja	2020.08.19.	89	14	9,6
26.	Ausmas, brīvdienu māja	2021.03.22.	85	15	9,6

27.	Apartment City Heart	2021.02.04.	79	22	9,2
28.	Hanna's residence, apartamenti	2016.09.02.	78	14	9,4
29.	Dzīvoklis 17, apartamenti	2020.09.11.	77	19	9,4
30.	RUMIDO Suite, apartamenti	2020.07.14.	77	14	9,6

Avots: **Booking.com**

TOP 15 Valmieras novada apartamenti rezervāciju vietnē Airbnb.com pēc atsauksmju skaita (dati fiksēti 20.07.2023.)

Nr.	Nosaukums	Atrašanās vieta, komentāri	Atsauksmju skaits līdz 20.07.2023.	Airbnb.com vērtējums
1.	Mājīgs viesu nams ar pirti klusā vietā	Brīvības / Beverīnas ielas apkaime, Valmiera	145	4,94
2.	Studijas istaba netālu no Valmieras	Torņa / Ceļinieku ielas apkaime, Kocēni	80	4,80
3.	Atsevišķa istaba netālu no Valmieras	Torņa / Zemeņu ielas apkaime, Kocēni	79	4,94
4.	City Center Apartment	Rīgas iela 3, Valmiera; pieejams arī Booking.com	47	4,94
5.	Timemachine Apartment	Krāču iela 2, Valmiera; pieejams arī Booking.com un visit.valmiera.lv	37	4,81
6.	Sunny & Cozy Apartment with balcony in Valmiera	Ūdens iela 2d-53, Valmiera; pieejams arī Booking.com	35	4,94
7.	Valmiera City Center Apartment	Kārļa Baumaņa iela 3, Valmiera; pieejams arī Booking.com	22	4,86
8.	Mājīgs dzīvoklis Valmieras sirdī	Gaujas iela 17, Valmiera	22	4,77
9.	Zanes dzīvoklis	Georga Apiņa iela 27a-12; pieejams arī Booking.com	20	4,95
10.	ROOM 10	Rubenes iela 36-10, Valmiera; pieejams arī Booking.com	16	5,00
11.	West Key Apartment	Šķūņu iela 11, Valmiera; pieejams arī Booking.com	16	4,94
12.	Pavisam JAUNA, mājīga studija ar AC un privātu zaļo zonu	Andreja Upīša/Salacas ielas apkaime, Valmiera	13	5,00
13.	Veinbergu viesu māja	Vidusķēķi, Rencēnu pag.	12	4,83
14.	Privātmāja	Mērnieku iela, Valmiera	12	4,83
15.	Miera osta	Lauviņas, Kocēni; pieejams arī Booking.com, visit.valmiera.lv	11	4,83

Avots: **AirBnB.com**

TOP 20 Valmieras novada tūristu mītnes meklēšanas vietnē Google.com pēc atsauksmju skaita (dati fiksēti 24.07.2023.)

Nr.	Nosaukums	Atrašanās vieta	Jaunākā atsauksme	Atsauksmju skaits	Google.com vērtējums
1.	Wolmar, viesnīca	Valmiera	2023.07.	690	4,7
2.	Sports Hotel, viesnīca	Valmiera	2023.07.	305	4,2
3.	Ezerpriedes, kempings	Burtnieku pag.	2023.07.	262	4,5
4.	Miķis, viesu māja	Mazsalaca	2023.07.	218	4,1
5.	O.K. Hotel, viesnīca	Valmiera	2023.07.	199	4,6
6.	Bestes apartamenti, viesu dzīvoklis	Kocēni	2023.07.	150	4,8
7.	Gaujas Priedes, kempings	Kauguru pag.	2023.07.	115	4,7
8.	Jaunarāji, kempings	Brenguļu pag.	2023.07.	92	4,3
9.	Lauvas līcis, viesu māja	Rūjiēna	2023.06.	72	4,6
10.	Lantus, brīvdienu māja	Bērzaines pag.	2023.04.	65	4,7
11.	Strenču viesu nams, viesu māja	Strenči	2023.06.	56	4,3
12.	Caunītes, kempings	Vaidavas pag.	2023.07.	55	4,8
13.	Jaunāmuiža apartamenti, viesu dzīv.	Kauguru pag.	2023.05.	53	4,5
14.	Meldri, viesu māja	Vaidavas pag.	2023.07.	50	4,9
15.	Atpūtas namiņš, brīvdienu māja	Burtnieki	2023.07.	44	4,4
16.	Pilskalni, viesu māja	Kocēnu pag.	2023.02.	42	4,6
17.	Hanna's residence, viesu dzīvoklis	Valmiera	2023.06.	41	4,7
18.	Uzbāzes, brīvdienu māja	Kauguru pag.	2023.07.	34	4,7
19.	Rīts, viesu māja	Burtnieku pag.	2023.04.	32	4,2
20.	Vači, viesu māja	Skaņkalnes pag.	2023.06.	31	4,9

Avots: Google.com

4.pielikums Valmieras novada ēdināšanas uzņēmumu TOP pēc atsauksmju skaita vietnēs Google.com un Facebook, pakalpojumu kvalitātes vērtējumi

TOP 40 Valmieras novada ēdināšanas uzņēmumi meklēšanas vietnē Google.com pēc atsauksmju skaita (dati fiksēti 27.07.2023.)

Nr.	Nosaukums	Veids	Atrašanās vieta	Atsauksmju skaits līdz 27.07.2023.	Vērtējums	Jaunākā atsauksme
1.	Mazais Ansis, krodziņš	Kafejnīca	Kocēnu pag.	2189	4,6	2023.07.
2.	Bastions	Kafejnīca	Valmiera	1476	4,5	2023.07.
3.	Rātes Vārti	Restorāns	Valmiera	1056	4,7	2023.07.
4.	Jauna Saule	Kafejnīca	Valmiera	794	4,4	2023.07.
5.	Čili Pizza	Picērija	Valmiera	698	3,7	2023.07.
6.	Tērbata	Kafejnīca	Valmiera	681	4,6	2023.07.
7.	Valmiermuižas alus darītava	Degustācija	Valmiermuiža	664	4,7	2023.07.
8.	Agroserviss	Kafejnīca	Kauguru pag.	570	4,4	2023.06.
9.	Alus bārs	Kafejnīca	Valmiera	556	4,4	2023.07.
10.	Vīnkalni Pils Māja	Picērija	Valmiera	538	4,8	2023.07.
11.	Pasēdnīca	Kafejnīca	Valmiera	508	4,3	2023.07.
12.	Vecpūsis	Restorāns	Valmiera	485	4,6	2023.07.
13.	Ahh-meat	Kafejnīca	Valmiera	477	4,8	2023.07.
14.	Strops	Picērija	Valmiera	461	4,5	2023.07.
15.	La Pizza Veloce	Picērija	Valmiera	435	4,3	2023.07.
16.	Trīs draugi	Kafejnīca	Rūjiena	422	4,2	2023.07.
17.	Panda Sushi Valmiera	Kafejnīca	Valmiera	409	4,2	2023.07.
18.	Rimants	Kafejnīca	Valmiera	394	4,3	2023.07.
19.	Valdeko, bistro	Kafejnīca	Valmiermuiža	385	4,5	2023.07.
20.	Liepkalni, maiznīca - kafejnīca	Kafejnīca	Valmiera	361	4,6	2023.07.
21.	Kauči	Kafejnīca	Plāņu pag.	316	4,5	2023.07.
22.	Brenguļu alus darītava un alus sēta	Degustācija	Brenguļu pag.	315	4,8	2023.07.
23.	KK Food Kebabs	Kafejnīca	Valmiera	258	4,2	2023.07.
24.	Wolmar viesnīcas restorāns	Restorāns	Valmiera	233	4,6	2023.07.
25.	Būda Cafe	Kafejnīca	Mazsalaca	230	4,8	2023.07.
26.	Bistro Abrakadabra	Kafejnīca	Valmiera	227	4,4	2023.07.
27.	Miks	Kafejnīca	Mazsalaca	218	4,1	2023.07.
28.	Sanvik	Kafejnīca	Strenči	187	4,1	2023.07.
29.	Picu Fabrika OZO	Kafejnīca	Valmiermuiža	183	4,6	2023.07.
30.	E.D.A.	Kafejnīca	Rūjiena	178	4,3	2023.07.
31.	R Chocolate, šokolādes ražotne	Degustācija	Trikāta	152	4,7	2023.07.
32.	La Pizza Veloce and Kebab	Picērija	Valmiera	149	4,1	2023.07.
33.	Akustika	Restorāns	Valmiera	145	4,7	2023.07.
34.	ZETiņš	Kafejnīca	Valmiera	139	4,5	2023.07.
35.	Rūjienas saldējums	Degustācija	Rūjiena	136	4,7	2023.07.

36.	Pitstop	Kafejnīca	Valmiermuiža	115	4,2	2023.07.
37.	Kāpnes, Brenguļu alus bārs	Degustācija	Valmiera	92	4,5	2023.06.
38.	Naukšēnu vīna darītava	Degustācija	Naukšēnu pag.	50	4,7	2023.06.
39.	Adzelvieši	Degustācija	Burtnieku pag.	48	4,9	2023.06.
40.	Tomīņš	Kafejnīca	Valmiera	46	4,8	2023.05.

Avots: Google.com

TOP 20 Valmieras novada ēdināšanas uzņēmumi meklēšanas vietnē Facebook.com pēc atsauksmju skaita (dati fiksēti 28.07.2023.)

Nr.	Nosaukums	Veids	Atrašanās vieta	Atsauksmju skaits līdz 28.07.2023.	Vērtējums	Jaunākais ieraksts
1.	Mazais Ansis, krodziņš	Kafejnīca	Kocēnu pag.	992	4	2023.06.
2.	Valmiermuižas alus darītava / Valmiermuižas alus virtuve	Degustācija / Restorāns	Valmiermuiža	755	4,1	2023.07.
3.	Rātes Vārti	Restorāns	Valmiera	625	4,4	2023.07.
4.	Vecpuišis	Restorāns	Valmiera	436	4,2	2023.07.
5.	Tērbata	Kafejnīca	Valmiera	431	4,4	2023.07.
6.	Brenguļu alus darītava un alus sēta	Degustācija	Brenguļu pag.	397	4,1	2023.06.
7.	Jauna Saule	Kafejnīca	Valmiera	352	3,9	2023.07.
8.	Wolmar viesnīcas restorāns	Restorāns	Valmiera	245	4,1	2023.07.
9.	Vīnkalni Pils Māja	Picērija	Valmiera	212	4,4	2023.07.
10.	Bastions	Kafejnīca	Valmiera	192	4,1	2023.07.
11.	Gardu Muti vasarnīca	Vasaras kafejnīca	Vaidavas pag.	105	4,1	2023.07.
12.	Rūjienas saldējums	Degustācija	Rūjiena	96	4,7	2023.07.
13.	Ahh-meat	Kafejnīca	Valmiera	94	4,9	2023.07.
14.	Strops	Picērija	Valmiera	94	4,2	2023.07.
15.	Izsalkušo pica	Picērija	Valmiera	49	4,6	2023.04.
16.	Būda Cafe / Ēdiendaris	Kafejnīca	Mazsalaca	43	5	2023.07.
17.	Akustika	Restorāns	Valmiera	41	4,2	2023.07.
18.	Promenāde	Vasaras kafejnīca	Kocēnu pag.	40	4,9	2023.07.
19.	Rimants	Kafejnīca	Valmiera	23	3,5	2023.07.
20.	PizzArt	Picērija	Valmiera	22	5	2023.07.

Avots: Facebook.com

5.pielikums Valmieras novada publisko kultūras iestāžu telpu pieejamība un kapacitāte

Nosaukums	Adrese	Zāļu skaits	Vietu skaits
Kocēnu Kultūras nams	Alejas iela 3, Kocēni, Kocēnu pagasts, Valmieras novads, LV-4220	2	250;110
Trikātas Kultūras centrs	Nākotnes iela 2, Trikāta, Trikātas pagasts, Valmieras novads, LV-4731	3	250
Kauguru Kultūras nams	Kauguri, Kauguru pagasts, Valmieras novads, LV-4224	1	300
Saieta nams	"Depo", Trikāta, Trikātas pagasts, Valmieras novads, LV-4731	1	40
Strenču Kultūras centrs	Baznīcas iela 2, Strenči, Valmieras novads, LV-4730	2	250;40
Plāņu Tautas nams	Muiža, Plāņi, Plāņu pagasts Valmieras novads, LV-4727	1	n/a
Sedas kultūras nams	Parka iela 21, Seda, Valmieras novads, LV-4728	1	n/a
Rūjienas Kultūras centrs	Upes iela 9, Rūjiena, Valmieras novads, LV-4240	4	550; 60; 30; 100
Lodes Kultūras nams	"Lieplejas", Lode, Lodes pagasts, Valmieras novads, LV-4248	1	n/a
Naukšēnu pagasta kultūras nams	"Putniņi", Naukšēni, Valmieras novads, LV-4244	1	170
Mazsalacas Kultūras centrs	Rūjienas iela 1, Mazsalaca, Valmieras novads, LV-4215	2	290; 40
Dikļu Kultūras centrs	"Straumes", Dikļi, Dikļu pagasts, Valmieras novads, LV-4223	2	200; 40
Vaidavas Kultūras un amatniecības centrs	Skolas iela 1A, Vaidava, Vaidavas pagasts, Valmieras novads, LV-4228	4	270; 150; 35;20
Bērzaines Tautas nams	Tūjas, Bērzaine, Bērzaines pagasts, Valmieras novads, LV-4208	2	150; 50
Burtnieku Kultūras centrs	Jaunatnes iela 15, Burtnieki, Burtnieku pagasts, Valmieras novads, LV-4206	2	250; 50

Rencēnu pagasta kultūras nams	Valmieras iela 12, Rencēni, Rencēnu pagasts, Valmieras novads, LV-4232	1	150
Ēveles Tautas nams	"Ēveles klubs", Ēvele, Ēveles pagasts, Valmieras novads, LV-4712	2	99;30
Matīšu Tautas nams	Valmieras iela 16, Matīši, Matīšu pagasts, Valmieras novads, LV-4210	2	200;70

Avots: Kultūras ministrijas portāls Kultūras dati, 2023